Ian McEwan

AMSTERDAM'DA DÜELLO

ROMAN

CAN

1998 BOOKER ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren
ÜLKEM GÜRPINAR

özelkitap
Doğrudu

Ian McEwan

AMSTERDAM'DA DÜELLO

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
ÜLKEM GÜRPINAR

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 - 292 55 00 Faks: 252 72 33
web sayfamız: http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-07-0036-8
© Ian McEwan 1998 / Kesim Telif Hakları Ajansı /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1998)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (2000)
Cilt: ZE Ciltevi
Dizgi: Serap Kılıç

İngiliz romancılığının en önemli çağdaş yazarlarından biri olan *Ian McEwan*, 1948 yılında Aldershot, İngiltere'de doğdu. Babası subay olduğu için çocukluğunu Singapur ve Tripoli'de geçirdi. 1967 yılında, İngiltere'de, Sussex Üniversitesi'nde edebiyat okumaya başladı, daha sonra East Anglia Üniversitesi'nde yüksek lisans yaptı. Kırk yaşına vardığında yirmiden fazla kısa öykü, üç kısa roman, televizyon için üç öykü ve bir senaryo yazmıştı bile. 1975 yılında kısa öyküleri yayımlanan yazar *Somerset Maugham Ödülü*'nü kazandı. 1978 yılında yayımlanan *The Cement Garden* adlı romanı büyük yankı uyandırdı. *Yabancı Kıtcak* adlı romanı 1981 Booker Odülü'ne aday gösterildiyse de eleştirmenlerin kanılarının aksine ödülü alamadı; bu durum edebiyat çevrelerinde tartışma konusu oldu. 1987 yılında *The Child in Time* adlı romanı ile bu kez *Whitbread Ödülü*'nü aldı. Daha sonra *Suçsuz* ve *Black Dogs* adlı kitapları yayımlanan yazar nihayet 1998 yılında *Amsterdam'da Düello* adlı romanıyla edebiyat çevrelerince 1981 yılında kendisine verilmesi gerektiği iddia edilen *Booker Ödülü*'nü kazandı. Müzik konusunda da bilgili olan *McEwan* müziğini Michael Berkeley'in bestelediği nükleer enerji karşıtı *Or Shall We Die* adlı bir oratoryonun sözlerinin de yazarıdır. Evli ve üç çocuk babası olan yazar halen Oxford'da yaşıyor.

1

Molly Lane'in iki eski sevgilisi, krematoryumun önünde, şubat soğuğuna arkalarını dönmüş, bekliyorlardı. Söylenecek her şey daha önce söylenmişti, ama yinelediler.

"Başına gelenin ne olduğunu bile anlayamadı."

"Anladığında da iş işten geçmişti zaten."

"Çok hızlı ilerledi."

"Zavallı Molly."

"Hımm."

Zavallı Molly. Her şey Dochester Grill'in önünde bir taksi çevirmek için kolunu kaldırdığında farkına vardığı bir uyuşmayla başlamıştı –bir daha da geçmemişti bu his–. Birkaç hafta sonra bazı şeylerin adlarını unutur oldu. *Parlamento, kimya, pervane* gibi sözcükler için kendini bağışlayabiliyordu, ama *yatak, krem, ayna* gibileri için bunu yapabilmek güçleşiyordu. *Kenger* ve *bresaiola* sözcükleri de geçici olarak ortadan kaybolduklarında, herhangi bir rahatsızlığının olmadığından emin olmak amacıyla doktora başvurdu. Ancak, test yaptırmaya gönderildi ve bir anlamda bir daha geri dönmedi. Didişken Molly ne kadar da kısa sürede o huysuz, paylaşmayı bilmez kocasının hasta odası tutsağı olmuştu. Molly, kırk altı yaşında, hâlâ kusursuz perende atabilen, Dışişleri Bakanı'nı kendine âşık ermiş parlak zekâlı

restoran eleştirmeni, cesur bahçıvan ve fotoğrafçı. Aklını yitirmesi ve acı içinde kayboluşu dedikodu konusuna dönüşmüştü: Bedensel işlevlerini denetleyemiyordu, mizah anlayışını yitirmişti, gereksiz bir saldırganlık içindeydi, belirsizliğe doğru, boğuk çığlık nöbetleriyle bölünen bir yok oluş.

Molly'nin sevgililerinin, üzerinde yabanıl otlar bitmiş çakıllı patikada bulundukları yerden biraz daha uzağa ilerlemelerine neden olan şey George'un kiliseden çıkmasıydı. Üzerinde ANI BAHÇESİ yazılı bir tabelanın ardındaki oval gül tarhlarının arasına daldılar. Tüm bitkiler, donmuş toprağın birkaç santimetre yukarısında acımasızca kesilmişlerdi. Molly'nin nefret ettiği bir uygulamaydı bu. Çimenlik alan, ezilmiş sigara izmaritleriyle kaplıydı, çünkü burası insanların bir önceki cenaze töreni sona erdikten sonra binanın boşalmasını bekledikleri yerdi. İki arkadaş ağır ağır, ileri geri yürüyerek daha önce aralarında çeşitli biçimlerde en az birkaç kez geçmiş olan konuşmayı yinelemeyi, 'Pilgrim' ilahisini söylemekten daha rahatlatıcı buluyorlardı.

İki erkekten Molly'yi ilk tanıyan Clive Linley olmuştu; 68'de ikisinin de öğrenci olduğu dönemde tanışmışlardı ve Vale of Health'de karmakarışık, girenin çıkanın çok olduğu bir evde birlikte yaşamışlardı.

"Ne korkunç bir ölüm."

Clive buharlaşan soluğunun kurşuni havaya doğru süzülerek yükselişini izledi.

O gün Londra'nın merkezinde hava sıcaklığının eksi on bir derece olduğu söyleniyordu. Eksi on bir. Ne Tanrı'nın, ne de yokluğunun sorumlu tutulacağı, ciddi olarak ters giden bir şey vardı dünyada. İnsanın ilk başkaldırısı, 'Düşüş',[1] alçalan bir ezgi, bir obua, dokuz no-

[1] 'The Fall' Adem ile Havva'nın günahının öyküsü. (Yay.)

ta, on nota. Clive'ın kusursuz bir kulağı vardı ve seslerin sol notasından aşağı indiklerini duydu. Notaları yazmaya gerek yoktu.

"Yani böyle, farkına varmadan, bir hayvan gibi ölmek," diye sürdürdü. "Küçülmek, küçük düşmek, hazırlık yapamadan, kimseye hoşça kal, diyemeden gitmek. Hastalık sinsice sokuldu ona, ve sonra..."

Omuz silkti. Ezilmiş çimenliğin sonuna geldiler, döndüler, geriye doğru yürüdüler.

"Bu şekilde öleceğine kendini öldürmeyi yeğlerdi," dedi Vernon Halliday. Paris'te 74'te bir yıl boyunca onunla birlikte yaşamıştı, kendisi Reuters'daki ilk işinde çalışıyor, Molly ise *Vogue* için bir şeyler yapıyordu.

"Ölü bir beyinle, George'un ellerinde," dedi Clive.

George, karısının üzerine titreyen, Molly'nin çok kötü davranmasına karşın herkesi şaşırtarak terk etmediği, o mutsuz, zengin yayıncı. Onun kapının önünde, bir grup yaslı insanın başsağlığı dileklerini kabul etmek üzere durduğu noktaya baktılar. Molly'nin ölümü, onu genellikle takındığı o küçümser havadan çıkarmıştı. Boyu üç-beş santim uzamış gibiydi, sırtı dikleşmiş, sesi kalınlaşmıştı; yalvaran, hırslı gözleri yeni bir ağırbaşlılıkla kısılmıştı. Molly'yi bir bakımevine göndermek yerine, ona kendi elleriyle bakmıştı. Hatta ilk günlerinde, insanlar onu hâlâ görmek isterken ziyaretçileri bile kabul etmişti. Clive ve Vernon'un ziyaretleri kesin biçimde kısıtlanmıştı, çünkü Molly'yi heyecanlandırarak durumundan üzüntü duymasına neden olacaklarını düşünüyordu. Molly'nin yaşamının başka bir önemli erkeği olan Dışişleri Bakanı da hoş karşılanmayanlar arasındaydı. İnsanlar fısıldaşmaya başladılar, birkaç dedikodu sütununda da konuya üstü kapalı olarak değinildi. Sonra bunlar önemini yitirdi, çünkü artık Molly'nin kor-

kunç biçimde kendisi olmaktan çıktığı, insanların gidip onu görmek istemedikleri ve George'un kendilerini engellemesinden hoşnut oldukları söyleniyordu. Ancak Clive ve Vernon, George'dan nefret etmekten keyif almayı sürdürdüler.

İki arkadaş geri dönüp yeniden yürümeye başladıklarında Vernon'un cep telefonu çaldı. Vernon izin isteyerek kenara çekildi, arkadaşı tek başına ilerledi. Clive paltosuna iyice sarınarak adımlarını yavaşlattı. Krematoryumun dışındaki siyah giysili kalabalık, iki yüzden fazla kişiyi bulmuş olmalıydı. Kısa süre sonra George'un yanma giderek ona bir şey söylememek kabalık olacaktı artık. Molly aynada kendi yüzünü tanıyamaz duruma geldiğinde, sonunda ona sahip olabilmişti George. Onun gönül ilişkilerine engel olacak hiçbir şey yapamamıştı, ama sonunda Molly tümüyle kendisinindi işte. Clive'ın ayakları hissizleşti, onları yere vururken ritim on notalı düşüşe geçti yeniden; *ritardando, a cor anglais*, karşı ezgi olarak çellolar bir ayna görüntüsünde, hafif hafif yükseldiler. Aynada Molly'nin yüzü vardı. Son. Şu anda tek istediği stüdyosunun sıcaklığına, sessizliğine, piyanosuna, tamamlanmamış yapıtına kavuşmak ve sona ulaşmaktı. Vernon'un telefonu kapatırken, "Tamam. Baş haberi yeniden yaz ve dördüncü sayfaya koy. Bir-iki saat içinde orada olacağım," dediğini duydu. Sonra Clive'a döndü, "Lanet olası İsrailliler. O tarafa yürümeliyiz," dedi.

"Sanırım öyle."

Ama bunun yerine çimenlikte bir tur daha attılar, sonuçta Molly'nin cenaze töreni için gelmişlerdi oraya.

Dikkatini bu olay üzerinde toplamak için belirgin bir çaba gösteren Vernon, işle ilgili sıkıntılara karşı koy-

du. "Çok hoş bir kızdı. Bilardo masasını hatırlıyor musun?"

1978'de bir grup arkadaş, Noel'i geçirmek için İskoçya'da büyük bir ev kiralamışlardı. Molly ve o zamanlar takıldığı Brady adındaki kraliyet avukatı, kullanılmayan bir bilardo masasının üzerinde bir Adem ve Havva tablosu sahnelemişlerdi, Molly'nin üzerinde sutyen ve külot, adamın üzerinde bir slip vardı, istaka yılan, kırmızı bir top da elma rolünü üstlenmişti. Ancak bu olay, bazı tanıkların anımsadığı ve ölüm haberinde de yer alan biçimiyle, "Molly bir Noel gecesinde bir İskoç şatosundaki bilardo masasında çırılçıplak dans etmişti" anlatımıyla aktarılmaktaydı.

"Çok hoş bir kızdı," diye tekrarladı Clive.

Molly, elmayı ısırır gibi yaparken Clive'ın gözlerinin içine bakmış, kütürdeterek çiğnerken ona şehvetle gülümsemişti, bunu yaparken bir eli kalçasındaydı, bir bulvar komedisinde fahişeyi oynar gibiydi. Clive, Molly'nin onun bakışına karşılık verme biçimini bir işaret olarak algılamıştı. Bu doğruydu da üstelik: Nisan ayında yeniden birlikte olmaya başlamışlardı. Molly, South Kensington'daki stüdyoya taşınmış ve yazı orada geçirmişti. Restoran eleştirisi köşesinin ünlenmeye başladığı döneme rastlıyordu bu, o sıralarda televizyona çıkıp Michelin kılavuzunu "ucuz mutfak edebiyatı" yapmakla suçlamıştı. Clive'ın mesleğinde ilk çıkışı da bu sıralarda gerçekleşmişti, *Orkestra Varyasyonları* Festival Hall'de sergilenmişti. İkinci birliktelikleriydi. Molly pek değişmemişti, ama Clive değişmişti. On yıl sonra, Molly'nin kendisine bir şeyler öğretmesine izin verecek kadar bir şeyler öğrenmişti. Clive'in her zaman sert ve kaba bir mizacı olmuştu. Molly ona cinselliğin gizlerini öğretmişti, ara sıra hareketsiz kalmak gerektiğini. Kıpır-

damadan yat, böyle, bana bak, gerçekten bak bana. İkimiz bir saatli bombayız. Clive neredeyse otuz yaşındaydı ve günümüz ölçülerine göre biraz geç gelişmişti. Molly kendine bir ev bulup eşyalarını topladığında, Clive ona evlenme teklif etmişti. Molly onu öpmüş, kulağına, *Gitmesine engel olmak için bir kadınla evlendi / Kadın artık hep orada*, dizelerini fısıldamıştı. Haklıydı da, o gittiğinde Clive hiç olmadığı kadar mutlu olmuş, bir aydan kısa bir süre içinde '*Üç Sonbahar Şarkısı*'nı bestelemişti.

"Hiç ondan bir şey öğrendin mi?" diye sordu Clive ansızın.

80'li yılların ortasında Vernon, Molly'e teslim olan ikinci kişi oldu, tatilde, Umbria'daki bir malikânede. O sıralarda şu anda genel yayın yönetmenliğini üstlendiği gazetenin Roma muhabiriydi ve evli bir adamdı.

"Seksle ilgili şeyleri hiç anımsayamam," dedi biraz durakladıktan sonra. "Eminim harikaydı. Ama bana Porcine mantarına ilişkin her şeyi, nasıl toplandığını, nasıl pişirildiğini öğrettiğini anımsıyorum."

Clive onun konuyu savuşturmaya çalıştığını varsayarak kendi sırlarını da açmamaya karar verdi. Kilisenin girişine doğru baktı. O tarafa gitmeleri gerekliydi. Birden oldukça saldırgan bir ses tonuyla, "Biliyor musun, onunla ben evlenmeliydim. Kötüleşmeye başladığında onu bir yastıkla falan öldürür, herkesin acımasından kurtarmış olurdum," dediğini fark ederek şaşırdı.

Vernon arkadaşını Anı Bahçesi'nden dışarıya doğru yöneltirken gülüyordu. "Söylemesi kolay. Sonra da salaklara beden eğitimi marşları bestelerdin, neydi o kadının adı, oy kullanma hakları için savaşan, onun gibi."

"Ethel Smyth. Onun yaptığından çok daha iyisini yapardım."

Cenaze kalabalığını oluşturan Molly'nin arkadaşları krematoryuma gelmemeyi yeğlerdi, ancak George bir anma töreni yapılmayacağını kesinlikle belirtmişti. Bu üç eski sevgilinin St. Martin'in ya da St. James'in vaaz kürsülerinden herkesin karşısına geçerek duygularını dile getirişlerini duymak ya da kendi konuşurken onlarla göz göze gelmek istemiyordu. Clive ve Vernon kalabalığa yaklaştıkça bir kokteyl partisinin o tanıdık uğultusu duyulmaya başladı. Şampanya tepsileri, sesleri olduğu gibi geri gönderen restoran duvarları yoktu, bunlar olsa kişi kendini bir sergi açılışında ya da bir basın tanıtımında sanabilirdi. Çevrede Clive'ın daha önce gün ışığında görmediği bir sürü yüz vardı, hepsi de çok kötü görünüyordu, yeni gelen ölüyü karşılamak için ayağa dikilmiş cesetleri andırıyorlardı. Ani bir nefret duygusuyla canlanarak gürültünün arasından usulca süzüldü, kendisine seslenildiğini duymazlıktan geldi, dirseğine dokunulduğunda kolunu geri çekti; George'un iki kadın ve fötr şapkalı, bastonlu, pörsümüş bir yaşlı adamla konuştuğu yere doğru ilerlemeyi sürdürdü.

Clive, "Çok soğuk, gitmeliyiz," diye bağıran bir ses duydu, ama o anda kimse bu sosyal etkinliğin merkezkaç gücünden kurtulamıyordu. Bir televizyon kanalı sahibinin koluna asılıp uzaklaştırdığı Vernon'u çoktan gözden kaybetmişti bile.

Clive, nihayet inandırıcı bir yakınlık sergileyerek George'un elini sıkıyordu. "Harika bir törendi."

"Gelmeniz çok ince bir davranıştı."

Molly'nin ölümü kocasını soylulaştırmıştı. Bu sessiz ağırbaşlılık hiç onun tarzı değildi aslında, hem soğuk hem de muhtaç bir havası vardı, sevilmeye can atan, ancak dostluğu doğal bir şeymiş gibi kabullenmekten aciz biriydi. Aşırı zenginlerin bir sıkıntısı daha.

"Ve lütfen beni bağışlayın," diye ekledi George, "Bu hanımlar Molly'yi Boston günlerinden tanıyan Finch kardeşler, Vera ve Mini. Clive Linley."

El sıkıştılar.

"Siz o besteci misiniz?" diye sordu Vera ya da Mini.

"Evet benim."

"Sizi tanımaktan büyük onur duydum Bay Linley. On bir yaşındaki torunum keman dersi bitirme sınavı için sizin sonatınızı çalıştı ve gerçekten çok sevdi."

"Bunu duymak çok güzel."

Müziğinin çocuklar tarafından çalındığı düşüncesi biraz canını sıktı Clive'ın.

"Ve bu da," dedi George, "yine Amerika'dan, Hart Pullman."

"Hart Pullman. En sonunda tanıştık. Anımsıyor musunuz, *Rage* şiirlerinizi caz orkestrası için düzenlemiştim."

Pullman bir Beat şairiydi, Kerouac akımının son temsilcisiydi. Clive'a bakmak için boynunu kaldırmakta zorlanan, küçük, buruşuk bir kertenkeleyi andıran bir adamdı. Dost canlısı bir tavır ve yüksek perdeli, şen bir sesle, "Bugünlerde hiçbir şeyi anımsamıyorum, bir bok anımsamıyorum," dedi. "Ama eğer yaptım diyorsan, yapmışsmdır."

"Molly'yi anımsıyorsunuz ama," dedi Clive.

"Kimi?" Pullman iki saniye boyunca ciddi bir yüz ifadesi takındı, sonra kıkırdayarak uzun beyaz parmaklarıyla Clive'ın koluna yapıştı. "Ah, elbette," dedi o Bugs Bunny sesiyle. "Molly ve benim ahbaplığımız 65 yılına, East Village'a kadar uzanır. Molly'yi anımsıyorum. Tanrım ne kadındı!"

Clive aklından hesap yaparken hoşnutsuzluğunu gizledi. O yılın Haziran ayında Molly 16 yaşına girmiş

olmalıydı. Neden bu olaydan hiç söz etmemişti? Çaktırmadan adamı sorguladı.

"Yazı geçirmeye gelmişti sanırım."

"I-ıh. Benim On İkinci Gece partime gelmişti. Ne kızdı ama, değil mi George?"

Yasal tecavüzdü bu. Molly, kendisinden üç yıl önce Hart Pullman'ın varlığından hiç söz etmemişti. Molly *Rage*'in galasına gelmemiş miydi? Sonra restorana da gelmemiş miydi? Anımsayamıyordu. Bir bok anımsayamıyordu.

George, Amerikalı kardeşlerle konuşmak için arkasını dönmüştü. Kaybedecek hiçbir şey olmadığına karar veren Clive eliyle ağzını örterek Pullman'ın kulağına eğildi.

"Sen onu hiç becermedin, yalancı sürüngen. O asla kendini böyle alçaltmazdı."

Bu noktada dönüp gitmeyi amaçlamıyordu, çünkü Pullman'ın yanıtını duymak istiyordu; ama tam o sırada iki gürültücü grup soldan ve sağdan araya girdi, birisi George'a başsağlığı dilemek, öbürü ise şaire hayranlığını dile getirmek istiyordu; bir yer değişikliği anaforu sonucunda Clive kendisini gruptan koparılmış, oradan uzaklaşırken buldu. Hart Pullman ve ergen Molly. Midesi bulandı, kalabalıktan kurtulmak için geriye doğru ilerledi küçük bir boşluk bularak orada durdu, neyse ki onunla ilgilenen yoktu, sohbete dalmış arkadaşlarını, tanıdıklarını izledi. Molly'yi gerçekten özleyen tek kişinin kendi olduğunu hissetti. Onunla evlenmiş olsaydı, belki de George'dan beter bir duruma gelecekti, bu kadarcık töreni bile kaldıramayacaktı. Hele Molly'nin çaresizliğini. Karemsi kahverengi bir plastik şişeden avucuna dökülen 30 tane uyku hapı. Havan ve tokmak, bir büyük kadeh viski. Üç yemek kaşığı sarımsı beyaz bula-

maç. İçerken sanki biliyor gibi baktı Molly ona. Ağzından akanları almak için sol elini onun çenesinin altına koydu Clive. Molly uykuya dalarken ona sarıldı, sonra bütün gece sarıldı ona.

Onu özleyen başka kimse yoktu. Kendisiyle birlikte yas tutanlara baktı, bir iki yaş farkla çoğu kendi yaşında, Molly'nin yaşındaydı. Nasıl da zenginlik içinde yüzüyorlardı, sözü geçer insanlardı, neredeyse on yedi yıldır küçümsedikleri bir hükümetin yönetiminde nasıl da köşeyi dönmüşlerdi. *Kuşağımı anlatıyorum.* Ne enerji, ne şans. Savaş sonrası dönemde devletin sütüyle beslenip büyümüş, sonra ana-babalarının girişimci, masum zenginliğinden güç alarak yeni üniversiteler, parlak kapaklı kitaplar, rock'n roll'un Ogüst Devri ve gerçekleştirilebilir ideallerle yetişkinliğe ermişlerdi. Tırmandıkları merdiven arkalarından çöktüğünde, devlet onlara uzattığı memeyi çekip dırdırcı bir kocakarıya dönüştüğünde çoktan güvencedeydiler, bir araya gelerek bir şeyler oluşturmaya başladılar –zevkler, görüşler, servet.

Clive, bir kadının neşeli bir sesle, "Ellerimi ve ayaklarımı hissedemiyorum ve gidiyorum!" diye bağırdığını duydu; arkasına döndüğünde, omzuna dokunmak üzere olan bir genç adam gördü. Yirmili yaşlardaydı ve keldi ya da kazıtmıştı kafasını, gri bir takım elbise giymişti, paltosu yoktu.

"Bay Linley. Düşüncelerinizi böldüğüm için üzgünüm," diyerek elini çekti adam.

Clive onun bir müzisyen ya da imza almak isteyen biri olduğunu düşünerek yüzüne sabır maskesini taktı. "Önemli değil."

"Acaba yanımıza gelerek Dışişleri Bakanı'yla görüşür müsünüz, diye soracaktım. Kendisi sizinle tanışmayı arzuluyor."

Clive dudaklarını büzüştürdü. Julian Garmony ile tanıştırılmak istemiyordu, ama onu adam yerine koymama sıkıntısına da girmek istemiyordu. Kaçışı yoktu. "Yolu siz gösterin," dedi, ve bazılarının onun nereye sürüklendiğini anlayarak onu rehberinden uzaklaştırmaya çalıştığı arkadaş kümelerinin arasmdan geçirildi.

"Hey, Linley. Düşmanla konuşmak yok!"

Gerçekten de düşmandı. Molly, bu adamın nesini çekici bulmuştu acaba? Garmony tuhaf görünümlü bir herifti: koca bir kafa, tamamı kendisine ait olan siyah saçlar, korkunç bir solgunluk, ince, itici dudaklar. Yabancı düşmanlığı dolu, ceza verme yanlısı görüşlerden oluşan sıradan bir tezgâhla politik pazarda kendine bir yer edinmişti. Vernon'un açıklaması her zaman basit olmuştu: Üst düzey hergele ağa düşmüştü. Ama böylesini her yerde bulabilirdi Molly. Onu bulunduğu yere getiren ve Başbakan'ın yerine bile göz dikmesine neden olan bir başka gizli becerisi olmalıydı.

Bakan Yardımcısı, Clive'ı bir konuşma yapar ya da öykü anlatır gibi görünen Garmony'nin çevresinde at nah biçiminde bir kalabalık oluşturmuş gruba ulaştırdı. Garmony konuşmasını keserek elini Clive'ın elinin içine kaydırıverdi ve sanki baş başalarmış gibi duygu yüklü bir sesle, "Yıllardır sizi tanımak istiyordum," diye mırıldandı.

"Memnun oldum."

Garmony çevresindekilerin de duyması için yüksek sesle övgü dolu sözler söyledi, gruptakilerden ikisi dedikodu sütunu yazarlarının o sevimli ve açıkça sahtekâr görünümünü taşıyan genç adamlardı. Bakan rolünü oynuyor, Clive da bir tür yardımcı oyuncu görevi görüyordu. "Eşim piyano parçalarınızdan birkaçını ezbere biliyor."

Yine aynı şey. Clive meraklandı. Acaba genç eleştirmenlerinden bazılarının öne sürdüğü gibi evcil ve uysal bir yetenek miydi– düşünen adamın Gorecki'si?

"Eşiniz iyi birisi olmalı," dedi.

Bir politikacıyı yakından görmeyeli çok olmuştu; usanmak bilmeden yeni dinleyici, yandaş, kendinden üst düzeyde olan, yanına yanaşabileceği birini arayan, ya da kaçırılmaması gereken önemli bir fırsat kollayan gözlerin hareketlerini unutmuştu. Garmony çevresine bakınarak izleyicisini sağlama almaya çalışıyordu. "Eşim çok zekiydi. Goldsmiths, sonra Guildhall. Önünde harika bir meslek yaşamı vardı..." Komik olabilmek için bir süre ara verdi. "Sonra beni tanıdı ve tıbbı seçti."

Yalnızca yardımcısı ve bir başka kadın kıkırdadılar. Gazeteciler tepkisizdi. Herhalde bunları daha önce dinlemişlerdi.

Dışişleri Bakanı'nın gözleri yeniden Clive'a çevrilmişti. "Başka bir şey daha vardı. Sizi üstlendiğiniz görevden ötürü tebrik etmek isterim. Binyıl Senfonisi. Biliyor musunuz, o karar hemen kabineye kadar çıktı.

"Öyle duydum. Ve siz de bana oy verdiniz."

Clive biraz bıkkınlık sergileme hakkı tanımıştı kendisine, ancak Garmony sanki kendisine coşkuyla teşekkür edilmiş gibi tepki gösterdi. "Evet, elimden gelen tek şey buydu. Bazı arkadaşlarım Beatles'ın eski üyesi şu pop yıldızı adamı istiyorlardı. Her neyse, nasıl gidiyor? Tamamlandı gibi mi?"

"Neredeyse."

Elleri ve ayakları yarım saattir uyuşuktu, ama Clive soğuğun artık içine işlediğini ancak hissedebildi. Stüdyosunun sıcağında, üzerinde bir gömlekle bu senfoninin son sayfaları üzerinde çalışıyor olacaktı şimdi. Zaten iki

teslim tarihini de geçirmişti ve evde olmayı çok istiyordu.

Garmony'ye elini uzattı. "Sizi tanımak çok güzeldi. Gitmek zorundayım."

Ama bakan onun elini sıkmadı ve onun hakkında konuşmayı sürdürdü, çünkü hâlâ ünlü bestecinin orada hazır bulunmasından sıkıp çıkarılacak bir şeyler vardı.

"Biliyor musunuz, benim işimi zahmete değer kılan şeyin sizin gibi sanatçıların uğraşılarını sürdürebilme özgürlüğü olduğunu düşünmüşümdür sık sık..."

Clive gittikçe artan tiksintisini yüzünün ifadesine yansıtmadan sabit gözlerle bakmayı sürdürürken benzer sözlerin arkası da geldi. Garmony de onun kuşağındandı. Devlet yönetimindeki görevi, bir yabancıyla eşitlik içerisinde konuşabilme becerisini yok etmişti. Belki de yatakta Molly'e sunduğu şey buydu, kişisellikten uzak olmanın heyecanı. Aynaların önünde hızla kıpırdayan bir adam. Ama Molly kesinlikle duygusal sıcaklığı yeğlerdi. Kıpırdamadan yat, böyle, bana bak, gerçekten *bak* bana. Belki de bir hatadan başka bir şey değildi Molly ve Garmony. Her neyse, Clive şu anda bunu dayanılmaz buluyordu.

Dışişleri bakanı sözlerinin sonuna geldi. "Bizi biz yapan gelenekler bunlardır."

"Merak ediyorum da," dedi Clive, Molly'nin eski sevgilisine, "Acaba hâlâ insanları asmaktan yana mısınız?"

Garmony bu ani sapmayla oldukça iyi başa çıktı, ama gözlerindeki ifade sertleşti.

"Sanırım insanların çoğu bu konuya ilişkin konumumun farkında. Meclisin görüşünü ve kabinenin ortak sorumluluğunu kabullenmekten mutluyum." Durumu iyi toparlamıştı ve sevimliliğini de devreye sokuyor-

Özkitapoku

du. İki gazeteci ellerinde defterleriyle ona doğru biraz daha yaklaştılar.

"Bir keresinde bir konuşmanızda Nelson Mandela'nın asılmayı hak ettiğini söylemiştiniz."

Bir sonraki ay Güney Afrika'yı ziyaret edecek olan Garmony sakince gülümsedi. Bu konuşması kısa süre önce Vernon'un gazetesi tarafından oldukça saldırgan bir üslûpla ortaya çıkarılmıştı. "İnsanları ateşli bir üniversite öğrencisiyken söyledikleri şeylere saplanıp kalmanızın akla uygun olduğunu sanmıyorum." Durup kıkırdadı. "Neredeyse otuz yıl önceydi. Bahse girerim siz de oldukça sarsıcı şeyler söylemiş ya da aklınızdan geçirmişsinizdir."

"Kesinlikle öyle," dedi Clive. "Benim de anlatmak istediğim bu. O zaman bu düşüncenizi gerçekleştirseydiniz, ikinci kere düşünecek fırsatınız olmazdı."

Garmony onaylamak için başını kısaca eğdi. "Yeterince doğru bir yaklaşım. Ancak gerçek dünyada Bay Linley, hiçbir adalet sistemi insan hatasından muaf değildir."

Sonra Dışişleri Bakanı, Clive'ın kamu görevinin etkilerine ilişkin teorisini epeyce zedeleyen, geriye baktıkça takdir etmeye zorlandığı sıradışı bir şey yaptı. Garmony uzanarak işaret ve baş parmaklarıyla Clive'ın paltosunun yakasına yapıştı ve onu kendine çekerek başka kimsenin duyamayacağı bir sesle konuştu.

"Molly'yi son gördüğümde senin iktidarsız olduğunu, her zaman öyle olduğunu söyledi."

"Tamamıyla saçmalık. Asla böyle bir şey demezdi.."

"Elbette bunu inkâr etmek zorundasın. Diyeceğim şu ki, şuradaki beylerin önünde bu konuyu yüksek sesle

tartışabiliriz, ya da sen yakamdan düşersin ve güzelce vedalaşırsın. Yani, defol git."

Konuşma hızlıydı ve kısa sürdü, biter bitmez Garmony doğruldu, ışıltılı bir gülümsemeyle bestecinin elini sallayarak sıktı ve yardımcısına, "Bay Linley incelik göstererek yemek davetimizi kabul etti," dedi. Bu önceden belirlenmiş bir şifre olabilirdi, çünkü genç adam hemen Clive'ı uzaklaştırmak için adım attı, bu sırada Garmony ona arkasını dönerek gazetecilerle konuşmaya başladı: "Harika bir adam, Clive Linley. Farklılıkları dile getirmek ve dost kalabilmek uygar yaşamın özüdür, sizce de öyle değil mi?"

2

Bir saat sonra Vernon'un bir sürücüye sahip olmak için aşırı derecede küçük arabası Clive'ı South Kensington'a bıraktı. Vernon veda etmek için arabadan indi.

"Berbat bir cenaze töreniydi."

"Bir içki bile yoktu."

"Zavallı Molly."

Clive eve girdi ve holde durarak kaloriferlerin sıcaklığını ve evin sessizliğini içine çekti. Kâhyanın bıraktığı not stüdyoda bir termos kahve olduğunu söylüyordu. Paltosunu çıkarmadan yukarı, stüdyoya çıktı, bir kurşunkalem ve bir karalama kâğıdı aldı, piyanonun üzerine eğilerek üst perdeden aşağı doğru inen on notayı karaladı. Pencerenin yanında durdu, gözlerini sayfaya dikerek karşıt ezgili çelloları gözünde canlandırdı. Milenyum için bir senfoni yazma görevinin saçma bir işkence olduğu birçok gün oluyordu: Yaratıcı bağımsızlığına bürokratik bir karışmaydı bu, İtalyan orkestra şefi Giulo Bo'nun İngiliz Senfoni Orkestrası ile tam olarak nerede prova yapacağına ilişkin karışıklık, aşırı coşkulu ya da düşmanca basın irdelemelerinin hafif de olsa bitmek bilmeyen sinir bozukluğu, iki teslim tarihine yapıtı hazır etmeyi başaramamış olması –yeni binyıla daha yıllar vardı. Böyle günler de oluyordu, müzikten başka bir şey düşünemediği ve kendini çalışmaktan alı-

koyamadığı günler. Soğuktan hâlâ uyuşuk olan sol elini cebinden çıkarmadan piyanonun başına oturdu ve parçayı yazdığı biçimiyle çaldı: yavaş, kromatik ve beceri isteyen bir ritimle. Aslında iki ölçü işareti vardı. Sonra, yine sağ eliyle ve yarı hızda, çelloların yükseliş satırını doğaçladı, bunu tatmin oluncaya kadar birkaç kere çeşitlemeleriyle yeniden çaldı. Çelloların en üst noktaya çıktığı, kulağa bastırılmış güçlü bir enerji varmış izlenimi yaratan yeni bölümü çiziktirdi. Bu enerjiyi senfoninin son bölümünde açığa çıkarmak çok keyifli olacaktı.

Piyanonun başından kalktı ve kendine kahve koydu, pencerenin önündeki her zamanki yerinde kahvesini içti. Saat üç buçuktu ve hava şimdiden ışık yakmayı gerektirecek kadar kararmıştı. Molly küle dönüşmüştü. Bütün gece çalışacak, öğle yemeğine kadar uyuyacaktı. Başka yapacak pek bir şeyi yoktu. Bir şey yap, sonra öl. Kahveden sonra yeniden odayı baştan başa geçti ve ayakta durdu, üzerinde paltosuyla klavyenin üzerine eğilerek tükenmiş öğle üstü ışığında notaları yazdığı biçimiyle çaldı. Neredeyse doğruydu, neredeyse gerçeğin kendisiydi. Notalar erişilemeyen bir şeye karşı duyulan yalın bir özlemi çağrıştırıyorlardı. Birisine duyulan özlemi. İşte böyle zamanlarda Molly'yi arayarak evine çağırırdı, piyanonun başında uzun süre oturamayacak kadar yorgun, yeni fikirlerle onun başından kalkamayacak kadar da coşkulu olduğu zamanlarda. İşi yoksa gelirdi Molly, çay yapar ya da egzotik içkiler hazırlardı, köşedeki şu eskimiş koltukta otururdu. Ya sohbet ederlerdi ya da Molly istediği parçaları söyler ve gözlerini kapatıp dinlerdi. Eğlence düşkünü bir tipe göre zevkleri şaşırtıcı derecede ağırdı. Bach, Stravinsky, çok ender olarak da Mozart. Ama zaten genç bir kız değildi artık, onun sevgilisi ne de değildi. İyi anlaşıyorlardı, tutkulu

olamayacak kadar soğumuşlardı birbirlerinden, yaşadıkları ilişkilerden özgürce söz edebilmeyi seviyorlardı. Molly bir kardeş gibiydi, Clive'ın kadınlarını, onun Molly'nin erkeklerini kabullendiğinden daha cömertçe yargılıyordu. Bunun dışında müzikten ya da yemekten söz ediyorlardı. Şimdi ise Molly, George'un giysi dolabının üzerinde saklaması için kaymak taşından yapılmış bir kupaya konulmuş incecik küldü.

Sol elinin hâlâ karıncalanmasına karşın, sonunda yeterince ısınmıştı Clive. Paltosunu çıkardı ve Molly'nin iskemlesinin üzerine atıverdi. İki saati aşkın bir süre dışarıdaki karanlığa ve akşam kalabalığı saatinin boğuk, uyumsuz notalardan oluşan seslerine aldırmaksızın çello parçası üzerinde değişiklikler ve orkestrasyona eklemeler yaptı. Finale uzanan bir köprüydü bu bölüm yalnızca, ona heyecan veren müziğin vaadi, ulaşmaya çalıştığı yerdi –yavaşça gözden yiten, eski zamanlardan kalma ayak izleri gibi görüyordu müziği– o istekli tırmanış ve uzak bir notaya doğru taşkın bir sıçrayış, sonra ses demetlerinin dağılan bir sis gibi ayrışarak sonuçlandırıcı bir ezgiye, bir vedaya dönüşmesi, sarsıcı güzellikte, modası geçmişliğini aşarak hem sona ermekte olan yüzyılın ve bütün anlamsız acımasızlığının yasını tutan, hem de kendi usta yaratıcılığını kutlarcasına bir izlenim bırakan çarpıcı bir ezgi. İlk temsilin coşkusunun sona ermesinden çok sonra, binyıl kutlamalarından çok sonra, havai fişekler, incelemeler, özet tarihçeler ortadan kalktıktan sonra, dayanılmaz çekicilikteki bu ezgi ölü yüzyıla bir ağıt olarak kalacaktı geride.

Yüzyıla ağıt olarak kalacak bir ezgi yaratmak yalnızca Clive'in fantezisi değildi tabii. Onu besteci olarak seçen komite de antik ve yavaş yavaş yükselen taş basamaklardan oluşan böyle bir ezgi istiyordu. Destekçileri

bile, en azından yetmişli yıllarda Clive'ı 'aşırı gelenekçi' olarak görüyor, eleştirenlerse 'atacılık' terimini yeğliyorlardı, ancak herkes Schubert ve McCartney gibi Linley'in de ezgi oluşturabildiği konusunda hemfikirdi. Yapıtın erkenden ısmarlanması kamu bilincine yerleşebilmesini sağlamak içindi, Clive'a gürültülü, hızlı bir nefesli saz bölümü olursa, televizyondaki ana akşam haberlerinin jenerik müziği olarak kullanılabileceği söylenmişti. Müzik otoritelerinin sıradan bir zevke sahip olmakla suçladığı komite, içinden bir ezginin, bir ilahinin, geride bırakılan, kötülenen yüzyıla bir ağıdın çekilip çıkarılarak resmi organizasyonlarda kullanılabileceği –'Nessun dorma'nın bir futbol turnuvasında kullanıldığı gibi– bir senfoni istemişti. Parçanın içinde yer alan, sonra üçüncü binyıl içerisinde halkın beyninde bağımsız bir yaşama kavuşması için bütünden ayrılan bir bölüm.

Clive Linley için konu açıktı. Kendini Vaughan Williams'ın mirasçısı olarak görüyor ve 'gelenekçi' gibi terimleri konuyla ilgisiz, politik sözcük dağarcığından alınarak yanlış kullanılan terimler olarak değerlendiriyordu. Ayrıca, Clive'ın tanınmaya başladığı yetmişli yıllarda atonal ve aleatorik müzik, ses dizileri, elektronik aletler, ses perdesinin seslere ayrışması, yani bütün yenilikçi akım okullarda öğretilen onaylanmış bir düşünceler bütünüydü. Bunun savunucuları da elbette kendisi değil, gericilerdi. 1975 yılında Clive yüz sayfalık bir kitap yayınlamıştı, bütün iyi bildiriler gibi bu kitap hem saldırı, hem de savunu içermekteydi. Moderniznin o eski bekçi tavrı müziği akademiye hapsetmişti, müzik burada kıskançlıkla profesyonelleşiyor, soyutlanıyor ve steril duruma getiriliyordu, kamuyla arasında oluşması gereken yaşamsal iletişim küstahça bir yaklaşımla kesili-

yordu. Clive halktan toplanan paralarla neredeyse boş bir kilisede verilen 'konser'den söz etmişti alaycı bir anlatımla; bu konserde bir kemanın kırık boynundan çıkan notalar piyanoyla çarpışmıştı bir saati aşkın bir süre. Programla ilgili bir notta Yahudi Katliamı'na göndermelerde bulunularak, Avrupa tarihinin bu aşamasında neden başka bir müzik türünün filizlenemediği açıklanıyordu. Clive, bağnazların kafalarında ne kadar sınırlı olursa olsun en ufak bir başarının, halk tarafından beğenilmenin estetik uzlaşı ve başarısızlık anlamına geldiği inancında diretiyordu.

Batı'da yirminci yüzyıl müziği tarihçeleri yazılırken zafer, blues, caz, rock ve halk müziğinin gelişen biçimlerinin olacaktı. Bu türler ezgi, armoni ve ritmin yenilikle uyumsuz olmadığını açıkça göstermişlerdi. Sanat müziğine gelince, yalnızca yüzyılın ilk yarısında belirgin olarak ortaya çıkacaktı, sonra yalnızca az sayıda besteci anılacaktı, Clive kısa süre önce ölen Schoenberg ve 'benzerlerini' bu gruba katmamıştı.

Saldırı bölümü bu kadardı. Savunu bölümü ise İncil'in Hazreti Süleyman'a atfedilen bölümündeki kullanılan aracı ödünç alıp çarpıtarak kullanıyordu. Müziği komiserlerin elinden alma ve ona yaşamsal iletişimini geri verme zamanıydı, çünkü Avrupa'da, insan doğasının gizemini kabullenen insancı gelenek içinde, kamuya açık temsillerin 'dinsel olmayan iletişimler' olduklarını kabul etme zamanıydı; ritim ve perdenin önceliğini, ezginin temel doğasını tanımanın zamanıydı. Bunun yalnızca geçmişin müziğini yinelemeden gerçekleşebilmesi için güzelliğe çağdaş bir tanım getirilmeliydi, bu da bir 'temel gerçeği' kavramadan mümkün olamazdı. Bu noktada Clive korkusuzca, Noam Chomsky'nin meslektaşlarından birine ait, kendisinin adamın Cape

Cod'daki evinde tatil yaptığı sırada okuduğu, yayınlanmamış, oldukça kuramsal yazılardan alıntılar yapmıştı: Ritimleri, ezgileri, keyifli armonileri 'okuma' kapasitemiz, yalnızca insana özgü olan dil öğrenme yeteneğimiz gibi genlerimizde yazılıdır. Antropologlar bu üç öğenin bütün müzik kültürlerinde var olduklarını ortaya çıkarmışlardır. Armoni kulağımız değişmez biçimde içimize yerleştirilmiştir. (Ayrıca bir armoni ağı içinde yer almadıkça, uyumsuz sesler anlamsız ve sıkıcı olur.) Bir ezgiyi anlamak karmaşık bir zihinsel etkinliktir, ama bir bebek bile bunu yapabilir, kalıtsal bir şeydir çünkü. *Homo musicus*'uz biz; bu nedenle müzikteki güzelliği tanımlamak insan doğasına yeni bir tanım getirilmesini gerektirir, bu da bizi yeniden insanla ilgili bilim dallarına ve geri döndürür.

Clive Linley'in *'Güzelliği Anımsama'* adlı yapıtı *'Virtüöz Yaylı sazlar İçin Senfonik Dervişler'*in Wigmore Hall'deki galasıyla çakışacak biçimde yayınlanmıştı. Senfonik Dervişler kademeli birçok seslilik harikasıydı; hipnotize edici bir yasla bölündüğü için aynı oranda seviliyor ve nefret ediliyordu bu yapıttan, böylece Clive yapıtın ününü ve kitabın satışını güvenceye almış oluyordu.

Yaratıcılık yönü bir yana, bir senfoni bestelemek aynı zamanda bedensel güç de isteyen bir işti. Yapıtın çalınma süresinin her saniyesinin, yaklaşık iki düzine çalgının bölümlerinin nota nota yazılması, çalınması, notalarda değişiklikler yapılması, yeniden çalınması, yeniden yazılması, sonra sessizlik içinde oturulması, iç kulağın karalama ve silmelerden oluşan eğriyi inceleyerek orkestrasyonu oluşturması; ölçünün düzeltilmesi için yeniden değişiklikler yapılması, hepsinin piyanoda bir kez daha çalınması. Gece yarısı geldiğinde Clive senfo-

ninin çıkış bölümünü eksiksiz olarak yazmış, o genişleyen ton değişikliği öncesindeki orkestra durağına gelmişti. Saat sabahın dördü olduğundaysa ana bölümleri tamamlamıştı, perde değişikliklerinin nasıl olacağını, sislerin nasıl dağılacağını biliyordu artık.

Piyanonun başından kalktı, çok yorgundu, kaydettiği ilerlemeden hoşnut, ama kaygılıydı: bu kocaman ses makinesini parçanın son bölümüne ilişkin asıl çalışmanın başlayabileceği noktaya getirmişti, ve sonrası ancak esin dolu bir buluşla gerçekleşebilirdi –son ezgi ilk ve yalın biçimiyle bir üflemeli çalgı solosuyla, ya da kemanlarla çalmabilirdi–. İşin can alıcı noktasına gelmişti ve üzerinde ağır bir yük hissediyordu. Lambaları söndürerek odasına doğru ilerledi. Kafasında hiçbir fikir, içinde hiçbir önsezi, en ufak bir şey yoktu, piyanonun başında oturup kaşlarını alabildiğine çatarak da bir yere varamazdı. Esin geleceği zamanı bilirdi. Deneyimlerine dayanarak yapabileceği en iyi şeyin gevşemek ve geri çekilmek, bunu yaparken de alıcılarını açarak tetikte beklemek olduğunu biliyordu. Kent dışında uzun bir yürüyüş yapmak zorunda kalacaktı, hatta bir dizi uzun yürüyüş. Dağlara, uçsuz bucaksız gökyüzüne gereksinimi vardı. Lake District olabilirdi bu yer. En iyi düşünceleri onu şaşırtan biçimde yirmi milin sonunda, aklı çok başka yerlerdeyken yakalıyordu.

Sonunda yataktaydı, salt karanlıkta sırtüstü uzanmıştı, gergindi, zihinsel yorgunluk kulağını çınlatıyordu, gözlerinin ağ tabakasının önünden çentik çizgiler biçiminde temel renkler geçiyor, sonra katlanıp kıvrılarak güneş patlamaları oluşturuyorlardı. Ayakları buz gibiydi, kolları ve göğsü yanıyordu. İşle ilgili kaygılar daha değersiz bir maden olan gece korkusuna dönüşmüştü: Hastalık ve ölüm, bu soyut kavramlar bir süre sonra

sol elindeki duyguya odaklandılar. Eli sanki yarım saattir üzerinde oturuyormuşçasına soğuk, kaskatıydı ve karıncalanıyordu. Sağ eliyle ona masaj yaptı ve karnına koyarak karnının sıcaklığında iyileştirmeye çalıştı. The Dorchester'ın önünde taksi çevirmeye çalışırken Molly de aynı şeyleri hissetmemiş miydi? Clive'ın kendisine bakacak bir arkadaşı, karısı, George'u yoktu, belki de bu bir lütuftu. Ama bunların yerine geçebilecek neye sahipti? Yan döndü, battaniyeleri üzerine çekti. Bakım evi, oturma odasındaki televizyon, tombala, çişleri, ağızlarında sigaraları ve salyalarıyla yaşlı adamlar. Buna dayanamazdı. Sabah bir doktora görünecekti. Ama Molly de aynı şeyi yapmıştı ve onu test yaptırmaya yollamışlardı. İnsanın düşüşünü yönlendirebiliyor, ancak önleyemiyorlardı. Öyleyse bunlardan uzak kal, kendi düşüşünü kendin gözle, sonra çalışamaz ya da onurlu yaşayamaz duruma geldiğinde, işi kendin bitir. Ama Molly'nin çok kısa sürede geldiği noktayı geçmekten nasıl alıkoyacaktı kendisini; kendini öldüremeyecek kadar çaresiz, eli ayağı tutmaz ve aptal olduğu o noktayı.

Ne saçma düşünceler! Doğruldu, el yordamıyla başucu lambasına uzandı ve bir derginin altından kullanmaktan sakındığı uyku ilaçlarını çekip çıkardı. Bir tane aldı ve sırtını yastıklara dayayarak yavaşça çiğnedi. Bir yandan eline masaj yaparken bir yandan da sağduyulu düşüncelerle kendini avuttu. Eli soğukta kalmıştı, olan biten buydu, ve aşırı derecede yorgundu. Yaşamda asıl yapması gereken şey çalışmaktı, lirik zirvesini bularak bir senfoniyi bitirmekti. Bir saat önce onu bunaltan şey şimdi avuntusu olmuştu, on dakika sonra ışığı söndürerek yan tarafına döndü: İş her zaman vardı. Lake District'te yürüyecekti. Büyülü isimler onu yatıştırıyordu: Blea Rigg, High Stile, Pavey Ark, Swirl How. Langs-

trath Vadisi'nde yürüyecek, dereyi geçerek Scafell Pike'a doğru tırmanacak ve Allen Crags'den geçerek geri dönecekti. Bölgeyi iyi biliyordu. Yürüyünce kendine gelecek, her şeyi daha net görecekti.

Baldıran zehrini yutmuştu, artık işkence dolu düşler sona erecekti. Bu düşünce bile rahatlatıcıydı. Kimyasal maddeler beynine ulaşmadan çok önce dizlerini göğsüne doğru çekmiş gevşemişti bile. Hardknott, Bell, Cold Pike, Zavallı Crag, Zavallı Molly...

1

Belki de varolmadığı düşüncesi Vernon Halliday'in aklına, sabahleyin yaşadığı alışılmadık bir durgunluk sırasında geldi. Otuz kesintisiz saniyeden beri masasında oturmuş parmak uçlarıyla başını yoklayarak kaygılanıyordu. İki saat önce *The Judge*'a vardığından beri ayrı ayrı kırk kişiyle gergin konuşmalar yapmıştı. Yalnızca konuşmakla kalmamıştı: Bu görüşmelerin ikisi dışında hepsinde kararlar almış, öncelikler belirlemiş, birilerini görevlendirmiş, seçmiş ya da bir emir olarak yorumlanmaya mahkûm görüşler sunmuştu. Bu yetki alıştırması, genellikle olduğu gibi onun benlik bilincini güçlendirmemişti. Tersine Vernon son derece güçsüzleşmiş gibiydi, onu dinleyen bütün o insanların bir toplamıydı sanki, yalnız kaldığında ise bir hiçti. Yalnız kalıp da bir düşünceye uzandığında, onu düşünecek kimse bulamıyordu. İskemlesi boştu; sözcükleri doğru yazmaktan aciz bir yazı işleri müdürünün sepetlenmesini önlemek üzere oturduğu altıncı kattaki masasından, park yeri dağılımlarının üst düzey çalışanları savaş açmaya ittiği ve bir müdür yardımcısını istifanın eşiğine getirdiği bodrum katına kadar ince ince eriyip dağılmıştı bina içinde. Vernon'un iskemlesi boştu çünkü Kudüs'teydi, Avam Kamarası'ndaydı, Cape Town'daydı, Manila'daydı, toz gibi yayılmıştı yerküreye, televizyondaydı, radyodaydı, piskoposlarla akşam yemeğindeydi, petrol sanayicileri-

ne bir konuşma yapıyordu, Avrupa Birliği uzmanlarına bir seminer veriyordu. Gün içinde yalnız kaldığı o kısa anlarda bir ışık sönüyordu. Bunu izleyen karanlık bile özel olarak kimseyi sarmalamıyor, rahatsız etmiyordu. Yokluğun kendi yokluğu olduğundan bile emin olamıyordu tam olarak.

Bu yokluk hissi Molly'nin cenaze töreninden beri büyümekteydi içinde. İçine işlemekteydi. Önceki gece uyumakta olan karısının yanında gözlerini açmış ve hâlâ bedenli bir varlık olduğundan emin olmak için kendi yüzüne dokunmak zorunda kalmıştı.

Vernon üst düzey elemanlarından birkaçını kantinde bir kenara çekerek durumunu onlara açmış olsaydı, hiç şaşırmadıklarını görerek telaşa kapılabilirdi. Çoğunluk tarafından köşesiz, hatasız ya da erdemsiz, bir adam olarak tanınıyordu, tam olarak varolmayan bir adam. İş yaşamında Vernon varolmayan biri olarak hayranlık uyandırıyordu. *The Judge*'ın genel yayın yönetmeni oluş biçimi gazete kültürünün mucizelerinden biriydi, abartılması güçtü ve sık sık kentin şarapevlerinde anlatılırdı. Yıllar önce, birbirini izleyen iki yetenekli yönetmenin yumuşak başlı, çalışkan yardımcısı olmuş ve arkadaş ya da destekçi edinmeme konusunda içgüdüsel bir beceri sergilemişti. Washington muhabiri hasta olduğunda, Vernon'a onun yerine bakması emredilmişti. Üçüncü ayında, Alman Büyükelçisi onuruna verilen bir akşam yemeğinde bir milletvekili Vernon'u *Washington Post* yazarı sanarak başkanın bir yolsuzluğuna ilişkin tüyo vermişti ona: Vergi yükümlülerinin parasıyla gerçekleştirilen bir köklü saç ekimi. Çoğunluğun düşüncesine göre Amerikan iç politikasında yaklaşık bir hafta süreyle gündemi oluşturan bir öykü olan 'Pategate',[1] *The Judge* yazarı Vernon Halliday tarafından duyurulmuştu.

[1] *Pate.* (İng.) Argo Kafa. (Yay.)

Bu sırada Londra'da, dalavereci bir yönetim kuruluyla yapılan kanlı savaşlarda yetenekli yazı işleri müdürleri birbirine giriyordu. Vernon'un eve dönüşü gazete hisselerinin ansızın el değiştirmesiyle aynı zamana rastgeldi. Sahne, önemsizlikleri kendilerine gösterilmiş devlerin kesik kol, bacak ve gövdeleriyle bezenmişti. Yönetim kurulunun kendi adamı olan Jack Mobey, saygıdeğer kâğıtları piyasada yeterince dağıtamamıştı. Geriye Vernon'dan başkası kalmamıştı.

Şimdi masasında oturmuş kararsızlık içinde başını sıvazlıyordu. Son zamanlarda varolmadan yaşamayı öğrendiğini fark ediyordu. Artık tam olarak anımsayamadığı bir şeyin –kendisinin– yitip gitmesine uzun süre yas tutamamıştı. Bütün bunlar bir kaygıydı, birkaç günlük geçmişi olan bir kaygı. Şimdi ise bedensel bir belirti vardı. Kafasının sağ tarafını, kafatasını ve beynini kaplayan, hiçbir sözcükle anlatılamayacak bir his. Belki de bilincinde olunamayacak kadar kesintisiz ve tanıdık bir duyumun birdenbire kesilmesiydi bu, insanın kesildiği an varlığını fark ettiği bir ses gibi. Ne zaman başladığını kesinlikle biliyordu, –önceki akşam, yemekten kalktığında– sabah uyandığında da vardı, sürekli ve tanımlanamaz bir his, soğuk değildi, sıkışık değildi, havadar değildi, ama bunların arasında bir şeydi. Belki de uygun sözcük *ölü* idi. Kafasının sağ yarıküresi ölmüştü. Bildiği o kadar çok ölmüş insan vardı ki, belki de o andaki çözünme anında kendi sonunu olağan bir şey gibi canlandırabiliyordu kafasında –gömme ya da yakma telaşı, bir kamçı izi gibi kabaran ve yaşam akıp gittikçe yatışan bir yas. Belki de çoktan ölmüştü. Çok yoğun olarak hissediyordu bunu, belki de gereksinim duyduğu tek şey orta büyüklükte bir çekiçle kafasının yanına birkaç sert vuruştu. Masasının çekmecesini açtı. *The Judge*'ın gittik-

çe düşen tirajını yükseltmeyi başaramayan dördüncü genel yayın yönetmeni olan Mobey'den kalma bir metal cetvel vardı. Vernon Halliday de beşinci olmamak için uğraşıyordu.

Cetveli sağ kulağının birkaç santim üstüne gelecek biçimde kaldırmıştı ki açık olan kapısında bir tıklama duyuldu ve sekreteri Jean içeri girdi, Vernon başına indireceği darbeyi düşünceli bir kaşınmaya çevirmek zorunda kaldı.

"Program. Yirmi dakika." Bir yaprak koparark ona verdi Jean ve gerisini toplantı masasının üzerinde bırakarak dışarı çıktı.

Vernon listelere göz attı. *Foreign*'da Dibben 'Garmony'nin Washington zaferi' üzerine yazıyordu. Kuşkucu ya da saldırgan bir yazı olmalıydı bu. Gerçek bir zafer olsaydı, ilk sayfadan uzak durabilirdi. *Home*'un listesindeyse sonunda bilim haberleri müdürünün yazdığı, Wales'deki bir üniversitenin buluşu olan ve yerçekimine karşı koyan bir makine üzerine bir yazı vardı. Bu, dikkat çekici konulardan biriydi ve Vernon biraz da gözünde ayakkabıların altına bağlanacak bir alet canlandırarak bu yazının yazılması için dayatmıştı. Gerçekte aletler dört ton ağırlığmdaydılar, dokuz milyon voltluk enerji gerektiriyorlardı ve çalışmıyorlardı elbette. Yazıyı yine de ön sayfanın alt bölümünde yayınlayacaklardı. *Home* listesinde ayrıca 'Piyano Dörtlüsü' vardı, bir konser piyanistinin dünyaya getirdiği dördüz çocuklar. Vernon'un yardımcısı, öbür haberciler ve iç haberler bölümünün bütün çalışanları bu haberin yaymlanması konusunda Vernon'a karşıydılar, kendi beğenmezliklerini sahte bir gerçekçiliğin arkasına gizliyorlardı. Onlara göre bugünlerde dört yeterli bir sayı değildi ve kimse zaten güzel olmayan ve basınla da görüşmek

istemeyen annenin adını bile duymamıştı. Vernon yetkisini kullanarak onlara karşı çıkmıştı. Geçen ayın tiraj ortalaması bir önceki ayın yedi bin adet altındaydı. *The Judge* için zaman tükeniyordu. Vernon hâlâ yerel yönetimde bir iş elde etmeyi başaran, kalçalarından birbirine yapışık siyam ikizleri üzerine bir haber yapıp yapınama konusunda kararsızdı. İkizlerden birinin kalbi güçsüz olduğundan ayrılmaları olanaksızdı. Sabahları gerçekleştirilen yazı işleri toplantısında, "Eğer bu gazeteyi kurtaracaksak, hepiniz elinizi kirletmek zorundasınız," demekten hoşlanıyordu Vernon. Herkes onaylar gibi başını salhyor, ama kimse ona katılmıyordu. 'Dilbilgisi uzmanları' eski yazarlara göre, *The Judge* entelektüel güvenilirliğini koruyarak batacak ya da çıkacaktı. Bu görüşlerinde kendilerini güvencede hissediyorlardı, çünkü Vernon'un öncüleri dışında gazeteden kovulan olmamıştı hiçbir zaman.

Haber müdürleri ve yardımcıları içeri girmeye başladıklarında, Jean, Vernon'a telefona bakmasını işaret etti. Önemli olmalıydı çünkü dudaklarını oynatarak bir ad söylemeye çalışıyordu. George Lane, dedi dudakları.

Vernon odaya arkasını döndü ve cenazede Lane'le karşılaşmaktan nasıl kaçındığını anımsadı. "George. Çok üzücü bir olay. Sana bir-"

"Evet, evet. Bir şey oldu da. Sanırım görsen iyi olur."

"Nasıl bir şey?"

"Fotoğraflar."

"Yollayabilir misin?"

"Kesinlikle hayır, Vernon. El yakan fotoğraflar bunlar. Hemen gelemez misin?"

Vernon'un George Lane'i küçümsemesinin tek nedeni Molly değildi. Lane *The Judge*'ın yüzde bir buçuğu-

na sahipti ve Jack Mobey'in düşüşünü, Vernon'un yükselişini belirleyen yenilikçi harekete para yatırmıştı. George, Vernon'un kendisine borçlu olduğunu düşünüyordu. Ayrıca George basın dünyasından da habersizdi, bu nedenle ulusal bir günlük gazetenin genel yayın yönetmeninin sabahın on bir buçuğunda salına salına ofisinden çıkarak bütün Londra'yı kat edip Holland Park'a gidebileceğini sanıyordu.

"Şu anda çok meşgulüm," dedi Vernon.

"Burada sana büyük bir iyilik yapıyorum. *News of the World*'ün uğruna katil olabileceği türden bir haber bu."

"Bu akşam saat dokuzdan sonra bir ara uğrayabilirim."

"Tamam. Akşama görüşmek üzere," dedi George, bozuk bir sesle ve telefonu kapattı.

Toplantı masasının çevresindeki iskemlelerden biri dışında hepsi dolmuştu, Vernon boş iskemleye otururken sesler alçaldı. Kafasının yan tarafına dokundu. Artık topluluk içinde, yeniden işinin başında olduğuna göre içsel yokluğu bir üzüntü kaynağı değildi. Önünde önceki günün gazetesi açıktı. Yakınındaki sessizliğe doğru, "Çevre baş yazısının alt başlığını kim attı?" diye sordu.

"Pat Redpath."

"Bu gazetede, '*umulur ki*' sözcükleri bir cümlenin belirteci olamaz, olmayacaktır da, özellikle bir baş yazıda, Tanrı aşkına! Ve *hiçbiri*..." Daha etkileyici bir izlenim bırakmak için yazıya göz atar gibi yaparak iskemlesini geri itti. '*Hiçbiri*' genellikle tekil bir yüklem alır. Bu iki şeyi hepimiz kavrayabilir miyiz?"

Vernon masanın çevresini kaplayan onaylamanın bilincindeydi. Bu, dilbilgisi uzmanlarının duymaktan

hoşlandıkları türden bir şeydi. Hep birlikte gazeteyi söz dizimleri kusursuz olarak mezara göndereceklerdi.

Kalabalığı hoşnut etme işi sona ermişti, Vernon hızlandı. Başarılı olan sayılı yeniliklerinden biri, belki de getirdiği tek başarılı yenilik, ılımlı bir havayla kabul ettirdiği birkaç kural yardımıyla günlük toplantıyı kırk dakikadan on beş dakikaya indirmiş olmasıydı: Başarısızlık değerlendirmesine beş dakikadan fazla zaman ayrılmayacaktı –yapılan yapılmış demektir, fıkra anlatılmaz ve en önemlisi, öykü anlatılmaz– kendisi anlatmıyordu, bu yüzden başkası da anlatamazdı. Dış haber sayfalarına döndü ve suratını astı. "Ankara'da çömlek parçaları sergisi mi? Haber mi bu? Sekiz yüz sözcük mü? Bunu anlayamıyorum Frank."

Dış haberler müdür yardımcısı Frank Dibben, biraz alaycı bir ses tonuyla açıkladı. "Biliyorsun Vernon, bu bizim Pers İmparatorluğu'nun etkilerine ilişkin anlayışımızda köklü bir değişikliği simgeliyor."

"Kırık çömleklerdeki biçim değişiklikleri haber değildir, Frank."

Vernon'un yanı başında oturan yardımcısı Grant McDonald tatlılıkla söze girdi. "Sorun şu, Julie Roma'dan haber bildirimi yapamadı. O yeri doldurmak için."

"Hayır, yine mi. Bu kez ne oldu?"

"Hepatit C."

"Ya AP?"

"Bu daha ilginçti," diye çekinmeden konuştu Dibben.

"Yanılıyorsun. Bu tam anlamıyla itici bir haber. *TLS* bile yayınlamazdı bunu."

Günün programına geçtiler. Müdürler sırayla listelerindeki haberleri özetlediler. Sıra Frank'e geldiğinde, Garmony haberinin manşet yapılması için bastırdı.

Vernon onu dinledi, sonra "Brüksel'de olması gerekirken Washington'da. Almanların arkasından Amerikalılarla anlaşma yapıyor. Kısa dönemde kazanç, uzun dönemde felaket. Berbat bir genel sekreterdi, dışişleri görevinde daha da beter oldu. Eğer başbakan olursa hepimizi mahvedecek, ki bu da gittikçe artan bir olasılık," dedi.

"Eh, evet," diye katıldı ona Frank, sesindeki yumuşaklık Ankara yergisinden doğan kızgınlığını gizliyordu. "Sen başyazında bütün bunları söyledin, Vernon. Konu kesinlikle bizim anlaşmayı onaylayıp onaylamadığımız değil, anlaşmanın kayda değer olup olmadığı."

Vernon kendisini Frank'i işten atma noktasına getirip getiremeyeceğini merak ediyordu. Küpe takarak ne yaptığını sanıyordu?

"Oldukça haklısın, Frank," dedi Vernon içtenlikle. "Biz Avrupa'dayız. Amerikalılar bizim Avrupa'da varolmamızı istiyorlar. Özel ilişkiler tarihe karıştı. Anlaşmanın hiçbir önemi yok. Bu haber iç sayfalarda kalacak. Biz de bu arada Garmony'e saldırınayı sürdüreceğiz."

Vernon'un sayfalarının sayısını, sanat ve kitap sayfalarını yok ederek, kısa süre önce iki katına çıkardığı spor müdürü konuştu. Sonra sıra haber müdürü Lettice O'Hara'ya geldi.

"Galler çocuk evi haberini sürdürüp sürdüremeyeceğimizi öğrenmek istiyorum."

"Konuk listesini gördüm. Bir sürü iri lokma var. Yanlış giden bir şey olursa hukuki giderleri karşılayamayız."

Lettice rahatlamış görünüyordu, Hollanda'daki bir tıp skandalına ilişkin hazırlanmasını istediği bir araştırma yazısını anlatmaya başladı.

"Görünüşe bakılırsa doktorlar ötanazi yasalarını kötüye kullanıyorlar."

Vernon onun sözünü kesti. "Siyam ikizleri haberini cuma günkü gazetede yayınlamak istiyorum."

Homurdanmalar duyuldu. Ama önce kim karşı çıkacaktı?

Lettice, "Elimizde bir fotoğraf bile yok," dedi.

"O zaman bu akşamüzeri Middlesborough'a birini gönder." Küskün bir sessizlik oldu, Vernon da konuşmayı sürdürdü. "Bakın, İleri Planlama olarak adlandırılan yerel sağlık bölümünde çalışıyorlar. Bir yazı işleri müdürünün hayalidir böyle bir haber."

İç haberler müdürü Jeremy Ball, "Geçen hafta konuştuk ve anlaştık. Sonra dün aradı. Yani, öteki yarısı. Öteki kafa. Konuşmak istemiyor. Fotoğraf çektirmek istemiyor."

"Aman Tanrım!" diye bağırdı Vernon. "Görmüyor musun? Bunların hepsi öykünün bir parçası. Birbirlerine düştüler. Herkesin ilk bilmek isteyeceği şey budur –anlaşmazlıkları nasıl çözümledikleri."

Lettice umutsuz görünüyordu. "Anladığımız kadarı ile ısırık izleri varmış. Her iki yüzde de."

"Harika!" diye haykırdı Vernon. "Henüz başka kimse bunu bilmiyor. Cumaya lütfen. Üçüncü sayfaya. Artık bu konuyu geçelim. Lettice. Bu sekiz sayfalık satranç eki. Açıkçası benim pek aklıma yatmış değil."

2

Bir üç saat daha geçtikten sonra Vernon kendini yeniden tek başına buldu. Tuvaletteydi, ellerini yıkarken aynaya bakıyordu. Görüntüsü oradaydı, ama buna tam olarak inanmış değildi. Aynı his ya da hissizlik sıkı bir kasket gibi başının sağ tarafını sarmış durumdaydı. Parmağını kafatasının üzerinde dolaştırdığında sınırı, yüzünün sol tarafındaki hissin kendisinin tam tersine olmasa bile, bir gölgesine, hayaletine dönüştüğü o sınır çizgisini ayırt edebiliyordu.

Frank Dibben içeri girdiğinde elleri kurutucunun altındaydı. Vernon kendisinden genç olan bu adamın konuşmak için peşinden geldiğini hissetti, çünkü yaşam boyu edindiği deneyim ona erkek bir gazetecinin kolay işeyemediğini, daha doğrusu bunu Genel Yayın Yönetmeni'nin yanında yapmayı tercih etmeyeceğini öğretmişti.

"Bak Vernon," dedi Frank, pisuarın önünde dikildiği yerden. "Bu sabah için üzgünüm. Garmony konusunda kesinlikle haklısın. Ben kendimi kaybettim."

Vernon kurutucudan başını çevirerek dış haberler müdür yardımcısını işerken izlemek yerine, bir kez daha sıcak havanın altına uzattı ellerini. Dibben şarıl şarıl, verimli biçimde, hatta gürleyerek işiyordu. Evet, Vernon birisini kovacaksa bu, uzun bir saniye boyunca şid-

detle sallanan ve sonra özürlerini sürdüren Frank olacaktı.

"Yani, ona fazla yer vermemekte kesinlikle haklısın."

Cassius hırslanmış, diye düşündü Vernon. Bölümünün başına geçecek, sonra da benim işime göz dikecek.

Dibben lavaboya döndü. Vernon sağ elini hafifçe onun omzuna koydu, bağışlama dokunuşuydu bu.

"Önemli değil, Frank. Toplantıda karşıt görüşler duymayı yeğliyorum. Amaç bu zaten."

"Bunu söylemen çok ince bir davranış, Vernon. Ben yalnızca Garmony'e hoşgörü gösterdiğimi düşünmeni istemem."

İlk adlarla konuşma gösterisi bu söyleşiyi sonlandırdı. Vernon güven verici bir gülüşün ardından koridora çıktı. Kapının tam yanında Jean, elinde imzalanması gereken bir tomar yazışmayla onu bekliyordu. Arkasında Jeremy Ball, onun arkasında ise yönetim direktörü Tony Montano vardı. Vernon'un kim olduğunu göremediği bir başkası da sıranın sonunda yerini almaktaydı. Genel Yayın Yönetmeni ofisine doğru ilerlemeye başladı, yürürken mektupları imzalıyor ve Jean'in sunduğu haftalık randevu sıralamasını dinliyordu. Herkes onunla birlikte yürüyordu. Ball, "Bu Middlesborough fotoğrafı. Tekerlekli İskemle Olimpiyatları'nda girdiğimiz sıkıntıyı önlemek istiyorum. Oldukça dolaysız bir anlatıma başvurabiliriz diye düşündüm..."

"Heyecan verici bir resim istiyorum, Jeremy. Onları aynı haftada göremem Jean. Doğru olmaz. Perşembe de."

"Viktorya tarzı dimdik bir poz düşünmüştüm. Onurlu bir portre."

"Angola'ya gidiyor. Sizi gördükten hemen sonra doğru Heathrow'a gidecekti."

"Bay Halliday?"

"Onurlu portreler istemiyorum, ölüm ilanlarında bile. Birbirlerinde bıraktıkları ısırık izlerini göstermelerini sağla. Tamam, gitmeden görürüm onu. Tony, park yeri konusu mu yine?"

"Korkarım onun istifa mektubunun taslağını gördüm."

"Eminim bulabileceğimiz küçük bir yer vardır."

"Her şeyi denedik. Bina bakım grubunun şefi kendi yerini üç bin sterline satmayı öneriyor."

"Sansasyon tehlikesi yok mu?"

"İki yeri imzalayın, işaretlediğim yere de baş harflerinizi yazın."

"Bu bir tehlike değil, Jeremy. Bu bir söz. Ama Tony, bakım biriminin başındaki adamın arabası yok ki."

"Bay Halliday?"

"Yer onun yasal hakkı."

"Beş yüz öner ona. Hepsi bu mu, Jean?"

"Bunu yapmaya hazır değilim."

"Piskoposlara teşekkür mektubu şu sırada yazılıyor."

"Ya ikisi de telefonla konuşuyorduysa?"

"Özür dilerim. Bay Halliday?"

"Çok yetersiz. Ben öyküyü anlatan bir resim istiyorum. Kirli eller zamanı, unuttun mu? Bak, bu bakım şefi yerini kullanmıyorsa onu o yerden atsan iyi olur."

"Geçen kez olduğu gibi grev yapacaklar. Bütün elektrik devreleri kesilmişti."

"Güzel. Senin seçimin, Tony. Beş yüz sterlin ya da devreler."

Özkitapgrubu

"Fotoğraf bölümünden birinin hemen fırlayıp..."

"Hiç uğraşma. Yalnızca adamı Middlesborough'ya gönder."

"Bay Halliday? Siz Vernon Halliday misiniz?"

"Siz kimsiniz?"

Konuşma halindeki grup sustu, ve ince, saçları dökülmüş, düğmeleri sıkıca iliklenmiş siyah takım elbiseli bir adam kendini öne atarak elindeki zarfla Vernon'un dirseğine hafifçe vurdu, sonra zarfı Vernon'un eline tutuşturdu. Sonra bacaklarını açarak yere sağlamca bastı ve iki eliyle tuttuğu kâğıtta yazılı olanları tek düze bir ses tonuyla nutuk atarcasına okudu. "Yukarıda anılan mahkemenin bana verdiği yetkiye dayanarak, Vernon Halliday, size adı geçen mahkemenin emrini bildiriyorum: Adresi On üç, Rooks, Londra NW1 olan ve *The Judge* gazetesinin genel yayın yönetmeni olan Vernon Theobald Halliday, aşağıda sözü geçen konuya ilişkin hiçbir haberi yayınlamayacak, yayınlatmayacak, elektronik yollarla ya da başka hiçbir yolla dağıtım ve yayımını gerçekleştirmeyecek, ve söz konusu konuya ait belgelerin –ki bundan böyle malzeme olarak anılacaktır– basılmasına aracı olmayacaktır, sözü edilen bu malzeme..."

Zayıf adam beceriksizce sayfayı çevirdi ve genel yayın yönetmeni, sekreteri, iç haberle müdürü, dış haberler müdür yardımcısı ve yönetim direktörü mübaşire doğru eğilerek beklediler.

"... Carlton Gardens, 1 numara adresinde ikamet eden Bay John Julian Garmony'e ait fotoğrafların her türlü kopyaları, kopyaların oyma baskıları, çizimleri, boyanmış resimleri ya da başka yollarla üretilmiş versiyonları anlamına gelmektedir."

"Garmony!"

Herkes bir ağızdan konuşmaya başladı ve kendisine iki beden küçük gelen giysisiyle zayıf adamın yaptığı bu güzel söz söyleme sanatı gösterisinin son bölümleri duyulmadı. Vernon ofisine doğru ilerlemeye koyuldu. Bunlar geniş kapsamlı hükümlerdi. Ama Garmony'e ait bir şey içermiyorlardı, hiçbir şey. Ofisine vardı, kapıyı arkasından çarparak kapattı ve telefonu çevirdi.

"George. Garmony'nin şu fotoğrafları."

"Sen buraya gelmeden hiçbir şey söylemem."

"Çoktan bir emir çıkarmış bile."

"Sana bu konuyu çok önemsediklerini söylemiştim. Sanırım kamu çıkarı savların reddedilmez olacak."

Vernon telefonu kapatır kapatmaz, özel hattı çaldı. Arayan Clive Linley'di. Vernon onu cenazeden beri görmemişti.

"Seninle bir konuda konuşmam gerekiyor."

"Clive, bu gerçekten benim için uygun bir zaman değil."

"Hayır, oldukça iyi bir zaman. Seni *görmem* gerekiyor. Bu çok önemli. Bu akşam iş çıkışına ne dersin?"

Eski dostunun ses tonunda Vernon'un onunla görüşmeyi ertelemesini engelleyen bir ağırlık vardı. Yine de biraz gönülsüzce konuşmayı denedi.

"Çok koşturmacalı bir gün.."

"Uzun sürmez. Bu önemli, gerçekten çok önemli."

"Peki, bak, bu akşam George Lane'i göreceğim. Sanırım geçerken sana uğrayabilirim."

"Vernon, sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

Telefon görüşmesinden sonra Clive'in bu davranışının nedenini merak edecek birkaç saniyesi oldu. Üzüntülü bir üsteleme vardı sesinde, oldukça da ciddiydi. Belli ki çok kötü bir şey olmuştu, gösterdiği kaba tepki-

den utanmaya başladı. Vernon'un ikinci evliliği sona erdiği zaman Clive gerçek bir dost olmuştu ona, herkes zamanını harcadığını düşünürken Clive onu Genel Yayın Yönetmenliği'ne soyunması konusunda yüreklendirmişti. Dört yıl önce Vernon ender görülen virütik bir omurga enfeksiyonundan yatağa düştüğünde Clive neredeyse her gün ziyaretine gelmiş, kitaplar, albümler, video filmleri ve şampanya getirmişti. 1987 yılında Vernon birkaç ay işsiz kaldığında Clive ona on bin sterlin ödünç vermişti. İki yıl sonra Vernon rastlantı sonucu Clive'ın parayı bankadan kredi olarak aldığını öğrenmişti. Ve şimdi, dostunun ona gereksinim duyduğu anda Vernon bir domuz gibi davranıyordu.

Clive'ı yeniden aramaya çalıştığında telefonu yanıt vermedi. Numarayı yeniden çevirmek üzereyken yönetim direktörü yanında gazetenin avukatıyla içeri girdi.

"Garmony ile ilgili bildiğin ve bize söylemediğin bir şey var."

"Kesinlikle hayır, Tony. Açıkça görülüyor ki ortada dolaşan bir şey var ve paniğe kapılmış. Başkalarına da böyle bir emir gönderip göndermediğini araştırmalı."

"Araştırdık. Göndermemiş."

Tony güvensiz görünüyordu. "Ve sen bir şey bilmiyorsun?"

"Hiçbir şey. Bu hiç beklenmedik bir şey."

Bu türden kuşkucu sorular ve Vernon'un yadsımaları biraz daha sürdü.

Odadan çıkarlarken Tony, "Biz olmadan bir şey yapmazsın, değil mi Vernon?" diye sordu.

"Beni bilirsin," dedi ve göz kırptı Vernon. İkisi odadan çıkar çıkmaz telefona sarıldı. Tam Clive'ın numarasını çevirmek üzereyken dışarıda bir kargaşa du-

yuldu. Kapısı bir tekmeyle açıldı ve bir kadın koşarak içeri daldı, yukarı bakarak gözlerini kırpıştırıyordu, arkasında Jean vardı. Kadın Vernon'un masasının önünde durdu, ağlıyordu. Elinde buruşuk bir mektup tutuyordu. Okuma özürlü yazı işleri müdürüydü bu. Söylediklerinden bir anlam çıkarmak olanaksızdı, ama Vernon yinelenen bir dizeyi anlamayı başardı.

"Benim yanımda olacağınızı söylemiştiniz. *Söz* vermiştiniz!"

O anda bunu bilmese de, kadının odaya dalmasından önceki an, Vernon'un akşam dokuz buçukta binadan ayrılıncaya kadar yalnız kalacağı son andı.

3

Molly, Clive'ın evi ile ilgili en çok hoşuna giden şeyin, Clive'ın bu kadar uzun zamandır o evde yaşaması olduğunu söylerdi. 1970 yılında, yaşıtlarının çoğu hâlâ pansiyon odalarında yaşarken ve ilk nemli bodrum dairelerini satın almalarına daha birkaç yıl varken, Clive'a zengin ve çocuksuz bir amcasından dışı şık sıvalı, üçüncü ve dördüncü katları pencereleri bir sürü eğri büğrü çatı üzerinden kuzeye bakan bir sanatçı stüdyosu biçiminde yapılmış, dev gibi bir villa miras kalmıştı. Zamana ve gençliğine –yirmi bir yaşındaydı– uyum sağlamak amacıyla evin dış yüzünü mora boyatıp içini çoğunlukla müzisyen olan arkadaşlarıyla doldurmuştu. Bazı ünlüler de gelip geçmişti evinden. John Lennon ve Yoko Ono bir hafta kalmışlardı. Jimi Hendrix bir gece kalmıştı ve olasılıkla merdiven korkuluklarını yok eden yangının da nedeniydi. Aradan geçen on yıl içinde ev dinginleşmişti. Arkadaşları hâlâ gelip kalıyordu, ama yalnızca bir-iki geceliğine ve kimse yerlerde yatmıyordu artık. Sıva kaplama yeniden krem rengine çevrildi, Vernon bir yıl kiracı oldu, Molly bir yazı orada geçirdi, stüdyoya bir kuyruklu piyano çıkarıldı, kitap rafları asıldı, yıpranmış taban halılarının üzerine doğu kilimleri atıldı, eve Viktorya dönemine ait mobilyalar getirildi. Birkaç eski şilte dışında evden çıkarılan pek bir şey ol-

madı, Molly'nin hoşuna giden de bu olmalıydı, ev bir yetişkinin yaşantısının, değişen zevklerinin, silinip giden tutkularının, artan zenginliğinin bir tarihçesiydi. Woolworth's'un ilk üretimlerinden olan çatal bıçak takımı hâlâ antika gümüş takımla aynı mutfak çekmecesindeydi. İngiliz ve Danimarkalı empresyonistlerin yağlı boya tabloları Clive'ın ilk başarılarının ya da ünlü rock konserlerinin –Shea stadyumunda The Beatles, Wight Adası'nda Bob Dylan, Altamont'ta Rolling Stones– tanıtımını yapan soluk posterlerle yan yana asılıydı. Posterlerin bazıları tablolardan daha değerliydi.

Seksenli yılların başına gelindiğinde burası gençten, varlıklı bir bestecinin eviydi. O tarihte Clive, Dave Spieler'ın başarılı filmi *Christmas on the Moon*'un müziğini bestelemişti. Kasvetli yüksek tavanlardan kocaman hantal koltuklara bir soyluluk yağar gibiydi (ya da Clive iyi anlarında böyle olduğunu sanıyordu), Lots Road'dan alınmış bütün o eşyalar ne döküntüydüler ne de antika. Bu ağırbaşlı izlenim yorulmak bilmeyen kâhya ortalığı düzenlemeye başlayınca daha da artıyordu. Tam olarak döküntü denilemeyecek türden eşyaların tozu alınıp hepsi cilalanıyor, böylece antika gibi görünmeleri sağlanıyordu. Kiracıların sonuncusu da ayrılmıştı, evdeki sessizlik usta elinden çıkmış gibiydi. Clive, birkaç yıl içinde iki çocuksuz evlilikten fazla yara bere almadan, yarışırcasına çıkmıştı. Yakından tanıdığı üç kadın yurtdışında yaşıyordu. Şu anda birlikte olduğu Susan Marcellan New York'taydı, kente geldiği zaman da uzun süre kalmıyordu. Geçen yıllar ve elde ettiği başarılar yaşantısını asıl amacına yönelik olarak daraltmıştı, özel yaşantısını korumaya can atmasa da dikkatli davranıyordu. Bugünlerde biyografi yazarları ve fotoğrafçılar asla davet edilmiyorlardı eve, Clive'ın arkadaşları, sevgi-

lileri ya da partiler arasında bir zaman yakalayarak beklenmedik, olağandışı bir açılış parçası ya da bütün bir şarkı bestelediği günler çok gerilerde kalmıştı. Evinin kapısı herkese açık değildi artık.

Ancak Vernon hâlâ onu ziyaret etmekten keyif alıyordu, çünkü kendi gelişiminin büyük bir bölümü de burada gerçekleşmişti; kız arkadaşlarına, çeşitli uyuşturucularm kullanıldığı eğlenceli gecelere ve evin arka tarafındaki küçük bir yatak odasında çalışarak geçirdiği gecelere ilişkin güzel anıları vardı yalnızca. Daktiloların ve karbon kopyaların egemen olduğu günlerde. Şu anda bile, taksiden inip ön kapının merdivenlerini tırmanırken, bugünlerde hiç hissetmediği, gerçek bir beklentiye ilişkin bir duygulanımı, her an her şeyin olabileceğine ilişkin bir duygulanımı belli belirsiz de olsa yaşıyordu yeniden.

Clive'ın kapıyı açtığı ilk anda Vernon onun yüzünde bir üzüntü ya da bunalım belirtisi görmedi. İki arkadaş holde birbirlerini kucakladılar.

"Dolapta şampanya var."

Clive şişeyi ve kadehleri alıp getirdi, yukarıya çıkarken Vernon onu izledi. Evin insana boğucu gelen bir havası vardı, Vernon, Clive'm bir-iki gündür dışarı çıkmadığım sezdi. Yarı açık bir kapı yatak odasının dağınıklığını gözler önüne seriyordu. Clive çok çalıştığı sıralarda bazen kâhyaya odaya girmemesini söylüyordu. Stüdyonun durumu da bu izlenimi doğruladı. Yerler karalama kâğıtlarıyla kaplanmıştı, kirli tabaklar, fincanlar ve şarap kadehleri piyanonun ve Clive'ın bazen orkestrasyonlarmı oluşturduğu MIDI bilgisayar ve klavyenin çevresine yayılmıştı. Odadaki hava birçok kere solunmuş gibi boğucu ve nemliydi.

"Dağınıklık için üzgünüm."

Birlikte koltukların üzerindeki kitap ve kâğıtları kaldırdılar, sonra oturup şampanyalarını içerek sohbet ettiler. Clive, Vernon'a Molly'nin cenaze töreninde Garmony ile karşılaşmasını anlattı.

"Dışişleri Bakanı sana 'defol git,' mi dedi gerçekten?" diye sordu Vernon. "Bunu gazetede kullanabilirdik."

"Kuşkusuz. Ben pek ortalarda görünmemeye çalışıyorum."

Garmony konusundan söz edilirken Vernon o sabah George Lane ile yaptığı iki telefon görüşmesini aktardı. Bu tam Clive'ı ilgilendirecek türden bir olaydı, ama arkadaşı fotoğraflar ve yasal emir konusunda hiçbir merak sergilemedi, can kulağıyla dinlemiyor gibiydi. Konu biter bitmez ayağa kalktı. Bardakları yeniden doldurdu. Konunun değişimini bildiren sessizlik ağırdı. Clive bardağını bırakarak stüdyonun öbür ucuna doğru ilerledi, sonra geri yürüdü, sol elinin avcuna hafifçe masaj yapıyordu.

"Molly'yi düşünüyordum," dedi sonunda. "Ölüm biçimi, hızı, onun çaresizliği, böyle ölmeyi nasıl istemeyeceği. Daha önce konuştuğumuz şeyler."

Durdu. Vernon içkisinden bir yudum alarak bekledi.

"Yani konu şu. Son zamanlarda ben de kendi payıma küçük bir korku yaşadım..." Vernon'un kaygı duymasını engellemek için sesini yükseltti. "Herhalde bir şeyim yok. Hani geceleri insanı ter içinde bırakan ve gün ışığında aptallık gibi görünen şeyler vardır ya. Ama konuşmak istediğim konu bu değil. Yani, bu önemli bir şey değil aslında, ama düşündüm de, bunu senden istemekle de bir şey kaybetmem. Diyelim ki ben de Molly gibi ağır bir hastalığa yakalandım ve gittikçe kötüleşme-

ye, yanlışlar yapmaya başladım –yani, aklımı kullanamama, eşyaların adlarını bilememe, kim olduğumu unutma gibi. Bu durumda bana bu gidişi sona erdirmede yardımcı olacak birisinin varlığını bilmek isterdim... Yani, ölümüme yardım edecek birisinin. Özellikle de kendi adıma karar alıp onu uygulayamayacak duruma geldiğim zaman. İşte söylemek istediğim bu. En eski arkadaşım olarak senden, bunu yapmanın doğru olduğunu gördüğün noktaya gelirsem, bana yardım etmeni istiyorum. Elimizden gelseydi Molly'e yardım edeceğimiz gibi."

Clive uzaklaştı. Kafası karışmıştı biraz; kadehi havada kendisine bakakalan, içki içerken donmuş gibi görünen Vernon'un durumu onu biraz şaşırtmıştı. Gürültülü bir sesle boğazını temizledi.

"Bu garip bir istek, biliyorum. Ayrıca bu ülkede yasadışı bir şey bu, evet dersen kendini yasaların karşısında bulmanı da istemem. Ama bunun gerçekleştirilebileceği yollar ve yerler var, iş o duruma gelirse, beni uçakla o yerlerden birine götürmeni istiyorum. Bu ağır bir sorumluluk, ancak senin gibi çok yakın bir dosttan isteyebileceğim bir şey. Tek söyleyebileceğim paniğe kapılmış falan olmadığım. Üzerinde çok düşünülmüş bir şey bu."

Vernon hâlâ sessizlik içinde gözlerini dikmiş ona bakarken, biraz utançla ekledi, "Evet, işte böyle."

Vernon kadehini bıraktı, başını kaşıdı ve sonra ayağa kalktı.

"Seni korkutan şeyle ilgili konuşmak istemiyor musun?"

"Kesinlikle hayır."

Vernon saatine baktı. George ile buluşmasına geç kalmıştı. "Bak, benden istediğin önemli bir şey. Biraz düşünmem gerekli."

Clive başını salladı. Vernon kapıya doğru ilerledi ve merdivenlerden indi. Holde yeniden kucaklaştılar. Clive kapıyı açtı, Vernon dışarıdaki geceye doğru bir adım attı.

"Bunu düşünmeliyim."

"Elbette. Geldiğin için teşekkür ederim."

İki adam da bu isteğin doğasının, gizliliğinin ve içlerindeki dostluk bilincine dokunmasının bir an için rahatsızlık verici bir duygusal yakınlık yarattığım kabullendiler, bununla en iyi baş edebilme yolu da başka bir söz söylemeden ayrılmalarıydı. Vernon bir taksi bulmak için hızla sokağın yukarısına doğru yürüdü, Clive da geri dönüp merdivenleri tırmanarak piyanosunun başına döndü.

4

Lane, Holland Park'taki köşkünü kapısını kendisi açtı.

"Geç kaldın."

George'un Genel Yayın Yönetmeni'ni ayağına çağıran basın kralı rolünü üstlenerek patronluk tasladığını düşünen Vernon özür dileme girişiminde bulunmadı, hatta yanıt bile vermeksizin ev sahibini aydınlık koridor boyunca izleyerek oturma odasına girdi. Neyse ki burada Vernon'a Molly'yi anımsatacak hiçbir şey yoktu. Oda, Molly'nin bir keresinde Buckingham Sarayı tarzı olarak betimlediği tarzda döşenmişti: Kalın hardal rengi halılar, büyük toz pembe renkli kanepeler, kabartmalı kıvrımlı koltuklar, otlayan yarış atlarının görüntülendiği kahverengi yağlı boya tablolar, salıncaklar üzerindeki köylü kadınlarını sergileyen kocaman altın yaldızlı çerçevelerdeki Fragonard reprodüksiyonları ve vernikli pirinç lambalarla gereğinden fazla aydınlatılmış zengin bir boşluk. George kömür yanması görünümü veren gaz ateşinin çevresindeki sivri parçalı büyük mermerin yanına geldi ve Vernon'a döndü.

"Bir kadeh Porto Şarabı alır mısın?"

Vernon öğle yemeğinde yediği peynirli ve marullu sandviçten beri bir şey yemediğini fark etti. Yoksa George'un bu havalı evi başka hangi nedenle onu böyle te-

dirgin edebilirdi? George günlük giysilerinin üzerine neden ipek bir sabahlık giymişti ki? Adam tam anlamıyla bir budalaydı.

"Teşekkürler. Alırım."

Aralarında yaklaşık altı metre uzaklıkla oturdular, ortalarında tıslayarak yanan şömine vardı. Eğer yarım dakika süreyle yalnız kalsa, şömine siperine kadar emekleyip başının sağ tarafıyla sipere bir kafa atacağını düşündü Vernon. Şu anda yanında bir başkasının varlığına karşın yine de iyi hissetmiyordu kendini.

"Tiraj dökümlerini gördüm," dedi George kaygılı bir sesle. "İyi değil."

"Düşüş hızı azaldı," diye yanıtladı Vernon düşünmeden, bu onun hazır savunması olmuştu.

"Ama yine de düşüş düşüştür."

"Bu işlerin değişmesi zaman alır." Vernon şarabının tadına baktı ve George'un *The Judge*'ın yalnızca yüzde bir buçuk hissesine sahip olduğunu ve bu işten de hiçbir şey anlamadığını anımsayarak kendini rahatlattı. Ayrıca bu adamın servetinin, yayıncılık 'imparatorluğunun', sağlıksız beyinlerin bitmek bilmeyen sömürüsüne dayalı olduğunu anımsamak da etkili oldu: İncil'deki gizli sayısal şifreler geleceği haber veriyordu, İnkalar uzaydan gelmişti, Kutsal Kâse, Ahit Sandığı, Büyük Dönüş, Üçüncü Göz, Yedinci Mühür, Hitler hâlâ Peru'da yaşıyordu. George'dan dünyanın gidişine ilişkin bir ders alabilmek pek de kolay değildi.

"Bana öyle geliyor ki," dedi, şu anda gereksinim duyduğun şey büyük bir haber, ortalığı ateşe verecek türden, rakiplerinin ayak uydurabilmek için ter dökmelerini gerektirecek türden bir haber."

Tirajın düşüşünü engellemek için gerekli olan şey, tirajın yükselmesi içindi. Ancak Vernon yüzündeki tep-

kisiz ifadeyi korudu, çünkü George'un konuyu fotoğraflara getirmeye çalıştığının farkındaydı.

Vernon onu hızlandırmayı denedi. "Cuma günü yerel yönetimde çalışan bir çift Siyam ikiziyle ilgili bir haberimiz var..."

"Öf!"

İşe yaramıştı. George birdenbire ayağa fırladı.

"Bu bir haber değil, Vernon. Bu dedikodu. Ben sana bir haber göstereceğim. Julian Garmony'nin neden Avukatlık Dernekleri Birliği çevresinde eli poposunda koşturduğunu göstereceğim. Benimle gel."

Gerisin geri holü geçtiler, mutfağı geçerek daha dar bir koridorun sonundaki kapıya geldiler, George bu kapıyı Yale marka bir anahtarla açtı. Evliliğinin karmaşık düzeninin bir yönü de Molly'nin kendisini, konuklarını ve eşyalarını evin ayrı bir kanadında barındırıyor olmasıydı. Böylelikle Molly eski arkadaşlarının George'un gösterişli tavırları karşısında kendilerini gülmekten alıkoymaya çalışmalarını izlemekten kurtulmuş oluyordu, George ise Molly'nin dağınıklığının neden olduğu deprem dalgalarının evin konuk ağırlamak için kullanılan odalarını yutmasından. Vernon, Molly'nin dairesini birçok kez ziyaret etmişti, ama her keresinde dış kapıyı kullanmıştı. Şimdi, George kapıyı iterek açarken Vernon gerildi. Kendini hazırlıksız hissediyordu. Fotoğraflara evin George'a ait bölümünde bakmayı tercih ederdi.

Yarı karanlıkta George'un el yordamıyla ışık düğmesini aradığı birkaç saniye boyunca Vernon ilk defa Molly'nin ölümünün gerçek etkisini hissetti –onun yokluğunun yalın gerçekliğini.

Bu gerçeğin farkına varışı, unutmaya başladığı tanıdık kokuların burnuna gelmesiyle gerçekleşti –Molly'

nin parfümü, sigaraları, odasında sakladığı kurumuş çiçekler, kahve çekirdekleri, yıkanmış giysilerin sıcak kokusu. Onun üzerine uzun uzadıya konuşmalar yapmıştı, çok da düşünmüştü onu, ama yalnızca başı kalabalık iş günlerinde yakaladığı aralarda ya da uykuya dalmak üzereyken, şimdiye dek onu gerçekten, yürekten özlememişti hiç; onu bir daha hiç göremeyeceğini, sesini bir daha asla duyamayacağını bilmenin yarasını hiç hissetmemişti içinde. Molly onun dostuydu, belki de bugüne dek edindiği en iyi dosttu ve o artık yoktu. Şu anda bile bedeninin hatları bulanıklaşan George'un önünde rahatlıkla aptal durumuna düşürebilirdi kendini. Bu türden bir yalnızlığı, yüzünün arkasında, damağının üst tarafındaki acı dolu kasılmayı çocukluğundan, ilkokuldan beri hissetmemişti. Bir yurt özlemiydi Molly'e duyduğu. Kendine acıma duygusunun birdenbire soluğunu kesişini gürültülü bir yetişkin öksürüğünün arkasına sakladı Vernon.

Oda hâlâ Molly'nin, George tarafından hapsedilerek onun bakımına mahkûm olmak üzere evin ana bölümündeki bir odaya taşınmaya sonunda razı geldiği gün bıraktığı gibiydi. Banyonun önünden geçerlerken Vernon'un gözüne bir havluluğa asılmış tanıdık bir etek ve yere atılmış bir havlu ve sutyen çarptı. Bir çeyrek yüzyıl kadar önce Molly ve Vernon Seine sokağındaki küçük bir çatı katında yaklaşık bir yıl boyunca birlikte yaşamışlardı. O zamanlar yerde her zaman ıslak havlular olurdu ve Molly'nin iç çamaşırı yığınları hiçbir zaman kapatmadığı çekmecelerden sarkardı, ortada hiç kaldırılmayan bir ütü tahtası dururdu ve ağzına kadar dolu bir gardıropta tıkış tıkış, metroda işine giden insanlar gibi omuz omuza binmiş giysiler olurdu. Dergiler, makyaj malzemeleri, banka hesap özetleri, boncuk-

lu kolyeler, çiçekler, külotlar, kül tablaları, davetiyeler, tamponlar, plaklar, uçak biletleri, yüksek topuklu ayakkabılar– üzerinde Molly'e ait bir şey olmayan tek bir yüzey bile kalmazdı, bu yüzden Vernon evde çalışmaya niyetlendiği zamanlarda yolun aşağısındaki bir kafeye giderek yazardı yazılarını. Molly her sabah bu kadınsı dağınıklık kabuğundan bir Botticelli Venüs'ü gibi taptaze çıkarak, elbette çıplak olarak değil, derli toplu ve bakımlı bir görünümle Paris *Vogue* ofislerinde boy gösterirdi.

"Burada," dedi George ve oturma odasına ilerledi. İskemlelerden birinin üzerinde büyük kahverengi bir zarf duruyordu. George ona doğru uzanırken Vernon'un çevreye göz atacak zamanı oldu. Molly her an içeri girecek gibiydi. Yerde İtalyan bahçeleri hakkında ters duran bir kitap vardı, alçak bir masada iç yüzeyleri grimsi yeşil renkte küfle kaplı üç şarap bardağı duruyordu. Belki de o bardaklardan şarap içenlerden biri de kendisiydi. Oraya en son gidişini anımsamaya çalıştı, ama olaylar bulanıktı kafasında. Molly'nin evin ana bölümüne taşınmasına ilişkin uzun konuşmalar dönmüştü aralarında, Molly çok korkuyor ve karşı koyuyordu, bunun dönüşü olmayan bir yolculuk olacağını biliyordu. Bir başka seçenek de bir bakımevine yatırılmasıydı. Vernon ve bütün öteki arkadaşları ona Holland Park'ta kalmasını öğütlediler, tanıdık bir yerde olmanın onun için daha iyi olacağına inanıyorlardı. Ne kadar da yanılmışlardı. En sıkı kurumsal yönetim biçimi altında bile, George'un bakımı altında olduğundan çok daha özgür olurdu oysa ki.

George bir iskemleye oturmasını işaret ediyordu Vernon'a, bir yandan da fotoğrafları zarftan çıkardığı anın tadını çıkarıyordu. Vernon hâlâ Molly'yi düşünü-

yordu. Durumu gittikçe kötüleşirken bilincinin açılarak, George'un onlara engel olduğunu bilmeden, onu ziyarete gelmeyen arkadaşları tarafından terk edildiğini düşündüğü anlar olmuş muydu? Arkadaşlarına lanet okuduysa, Vernon da kesinlikle payını almıştı bundan.

George fotoğrafları –üç tane ona sekiz ölçüsünde fotoğraf vardı– kucağına koymuştu. Vernon'un sessizliğini ona dilini yutturan bir sabırsızlık olarak değerlendirerek keyifleniyordu. Var olduğunu sandığı acıyı yavaş yavaş konuşarak büyütmeye çalıştı.

"Önce bir şey söylemeliyim. Bu fotoğrafları neden çektiğine ilişkin hiçbir fikrim yok. Ama kesin olan bir şey var. O da, böyle bir şeyin ancak Garmony'nin onayıyla yapılabileceği. Çünkü adam tam objektifin içine bakıyor. Telif hakkı Molly'nindi, ve onun mal varlığının tek mirasçısı olarak uygulamada bu hak benim. Elbette *The Judge*'ın haber kaynağını gizlemesini bekleyeceğimi söylememe gerek yok."

Fotoğraflardan birini alıp Vernon'a uzattı. Bir an için parlak siyah ve beyaz renkler arasında gördüklerine bir anlam veremedi Vernon, sonra orta büyüklükte bir yakın çekim ortaya çıktı. İnanılmazdı. Bir başka resim almak için elini uzattı, adamı tepeden tırnağa gösteren, kenarları kesilmiş bir fotoğraftı bu. Sonra üçüncüye baktı. Burada bedeninin üst bölümü görünüyordu yalnızca. Sonra birinciye döndü yeniden, tüm diğer düşünceler ansızın dağılıverdi. Sonra yeniden ikinci ve üçüncüyü inceledi, artık tamamını görüyordu ve uzak tepkilerin dalgalarını hissetti: önce şaşkınlık, sonra yabanıl bir içsel sevinç. Bunu bastırmak düşüncesi iskemlesinden havalanıyormuş duygusu verdi ona. Sonra yoğun bir sorumluluk duygusu hissetti ya da güçlülük. Bir adamın yaşamı, en azından meslek yaşantısı kendisinin elle-

rindeydi şu anda. Hatta kimbilir, Vernon ülkenin geleceğini daha iyiye götürecek bir konumdaydı belki de. Ve gazetesinin satışını elbette.

"George," dedi sonunda. Bu konuyu iyice düşünmeliyim."

5

Yarım saat sonra Vernon elinde zarfla George'un evinden ayrıldı. Bir taksi çevirdi, sürücüye taksimetreyi çalıştırarak kenarda durmasını söyledi, birkaç dakika arka koltukta oturdu, motorun titreşimi başının sağ tarafına masaj yaparak yatıştırıyordu onu, o da ne yapacağını düşünüyordu. Sonunda South Kensington'a gitmek istediğini söyledi.

Stüdyonun ışığı yanıyordu ama Vernon zili çalmadı. Basamakları tırmanarak bir not yazdı, notu önce kâhyanın okuyacağını düşündüğü için üstü kapalı olmasına dikkat etti. Kâğıdı iki kere katlayarak ön kapının altından attı ve hemen kendisini bekleyen taksiye geri döndü. *Evet, ama yalnızca bir koşulla: Sen de benim için aynısını yapacaksın. V.*

1

Clive önceden tahmin ettiği gibi Londra'da, stüdyosunda kaldığı sürece ezgiyi bir türlü bulamıyordu. Her gün girişimlerde bulunuyordu, küçük çiziktirmeler, gözü pek denemeler... Ama ortaya çıkan şeyler kendi eserlerine ait belli belirsiz ya da iyice gizlenmiş alıntılar oluyordu. Kendine özgü bir anlatımı, etkileme gücü olan, özgünlük garantisi olacak o şaşırtıcılık unsurunu oluşturan hiçbir şey çıkmıyordu. Her gün, bu girişimden vazgeçtikten sonra kendini orkestrasyonların oluşturulması, karalama kâğıtlarının temize çekilmesi ve senfoninin ağır bölümünün açılışını oluşturan minör akorların çözümlemesi gibi daha kolay, daha sıkıcı işlere veriyordu. Sekiz güne yayılmış üç randevu onun Lake District'e gitmesini engelliyordu: Altı ay önce bir yardım toplama yemeğine katılmaya söz vermiş, radyoda çalışan bir yeğenine iyilik olsun diye beş dakikalık bir konuşma yapmayı kabul etmiş ve yerel bir okulda bir beste ödülü verecek jüride yer alması konusunda kendisini kandırmalarına izin vermişti. Şimdi de gidişini bir gün daha ertelemek zorundaydı çünkü Vernon onunla görüşmek istiyordu.

Bu dönemde çalışmadığı zamanlarda Clive haritalarını incelemiş, yürüyüş ayakkabılarına sıvı cila sürmüş ve –kışın dağda yürümeyi planlayanlar için önemli

olan– malzemelerini kontrol etmişti. Sanatçı ruhunun bağımsızlık hakkını kullanarak randevularını iptal edebilirdi, ama bu tür kibirli davranışlardan nefret ediyordu. Fırsat bulduklarında deha kartını oynamaktan kaçınmayan, olmaları gereken yerlerde boy göstermeyen ve neden oldukları tepkilere karşın bu davranışlarının yalnızca o yüce görevlerinin ilgi çekici doğasına olan saygının daha da artmasına yol açacağı inancını taşıyan arkadaşları vardı. Bu tipler –şimdiye kadar en kötüleri romancılar olmuştu– arkadaşlarını ve ailelerini yalnızca çalışma saatlerinin değil, her küçük kestirmenin, yürüyüşün, her sessizlik nöbetinin, depresyonun, sarhoşluğun, o yüce amaca hizmet edişin kişiyi her şeyden aklayan özelliğine sahip olduğuna inandırmayı başarmışlardı. Clive bunu sıradanlığı örtme maskesi olarak görüyordu. Yüce bir görev üstlendiğine ilişkin bir kuşkusu yoktu, ama kötü davranışlar bunun bir parçası değildi. Her yüzyılda bir iki istisna çıkıyordu elbette; Beethoven bunlardan biriydi, Dylan Thomas ise *kesinlikle değildi.*

Çalışmasında bir çıkmaza girdiğini kimseye söylemedi. Kısa bir yürüyüş tatiline çıkacağını söylüyordu. Aslında yaratıcılığının tıkandığını da düşünmüyordu. Bu iş bazen zorlaşıyordu, o zaman da deneyimlerle en etkin olduğu kanıtlanmış yöntemi uygulamak zorunda kalıyordu. Böylece Clive Londra'da kaldı, yemeğe katıldı, konuşmasını yaptı, ödülü kimin alacağına karar verdi ve hayatında ilk defa Vernon'la önemli bir anlaşmazlık yaşadı. Euston istasyonuna varıp Penrith'e giden bir trende boş bir birinci sınıf kompartıman bulması mart ayının ilk gününde gerçekleşebildi ancak.

Uzun tren yolculuklarını, düşüncelerine verdikleri yatıştırıcı ritim nedeniyle seviyordu. Vernon'la yaşadığı

karşılaşmadan sonra tam da gereksinim duyduğu şeydi bu. Ama kompartımana yerleşmesi, olması gerektiği kadar kolay olmadı. Sıkıntılı bir ruh hali içerisinde platformda ilerlerken adımlarında bir dengesizlik olduğunu fark etti, bir bacağı ötekinden daha uzundu sanki. Koltuğuna varır varmaz ayakkabısını çıkardı ve tabandaki zikzak girintinin içine gömülmüş siyah bir sakız kütlesi keşfetti. Üst dudağını tiksintiyle kıvırdı, tren kalktığında hâlâ bir çakıyla sakızı koparma, kesme, atma işleriyle uğraşıyordu. Siyah kir tabakasının cilası altında sakız et gibi biraz pembeleşiyordu, nane kokusu hafif de olsa belirgindi. Ne korkunçtu, bir yabancının ağzının içeriğiyle böyle yakın temasa girmek, sakızı çiğneyip canlarının istedikleri yerde dudaklarından yere bırakan insanların o sınırsız kabalığı. Ellerini yıkayıp geri döndüğünde bir süre umutsuzca okuma gözlüğünü aradı ve sonunda yanındaki koltukta buldu, sonra yanına kalem almamış olduğunun farkına vardı. Sonunda dikkatini pencereden dışarı yönelttiğinde insanlara duyduğu o bildik nefret duygusuna kapılmıştı yine, önünden geçip giden insan elinden çıkma manzaraya bakarken de çirkinlik ve amaçsız eylemlerden başka bir şey göremedi.

West London'ın kendine ait bir köşesinde, düşünmeden yaptığı günlük, sıradan işleri arasında Clive'ın, uygarlığın bütün sanatların, tasarım, yemek pişirme, iyi şarap ve bunun gibi şeylerin toplamı olduğunu düşünmesi çok kolaydı. Ama şimdi uygarlığın gerçek anlamının ana amacı televizyon antenlerini ve kapkacakları taşımak olan kilometrekarelere yayılmış güçsüz evler, televizyonlarda reklamları yapılmak üzere beş para etmez pislikler üreten fabrikalar, karanlık arsalarda bunları dağıtmak üzere kuyruklara dizilen kamyonlar, her tarafta yollar, trafik işkencesi olduğunu görüyordu. Dağınık

bir yemek partisinden sonraki sabahı andırıyordu çevredeki görüntü. Kimse böyle olmasını istemezdi, ama kimseye sorulmamıştı. Kimse bunu tasarlamamıştı, kimse istemiyordu, ama insanların çoğu bu düzende yaşamak zorundaydı. Kilometrelerce uzayıp giden bu görüntüye bakarak kim Purcell ya da Britten, Shakespeare ya da Milton'un inceliklerinin, hayal güçlerinin gerçek olduğunu düşünebilirdi? Trenin hızlanmasıyla Londra'dan uzaklara sürüklenirlerken, kırsal bölge ara sıra kendini gösteriyordu, güzelliklerin başlangıcı ya da anımsanmasıydı bu; ancak birkaç saniye sonra bu görüntüler beton bir savağa ya da üzerinde bir çalılık, bir ağaç bile olmayan ıssız bir tarım arazisine dönüşüyordu, sonra yollar geliyordu yeniden, utanmadan sonsuza kadar uzanan yollar, sanki tek amaç başka bir yerde olmakmış gibi. Yeryüzündeki bütün öteki yaşam biçimlerinin iyiliği ve refahı düşünüldüğünde, insan projesi başarısız olmakla kalmıyor, en başından beri bir hata olduğunu gözler önünde seriyordu.

Suçlanacak biri varsa bu Vernon'du. Clive geçmişte bu hatta sık sık yolculuk etmiş ve manzara ona hiç bu denli iç karartıcı görünmemişti. Bunu bir sakıza ya da yanlış yere koyduğu kaleme bağlayamazdı. Akşamki atışmaları hâlâ kulağındaydı ve bu yankıların onunla birlikte dağlara gelerek huzurunu kaçırmasından korkuyordu. İçinde taşıdığı yalnızca seslerin gürültüsü değildi, arkadaşının davranışından doğan ve gittikçe büyüyen bir kaygıydı, Vernon'u hiçbir zaman gerçekten tanımamış olduğuna ilişkin belirginleşen bir duyguydu. Başını pencereden çevirdi. Daha bir hafta önce arkadaşından çok olağandışı ve samimi bir istekte bulunmuştu. Nasıl da yanlış yapmıştı, zaten sol elindeki uyuşma da tamamen geçmişti. Molly'nin cenaze töreniyle ortaya çıkan

aptalca bir huzursuzluktu bu. Zaman zaman insanı vuran ölüm korkusu nöbetlerinden biriydi. O gece ne kadar savunmasız duruma düşürmüştü kendini. Vernon'un aynı şeyi kendisi için de istemiş olması rahatlatıcı değildi, onun tek yaptığı çiziktirdiği bir notu kapının altından atmak olmuştu. Belki de bu Clive'ın, dostluklarıyla ilgili olarak yüreğinin bir köşesinde her zaman hissettiği ancak değersiz düşüncelere kapıldığı için kendine kızarak görmezden geldiği bir tür dengesizliğin tipik bir örneğiydi. Şu ana kadar. Evet, dostluklarında bir dengesizlik vardı, bunu düşündüğünde dün geceki tartışma daha az şaşırtıcı oluyordu.

Örneğin geçmişte Vernon'un bir yıl boyunca onun yanında kaldığı ve bir kere olsun kira ödemeyi önermediği zamanı düşündü. Ve yıllar boyunca yaşantılarına her anlamda müzik katanın Vernon'dan çok Clive olduğu doğru değil miydi? Şarap, yemek, ev, müzisyenler ve öteki ilginç arkadaşlar; Vernon'u neşeli arkadaşlarla İskoçya, Yunanistan'ın kuzeyindeki dağlar ve Long Island kıyılarındaki kiralık evlere götüren girişimler Clive'a aitti. Vernon ne zaman ilginç bir eğlence önermiş ya da düzenlemişti? Clive en son ne zaman Vernon'un evinde konuk olmuştu? Üç dört yıl önceydi herhalde. Vernon zor bir dönemden geçerken, kendisinin yüklü bir para ödünç alarak ona vermesinin ardında yatan dostluğun neden farkına varamamıştı o? Vernon omurga enfeksiyonu geçirdiği zaman Clive neredeyse her gün ziyaret etmişti onu. Clive evinin önündeki kaldırımda kayarak düşüp ayak bileğini kırdığında ise Vernon sekreteriyle *The Judge*'ın kitap sayfası için alınan değersiz kitaplarla dolu bir torba yollamıştı ona.

Kabaca bir yaklaşımla Clive bu dostluktan ne almıştı? Hep vermişti, ama hiç almış mıydı? Onları bir-

Özkitap

birlerine bağlayan şey neydi? Ortak noktaları Molly, birikmiş yıllar ve arkadaşlık alışkanlıklarıydı, ama ilişkinin özünde başka bir şey yoktu, hiçbir şey yoktu Clive'a göre. Bu dengesizliğin açık yüreklilikle ortaya konması Vernon'un edilgenliğini ve bencilliğini iyice ortaya çıkarmıştı. Artık, yani dün gecenin ardından Clive bütün bunları daha büyük bir gerçeğin unsurları olarak görüyordu: Vernon'un ilkesizliği.

Kompartıman penceresinin dışından, kış görüntüsü, erimeyen donla beyazlamış, yapraklarını dökmüş ağaçlarla kaplı bir arazi. Clive görmeden geçiverdi. Daha ileride yavaşça akan bir ırmak kahverengi saz yığınlarının arasından süzülmekteydi, ovanın ötesinde buz tutmuş çayırlar yığma duvarlarla sınırlanmıştı. Unutulmuş gibi görünen bir kasabanın kıyısında sanayi atıklarından oluşan geniş bir alan yeniden ormana dönüşmekteydi, plastik tüplerdeki fidanlar neredeyse ufka kadar uzanıyordu, buldozerler toprağın üst tabakasını kaldırmakla meşguldüler. Ama Clive gözlerini karşısındaki boş koltuğa dikmiş, arkadaşıyla yaşadığı ateşli tartışmaya getirdiği açıklamadan yola çıkarak kendisine suçlamalar yöneltiyor, farkına varmadan geçmişi mutsuzluk prizmasından geçirerek biçimlendirip renklendiriyordu. Zaman zaman başka düşünceler dikkatini dağıttı, bir süre kitap okudu, ama kuzeye uzanan bu yolculuğun ana teması buydu, bir dostluğun uzun uzadıya düşünülerek yeniden tanımlanması.

Birkaç saat sonra Penrith'de bu kara düşüncelerden sıyrılıp, elinde çantalarıyla platformda yürüyerek taksi araması onun için kurtuluş oldu. Stonethwaite'e kadar yirmi milden fazla yolu vardı ve sürücüyle küçük bir sohbete girmek onu mutlu etti. Hafta ortası ve sezon dışı olduğu için Clive otelin tek müşterisiydi. Daha önce

üç dört kere kaldığı, üzerinde çalışabileceği bir masası olan tek odayı istemişti yine. Soğuğa karşın pencereyi sonuna kadar açtı, böylelikle eşyalarını yerleştirirken Lakeland'in o kendine özgü kış havasını soluyabildi –çürümüş bitkilerin karıştığı su, ıslak kaya, yosunlu toprak. Barda, cam bir kutu içinde yırtıcı bir pozisyonda donmuş kalmış, doldurulmuş bir tilkinin bakışları altında tek başına yemek yedi. Kör karanlıkta otel otoparkının çevresinde kısa bir yürüyüş yaptıktan sonra yeniden içeri girdi, garson kıza iyi geceler diyerek küçük odasına döndü. Bir saat boyunca kitap okudu ve sonra karanlıkta uzanarak taşmış derenin gürül gürül akışını dinledi; konunun yeniden aklına geleceğini, ertesi gün yürüyüşe kafasında bununla gitmektense bunu şu anda düşünmenin daha iyi olacağını biliyordu. Konuşmadan aklında kalanlar ve onların ötesinde bir şeyler vardı –söylenmiş sözler ve saatlerce düşündükten sonra şimdi Vernon'a söylemek istediği şeyler. Bir yandan yaşananları anımsıyor, bir yandan yaşanabilecekleri yaratıyordu kafasında: En iyi sözleri kendisinin söylediği bir dram canlandırıyordu gözünde, duygusal baskı ve yoğunlukları nedeniyle suçlamaları çok daha ağır ve yanıt verilemeyecek türden olan, akıldan silinmeyecek üzücü sözlerdi bunlar.

2

Gerçekte olan biten şuydu: Vernon sabahın geç saatinde telefon etmiş, Clive'ın önceki hafta kullandığı sözcüklere bilinçli bir alıntı dedirtecek kadar yakın sözcükler kullanarak konuşmuştu, borcunu şakacı bir havada geri öder gibiydi. Vernon onunla konuşmak zorundaydı, konu çok önemliydi, telefonda konuşamazdı, onu *görmek* zorundaydı, o gün görmek zorundaydı.

Clive duraksadı. Öğle sonrası Penrith'e giden trene yetişmek istiyordu, ama, "Peki o zaman, bana gel, akşam yemeği hazırlarım," dedi.

Yolculuk planını yeniden yaptı, kilerden iki güzel Burgonya şarabı çıkardı ve yemek pişirdi. Vernon bir saat geç geldi, Clive'ın ilk izlenimi arkadaşının kilo kaybetmiş olduğuydu. Yüzü uzamış, incelmişti, tıraşsızdı, paltosu birkaç beden büyük gibi duruyordu üzerinde ve çantasının bırakıp şarap kadehini almak için elini uzattığında eli titriyordu.

Chambertin Clos de Bèze'i bira içer gibi kafasına dikti ve "Ne hafta, ne korkunç bir hafta," dedi. Kadehini yeniden doldurması için Clive'a uzattı, onun Richeburg'la başlamadığına sevinen Clive bu isteği yerine getirdi.

"Bu sabah üç saat boyunca mahkemedeydik ve davayı kazandık. Bunun her şeyin sonu olduğunu sanabi-

lirsin. Ama bütün çalışanlar benim karşımda, neredeyse hepsi. Bina birbirine girmiş durumda. Bu akşam gazeteyi çıkarabilmiş olmamız mucize. Şu anda bir sendika toplantısı yapılıyor ve kesinlikle bana karşı bir güvensizlik önergesi onaylayacaklar. Yönetim ve yönetim kurulu arkamdalar, bu iyi. Ama bu ölümüne bir savaş."

Clive bir iskemleyi işaret etti, Vernon hemen kendini iskemleye attı, dirseklerini mutfak masasına dayadı, yüzünü elleriyle kapadı ve yakınmaya başladı. "Bu kılı kırk yaran piçler! Ben onların tuvalet kâğıdından farksız gazetelerini ve pis işlerini kurtarmaya çalışıyorum. Onlarsa en ufak bir değişiklik yapmamak için her şeyi yitirmeye razılar. Gerçek dünyada yaşamıyor bunlar. Açlıktan ölmeyi hak ediyorlar."

Clive'ın, Vernon'un neden söz ettiğine ilişkin en ufak bir fikri yoktu, ama bir şey söylemedi. Vernon'un kadehi yeniden boşalmıştı, Clive onu doldurduktan sonra fırından iki parça tavuk çıkardı. Vernon çantasını kucağına koydu. Açmadan önce derin, yatıştırıcı bir soluk ve Chambertin'den bir fırt daha aldı. Sürgüleri açtı, bir an duraksadı, sonra alçak sesle konuştu.

"Bak, senin bu konudaki görüşünü almak istiyorum, yalnızca kişisel bir bağlantın olduğu konu hakkında biraz bilgi sahibi olduğun için değil. Gazetecilik işinin içinde olmadığın için, dışarıdan birinin görüşüne gereksinim duyuyorum. Sanırım aklımı yitiriyorum..."

Bu sonuncu cümleyi kendi kendine mırıldanırken çantasını karıştırıyordu, sonra büyük karton bir zarf bularak içinden üç tane siyah-beyaz fotoğraf çıkardı. Clive tencerenin altını kapatıp oturdu. Vernon'un ona uzattığı ilk fotoğrafta Julian Garmony, üzerinde düz, diz altı bir elbise, kolları bedeninin biraz uzağında, bir ayağı ötekinin önünde, dizlerini hafifçe kırmış olarak

poz vermişti. Elbisenin altındaki yapma göğüsler küçüktü, sutyen askılarından biri seçilebiliyordu. Yüzü makyajlıydı ama fazla değil, doğal solgunluğu yetmişti zaten, sürdüğü ruj o kibarlıktan uzak ince dudaklara şehvet katmıştı. Saç kesinlikle Garmony'nin kendi saçıydı, kısa, dalgalı ve yandan ayrılmıştı; böylece bakımlı, uçarı ve biraz da inek gibi bir görünüme sahip olmuştu. Bu görüntü süslü bir kostüm ya da eğlence olsun diye verilmiş bir poz olarak geçiştirilemezdi. Adamın yüzündeki o gergin kendini kaptırmışlık ifadesi işin içinde cinsellik olduğunu gösteriyordu. Kameranın objektifine yönelmiş güçlü bakış, bilinçli ve son derece baştan çıkarıcıydı. Işıklandırma yumuşaktı, akıllıca yapılmıştı.

"Molly," dedi Clive, Vernon'dan çok kendine.

"Hemen anladın," dedi Vernon. Heyecanla onu izliyor, bir tepki göstermesini bekliyordu, Clive'ın fotoğrafa bakmayı sürdürmesinin bir nedeni de düşüncelerini gizlemekti. İlk duyduğu bir rahatlamaydı, Molly adına. Bir bulmaca çözülmüştü. Garmony'nin çekici yanı buydu demek – gizli yaşantısı, incinirliği, bu güven onları birbirlerine bağlamıştı. Hep o aynı Molly. Yaratıcılık ve oyunbazlıkla onun kanına girerek Avam Kamarası'nın gerçekleştiremediği düşlerinin derinliklerine götürmüştü adamı, Garmony ise ona gerçekten güvenebileceğini biliyordu. Başka türlü bir hastalığa yakalanmış olsaydı, Molly bu resimleri yok ederdi kesinlikle. Bu iş yatak odasının dışına taşmış mıydı? Başka kentlerdeki lokantalara? Çılgınca eğlenen iki kız. Molly bunun nasıl yapılacağını bilirdi. Giysileri, bunların nerede satıldıklarını bilirdi, bu gizli planlara ve eğlencelere, bu tür şeylerin aptallığına ve çekiciliğine bayılırdı. Clive yeniden onu ne kadar çok sevdiğini düşündü.

"Evet?" dedi Vernon.

Clive ondan önce elini uzatarak bir başka resim aldı. Bu resimde yalnızca kafası ve omuzları görünen Garmony'nin giysisi daha ipeksi bir dişilik sergiliyordu. Boyun ve kol çizgilerinde birer sıra dantel vardı. Belki de kadın çamaşırıydı üzerindeki. Buradaki etki daha başarısızdı, gizlenmiş erkeklik tamamıyla gözler önüne seriliyor ve dokunaklı bir tablo, karmaşık bir varlığın çaresiz umutları ortaya çıkıyordu. Molly'nin sanatsal ışıklandırması koca bir kafanın çene kemiklerini ya da gırtlak çıkıntısının şişkinliğini yok edememişti. Görünümü ve kendini nasıl gördüğü oldukça farklı olmalıydı birbirinden. Gülünç olmalıydı bu resimler, *öyleydiler zaten*, ama Clive nedense şaşkınlık ve hayranlık duymuştu. Birbirimizle ilgili ne kadar az şey biliyorduk. Buz kütleleri gibi büyük bölümümüz gözlerden uzaktı, görünürdeki toplumsal kişiliklerimiz yalnızca temiz yüzümüzü sergiliyordu. Burada, dalgaların altında, bir erkeğin özel yaşamına ve içsel karmaşasına ilişkin ender bir görüntü vardı; saygınlığın baskın fantezilere, saf düşünceye, karşı çıkılması mümkün olmayan insani bir unsura, yani beyine yenik düştüğü bir görüntü.

Clive ilk kez Garmony'ye sevecenlikle yaklaşmanın nasıl bir duygu olacağını düşündü. Bunu olası kılan Molly olmuştu. Resimlerin üçüncüsünde Garmony kutu gibi bir Chanel ceket giymiş, bakışlarını aşağı yöneltmişti. Benliğinin zihinsel ekranında yere bakan yürek yakan türden düzgün bir kadındı, ama dışarıdan bakanın gördüğü şey kaçıştı. Kabul et, sen bir erkeksin. Kameraya baksa, sahte kişiliğiyle korkusuzca bize meydan okusa daha iyi olacaktı.

"Evet?" dedi Vernon sabırsızlanarak.

"Olağanüstü."

Clive resimleri geri uzattı. Önünde o görüntülerle sağlıklı düşünemiyordu. "Yani bunlar gazeteye girmesin diye uğraşıyorsun," dedi.

Bu sözler yarı şaka, yarı dokundurma, aynı zamanda da düşüncelerini dile getirmeyi erteleme isteğinin bir göstergesiydi.

Vernon şaşkınlıkla gözlerini ona dikmişti. "Sen delirdin mi? Bu bizim düşmanımız. Sana az önce söyledim, emri kaldırdık."

"Elbette. Üzgünüm. Aklım başka yerdeydi."

"Benim düşüncem haftaya yayınlamak. Sen ne dersin?"

Clive iskemlesinde doğruldu ve ellerini başının arkasında kavuşturdu. "Bence," dedi, "çalışanların haklılar. Bu gerçekten çok kötü bir düşünce."

"Yani?"

"Onu mahveder."

"Aynen öyle."

"Kişisel olarak demek istiyorum."

"Elbette."

Sürüp giden bir sessizlik oldu. Clive'ın aklına o kadar çok karşıt düşünce yığılıyordu ki, bunlar birbirlerini siliyorlardı sanki.

Vernon boş kadehini masanın üzerinde ileri itti, kadeh yeniden doldurulurken, "Anlamıyorum," dedi, "Bu adam katıksız bir yılan. Bunu sen kendin söyledin çok kereler."

"O bir alçak," diye katıldı Clive.

Söylentiye göre Kasım ayında liderlik yarışına girecekmiş. Onun başbakan olması ülke için yıkım olur."

"Ben de aynı düşüncedeyim."

"Yani?"

Yeni bir sessizlik oldu ve Clive tavandaki çatlaklara bakarak düşüncelerini biçimlendirmeye çalıştı. Sonunda "Bana şunu söyle," dedi. "İlke olarak erkeklerin kadın giysileri giymelerinin doğru olmadığına inanıyor musun?"

Vernon homurdandı. Sarhoş gibi davranmaya başlıyordu. Gelmeden önce de birkaç kadeh içmiş olmalıydı. "Ah, Clive!"

Clive konuşmayı sürdürdü. "Sen de bir zamanlar cinsel devrimin savunucusuydun. Eşcinsellerin yanındaydın."

"Bunları duyduğuma inanamıyorum."

"İnsanların yasaklamak istedikleri oyunların, filmlerin gösterimini savundun. Daha geçen yıl testislerine çivi çaktıkları için mahkemeye çıkarılan o gerzekleri savunuyordun."

Vernon kabullendi. "Hayır, penislerine."

"Bu senin ateşle savunduğun cinsel anlatım türü değil mi? Garmony'nin açığa vurulması gereken suçu tam olarak nedir?"

"İkiyüzlülüğü, Clive. Bu adam herkesi asıp kesen biri, aile değerlerinin savunucusu, göçmenlerin, akıl hastalarının, yolcuların, marjinal insanların korkulu rüyası."

"İlgisi yok," dedi Clive.

"Elbette ilgisi var. Saçmalama."

"Travesti olmak kabul edilebilir bir şeyse, bir ırkçının travesti olması da kabul edilebilir. Kabul edilemeyen şey ırkçı olmaktır."

Vernon sahte bir acıma duygusuyla içini çekti. "Beni dinle–"

Ancak Clive onu sözleriyle nasıl vuracağını bulmuştu. "Eğer travesti olmak kabul edilebilir bir şeyse, o

zaman bir aile adamının da travesti olması kabul edilebilir. Özel yaşantısında elbette. Eğer –"

"Clive! Beni dinle. Sen bütün gün stüdyonda senfonilerini hayal ediyorsun. Burada nelerin tehlikede olduğu hakkında hiçbir fikrin yok. Garmony şimdi durdurulmaz ve Kasım ayında başbakan olursa gelecek yıl büyük olasılıkla seçimi kazanırlar. Beş yıl daha böyle geçer. Yoksulluk sınırının altında yaşayan çok daha fazla sayıda insan olur, hapishanelerde çok daha fazla insan olur, çok daha fazla evsiz insan olur, suç oranı artar, geçen yılki gibi isyanlar daha da artar. Ulusal hizmetten söz ediyor bu adam. Küresel yakınlaşma anlaşmalarını imzalayacağına iş arkadaşlarını hoşnut etmeyi tercih edeceğinden çevreye zarar verecek. Bizi Avrupa'dan çekip çıkarmak isteyecek. Ekonomik yıkım! Senin keyfin yerinde" –Vernon kocaman mutfağı işaret etti başıyla– "ama insanların çoğu..."

"Dikkatli konuş," diye gürledi Clive. "Benim şarabımı içiyorsun." Richebourg'a uzandı ve Vernon'un bardağını doldurdu. "Şişesi 105 sterlin."

Vernon kadehin yarısını mideye indirdi. "İşte demek istediğim de bu. Orta yaşlara gelince rahatı yerinde bir sağcıya mı dönüştün yoksa?"

Clive bu sataşmaya bir başkasıyla karşılık verdi. "Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? George'un maşası oluyorsun. Seni bir başkasının üstüne sürüyor. Kullanılıyorsun Vernon ve bu gerçeği nasıl göremediğine şaşırıyorum. George, Molly'le ilişkisi olduğu için Garmony'den nefret ediyor. Seninle ya da benimle ilgili bir şey geçseydi eline, onu da kullanırdı." Sonra, "Belki de geçmiştir bile. Senin resimlerini çekmiş miydi hiç? Balıkadam kılığında ya da balerin eteğiyle. İnsanlar bunu bilmeli," diye ekledi.

Vernon ayağa kalktı ve zarfı yeniden çantaya koydu. "Senden destek almak için gelmiştim buraya. Ya da en azından beni anlayarak dinlemen için. Bu lanet olası kabalığına tanık olmak için değil."

Hole çıktı. Clive onu izledi ama özür dilemek gelmedi içinden.

Vernon kapıyı açtı ve ona döndü. Kirli, çökmüş bir görüntüsü vardı. "Anlayamıyorum," dedi alçak sesle. "Bana karşı açık olduğunu sanmıyorum. Burada senin karşı çıktığın ne var gerçekten?"

Soru fazla süslüydü belki de. Clive arkadaşına doğru bir iki adım atarak yanıt verdi. "Molly var. Garmony'i biz sevmiyorduk belki, ama o seviyordu. Garmony ona güveniyordu, o da bu güvene saygı duyuyordu. Bu aralarındaki özel bir şeydi. Bunlar Molly'nin resimleri, seni, beni, senin okuyucularını hiç ilgilendirmiyorlar. Senin bu yaptığın Molly'yi tiksindirirdi. Dürüst olmak gerekirse, sen ona ihanet ediyorsun!"

Sonra, Vernon'un onun suratına kapı çarpma zevkinden mahrum kalması için arkasına dönerek, akşam yemeğini tek başına yemek üzere mutfağa yöneldi.

3

Otelin dışında, pütürlü taştan bir duvara dayalı uzun, tahta bir bank vardı. Sabahleyin kahvaltıdan sonra Clive botlarının bağcıklarını bağlamak için buraya oturdu. Senfonisinin kapanış bölümünü oluşturacak ana temayı henüz yakalayamamış olmasına karşın, arayışında iki olumlu nokta vardı: Birincisi genel bir noktaydı: İyimserdi. Altyapı çalışmalarını stüdyosunda yapmıştı, gece çok iyi uyuyamamış olsa bile yeniden en sevdiği doğa ortamında olmak onu mutlu ediyordu. İkincisi özeldi: Aslında geriye dönük bir çalışma yapıyordu, aradığı temanın önceden bestelemiş olduğu parçalarda gizli olduğunu seziyordu. Doğru olan parçayı aklına gelir gelmez tanıyacaktı. Senfoni tamamlandığında ezgi, notaların başka bir yerinde ortaya çıkmış ya da gelişmiş bir parça gibi gelecekti çıplak kulağa. Notaları bulmak esin dolu bir sentezle gerçekleşecekti. Sanki biliyordu onları, ama henüz duymamıştı. O baştan çıkarıcı yumuşaklığı ve hüznü duyabiliyordu. Yalınlığı da duyabiliyordu; bu tür yapıtlara en güzel örnek Beethoven'in Neşeye Övgü'süydü. İlk satır örneğin –birkaç nota yukarı, birkaç nota aşağı. Bir çocuk şarkısı olabilirdi bu. Hiç iddialı olmamasına karşın büyük bir tinsel ağırlığı vardı. Clive ayağa kalkarak garson kızın getirdiği öğle yemeği paketini aldı. Üstlendiği görevin ve hırsının coş-

kulu doğası işte böyleydi. Beethoven. Çakıllı park yerinde eğilerek rendelenmiş peynirli sandviçlerini çantasına yerleştirdi.

Çantayı omzuna attı ve vadiye uzanan patikayı izledi. Geceleyin ılık bir hava dalgası geçmişti The Lakes'in üzerinden, ağaçlarda ve derenin kıyısındaki çayırda oluşan kırağı erimişti. Bulut örtüsü yüksekte ve gri renkteydi, havada donuk, net bir aydınlık vardı, patika kuruydu. Kış mevsiminin sonlarında daha iyi hava pek beklenemezdi. Gün ışığından sekiz saat yararlanabileceğini kestirdi, ancak kayalıklardan çıkıp akşam karanlığında vadiye vardığında otele ancak bir fenerle dönebileceğinin de farkındaydı. O zaman Scafell Pike'a tırmanmaya zamanı vardı, ama bu kararı Esk Hause'a varıncaya dek erteleyebilirdi.

İlk bir saatte güneye, Langstrath'a doğru döndükten sonra bütün iyimserliğine karşın, doğadaki yalnızlığın tedirginliği onu sarmıştı. Çaresizce hayal kurmaya başladı; bir kayanın arkasına gizlenmiş onu öldürmek için bekleyen bir adamla ilgili ayrıntılı bir öykü canlandı kafasında. Ara sıra omzunun üzerinden geriye bakıyordu. Bu duyguyu iyi biliyordu, çünkü sık sık tek başına yürüyüşler yapıyordu. Her zaman aşılması gereken bir gönülsüzlük olurdu. Bu isteyerek yapılan bir şeydi, en yakınındaki insanlardan, barınağından, sıcaklıktan, dost elinden uzaklaşmak için verilen içgüdüsel bir kavgaydı. Odaların ve sokakların her günkü görüntülerine alışkın bir ölçü duygusunun kocaman bir boşluk tarafından alt edilmesi. Vadinin üzerinde yükselen kaya kütlesi taşlara oturtulmuş öfkeli bir bakıştı sanki. Derenin tıslaması ve gümbürtüsü ise açıkça gözdağı veriyordu ona. Korkudan sinmiş ruhu ve içinden gelen her tür-

lü ses ona yaptığı işin aptalca olduğunu, bunu sürdürmemesi gerektiğini ve hata yaptığını söylüyordu.

Clive yürümeyi sürdürdü çünkü o sinmiş ruh hali ve kuruntular onun kurtulmak istediği şeyin –hastalığın– ta kendisiydiler, gündelik işinin tekdüzeliğinin –her gün saatlerce piyanonun üzerine eğilmenin–, onu eciş bücüş duruma getirdiğinin kanıtıydı bu. Yeniden büyüyebilirdi, korkusuz olabilirdi. Burada bir gözdağı yoktu, yalnızca doğanın kayıtsızlığı vardı. Tehlikeler de vardı elbette, ama alışıldık, önemsiz tehlikelerdi bunlar –düşüp yaralanmak, kaybolmak, sert bir hava değişikliği, gece gibi. Bunlarla baş etmek ona kontrol duygusunu yeniden kazandıracaktı. Birazdan kayaların üzerindeki insansı anlatım silinecek, manzara güzelliğini takınarak onu yeniden kendisine çekecekti; dağların kestirilmesi olanaksız yaşları ve karşılarında uzanan canlı örtüsü Clive'a kendisinin de bu düzenin bir parçası olduğunu ve onun içindeyken farklı bir özelliğinin bulunmadığını, orada özgür olacağını anımsatacaktı.

Ancak bugün onun iyiliğine işleyen bu süreç her zamankinden daha uzundu. Bir buçuk saattir yürüyordu ve hâlâ önüne çıkan kaya parçalarının neleri gizlediğini düşünüyor, vadinin ucundaki kayalığın ve çayırın karanlık yüzünü içinde belli belirsiz bir korkuyla karşılıyordu; hâlâ Vernon'la aralarında geçen konuşmadan bölümler takılıydı kafasına. Onun kaygılarını küçültmesi gereken açık alanlar her şeyi küçültüyordu, çabalamak anlamsızdı. Özellikle de senfonileri: Güçsüz çıkışlar, sesten bir dağ yaratabilmek için gösterilen abartılı ve başarısızlığa mahkûm çabalar. Tutkulu bir savaşım. Peki ne için? Para. Saygınlık. Ölümsüzlük. Bizi doğuran düzensizliği yok saymanın, ölüm korkusunu uzakta tutmanın bir yolu. Botlarının bağcıklarını sıkılaştırmak

için durdu. Sonra kazağını çıkardı ve şişesinden kana kana su içti, sabah kahvaltıda akılsızlık ederek yediği ringa balığının ağzında bıraktığı tadı yok etmeye çalışıyordu. Sonra esnediğini ve küçük odasındaki yatağını düşündüğünü fark etti. Şimdiden yorulmuş olamazdı, geri de dönemezdi, burada olmak için bu kadar uğraştıktan sonra geri dönemezdi.

Derenin üzerindeki bir köprüye geldi ve biraz oturmak için durdu. Bir karar vermeliydi. Bu köprüyü geçerek vadinin sol tarafından Stake Pass'e doğru hızlı bir tırmanış yapabilirdi ya da vadinin sonuna kadar ilerleyip yaklaşık yüz metrelik dimdik bir yamaçtan Tongue Head'e çıkabilirdi. Ellerini kullanarak tırmanmak istemiyordu canı, ama güçsüzlüğüne ya da yaşlılığına boyun eğme olasılığı da hoşuna gitmiyordu. Sonunda derenin kıyısından ilerlemeye karar verdi – tırmanma çabası onu uyuşukluktan kurtarabilirdi.

Bir saat sonra vadinin sonuna varmıştı, ilk dik eğimin karşısında durarak verdiği karardan ötürü pişmanlık duydu. Sıkı bir yağmur başlamıştı ve içinde didinip durduğu su geçirmez, pahalı yağmurluk hakkında tüm söylenenlere karşın, tırmanma çabasının kendisini terleteceğini biliyordu. Aşağıdaki ıslak, kaygan kayalara basmadan yüksek, çimle kaplı toprak yığınlarının üzerinden bir rota izlemeye koyuldu, tam da umduğu gibi birkaç dakika sonra gözlerine yağmurla birlikte ter de dolmaktaydı. Kalp atışlarının bu kadar kısa sürede bu kadar hızlanmış olması ve üç-dört dakikada bir soluklanmak için durması ona rahatsızlık veriyordu. Böyle bir tırmanışı kolaylıkla gerçekleştirebilmeliydi. Matarasından su içti ve attığı her güç adımda yalnızlığın verdiği rahatlıkla gürültülü bir biçimde inleyip hırlayarak tırmanmayı sürdürdü.

Yanında bir başkası olsaydı, yaşlanmayla ilgili bir şaka yapardı. Ama bu günlerde İngiltere'de onunla aynı dürtüleri paylaşan yakın arkadaşları yoktu. Tanıdığı herkes yabanıl doğaya çıkmadan da oldukça mutlu görünüyordu, onların gereksinim duyduğu açık alan bir kır lokantası, ya da baharda Hyde Park'la sınırlıydı. Elbette tam anlamıyla yaşıyor olduklarını söyleyemezlerdi. Kan ter içinde, sırılsıklam, soluk soluğa bir halde kendini yukarı çekerek üzeri çimle kaplı bir çıkıntıya attı ve orada yüzükoyun uzanarak yağmur sırtına vururken yüzünü toprağa gömerek serinletti. Arkadaşlarına yavaş bir yaşam sürdürdükleri, zevksiz oldukları için lanet okudu. Onu yüz üstü bırakmışlardı. Kimse nerede olduğunu bilmiyordu, kimsenin umurunda da değildi zaten.

Beş dakika boyunca yağmurun takırdayarak yağmurluğuna vurmasını dinledikten sonra ayağa kalktı ve tırmanmayı sürdürdü. Lake District el değmemiş doğa mıydı gerçekten? İnsanlarca bu kadar aşındırılmış, her önemsiz özelliği keşfedilmiş, gururla tadına varılmış bir yer. Kocaman kahverengi bir spor salonundan başka bir şey değildi burası aslında, bu eğim de çimle kaplı bir dizi tırmanma çubuğuydu. Bu, yağmurda gerçekleştirilen bir antrenmandı.

Geçite doğru tırmanırken onu güçten düşüren başka düşünceler de geliyordu peşinden, ama yükseğe çıktıkça eğimin dikliği azalıyordu, yağmur dinip bulutların arasındaki uzun bir çatlak bulanık gün ışığına yol açarak küçücük bir avuntu verince, sonunda beklenen şey gerçekleşmeye başladı –Clive kendini iyi hissetmeye başlamıştı. Belki de bu sadece kas gücü harcanınca üretilen endorfinin etkisiydi, belki de bir ritim yakalamıştı yalnızca. Ya da bu, dağlarda yürüyüş yapan bir insanın

bir geçite vararak iki nehir havzasının birbirinden ayrıldığı yüksek araziyi geçip yeni doruklar ve vadilerle karşı karşıya geldiği zaman kendi kendisini kutladığı o mutlu andı. Great End, Esk Pike, Bowfell. Dağlar artık güzeldi.

Şimdi oldukça düz bir zemindeydi, topaklanmış çimenlerin üzerinden Langdale'den tırmanan yürüyüşçüleri getiren patikaya doğru ilerliyordu. Yazları oldukça işlek bir rotaydı bu, ama bugün mavilere bürünmüş yalnız bir yürüyüşçü bir randevuya yetişircesine Esk Hause'a doğru hızlı ve kararlı adımlarla ilerleyerek geniş yabanıl kayalıkları geçmekteydi. Clive ona yaklaşınca onun bir kadın olduğunu gördü, bu da Clive'ı kendisini bu kadının gizlice buluşmak için sabırsızlandığı erkek rolünde düşünmeye itti: Issız bir dağ gölünün kıyısında onu bekleyen, yaklaşırken ona adıyla seslenen, çantasından şampanya ve iki uzun gümüş kadeh çıkararak ona doğru ilerleyen... Clive'ın yürüyüşten hoşlanan bir sevgilisi olmamıştı hiç, karısı da olmamıştı. Yeniliklere her zaman açık bir insan olan Susie Marcellan bir kere onunla Catskills'e gelmiş ve ülkesinden sürülmüş zavallı bir Manhattanlıya dönüşerek bütün gün gülünç bir biçimde böceklerden, bir yerlerinin su toplamasından, çevrede taksi bulunmamasından şikâyet edip durmuştu.

Clive patikaya vardığında kadın yaklaşık bir kilometre uzağındaydı ve sağa, Allen Crags'e doğru yönelmekteydi. Onun gitmesini beklemek için durdu, koca yaylanın kendisine kalmasını istiyordu. Gökyüzündeki çatlak büyüyordu ve Clive'in arkasında, Rosthwaite Kayalıkları'ndaki eğreltiotu kümesinin üzerine düşen bir ışık demeti alev kırmızısını ve sarıları ortaya çıkararak kahverengiyi o kötü ününden kurtarıyordu. Clive yağmurluğunu çıkararak çantasına yerleştirdi, bir elma ye-

di ve izleyeceği rotayı düşündü. Şimdi Scafell Pike'a tırmanmak istiyordu, gerçekte yola koyulmak için sabırsızlanıyordu. Tırmanış için en kısa yol Esk Hause'dan geçmekti, ama şimdi kasları ısınmış olduğuna göre kuzeybatıya doğru ilerleyip Sprinkling Tarn'a, oradan da Sty Head'e inerek Corridor Route üzerinden uzun çıkış yolunu izleyecekti. Great End'in aşağısından iner ve Langstrath kıyısından gidiş yolunu izlerse hava kararırken otelde olurdu.

Sonra rahatça Esk Hause'un o geniş, baştan çıkarıcı doruğuna doğru yürümeye başladı, fiziksel durumu otuz bir yaşındakinden pek de farklı değildi, işi güçleştiren bedeni değil ruhuydu. Şimdi keyfi yerine gelince nasıl da güçlenmişti bacakları!

Yürüyüşçülerin bıraktığı aşınma izlerinin kıyısından geçerek karşısındaki sırta doğru kıvrılan bir rota izledi, yaşamını yeni bir bakışla gözden geçirdi, yakınlarda kazanmış olduğu küçük başarıları anımsayarak kendini mutlu etti: Eski bir orkestra eserinin CD olarak yeniden piyasaya sürülmesi, bir pazar gazetesinde çalışmalarından oldukça saygılı bir yaklaşımla söz edilmesi, donakalmış bir okul çocuğuna beste ödülü verirken yaptığı zekâ dolu, esprili konuşma. Clive eserlerini bir bütün olarak değerlendirdi, başını kaldırıp geniş bir açıdan baktığında nasıl çeşitli ve zengin görünüyorlardı, soyut bağlamda onun yaşamının bir tarihçesiydi eserleri. Hâlâ yapacak çok şey vardı. Yaşamına giren insanları düşündü sevecenlikle. Belki de yalnızca gazetesini kurtarmaya ve ülkeyi Garmony'nin katı politikalarından korumaya çalışan Vernon'a karşı fazla hoşgörüsüz davranmıştı. Bu akşam arayacaktı onu. Dostlukları bir tek tartışma yüzünden yitirilemeyecek kadar değerliydi. Farklılıklarına karşın dost olmayı sürdürebilirlerdi.

Bu yufka yürekli düşünceler onu sonunda Sty Head'e inen uzun yamacı görebildiği sırta getirdi ve gördükleri irkilerek çığlık atmasına neden oldu. Bir buçuk kilometreden daha uzun bir alana yayılmış, fosforlu turuncu, mavi, yeşil giysilerle parlak noktalar gibi çevreye dağılmış yürüyüşçülerdi bunlar. Belki yüz tane okul çocuğu vardı, göle kadar dizilmişlerdi. Hepsini geçmesi en az bir saat sürerdi. Manzara ansızın değişmiş, evcilleşmiş, ayaklar altında ezilmiş bir güzelliğe dönüşmüştü. Day-Glo anoraklarının anlamsızlığı ve yarattıkları görsel kirlilik ya da insanların neden böyle canavar gibi kalabalık gruplar halinde dolaşmaktan hoşlandıkları gibi her zaman kafasını yoran konulara kendini kaptırmasına zaman bırakmadan sağ tarafına, Allen Crags yönüne döndü. Grup gözden kaybolur kaybolmaz eski neşesi yerine geldi. Sırt boyunca gidip Thornythwaite Fell'den vadiye inerek keyifli bir dönüş yapmak yerine Scafell Pike'dan canlı bir iniş yapacaktı.

Birkaç dakika gibi geçen bir sürenin sonunda uçurumun tepesinde durmuş soluklanıyor ve planda yapmış olduğu değişiklikten ötürü kendisini kutluyordu. Wainwright'ın *The Southern Fells*'inde 'çekicilik dolu' olarak nitelediği bir yol uzanıyordu önünde; patika küçük göller, kesişen bataklıklar, sivri kaya çıkıntıları ve taşlık platolarla Glamara doruklarına uzanıyordu. Bir önceki hafta uykuya dalmak üzereyken onu yatıştıran manzara da buydu.

Beklediği şey gerçekleştiğinde on beş dakikadır yürüyordu ve kocaman, eğik ve damarlı dört köşe bir kaya parçasına ulaşan bir yokuşu tırmanıyordu: Aradığı müziği ya da onu oluşturacak bir ipucunu kulaklarında duyduğu sırada yalnızlığın tadını çıkarıyordu, bedeniyle

ve beyniyle mutluydu, aklı ise başka bir yerlerde olmaktan hoşnuttu.

Birden içine doğuverdi. Kocaman gri bir kuş Clive ona yaklaşırken yüksek sesle bir korku çığlığı atarak havalandı. Kuş havada yükselerek vadinin üzerinden uçarken üç notalı tiz bir ses çıkardı, Clive bunun kendisinin daha önce bir pikolo için yazdığı bir satırın tersi olduğunu fark etti. Ne kadar ince, ne kadar yalındı. Nota sıralamasını tersine döndürmek ânında yalın ve güzel bir şarkının melodisine yol verdi kafasında, neredeyse duyabiliyordu onu. Ama tam olarak değil. Kafasında, bir tavan arasının kapısının ya da aydınlık bir düzlemde yer alan bir kapının önünden aşağı doğru açılıveren basamaklar canlandı. Her nota sonrakini getiriyordu peşinden. Ezgiyi duydu, o oradaydı, sonra kayboluverdi. Arkasında hayal kırıklığı yaratan ışıltılı bir görüntü ve gitgide yok olan mutsuz bir ses bıraktı. Bu ikili duyum bir işkenceydi. Bu notalar kusursuz biçimde bağımsızdılar, küçük cilalı menteşeler ezgiyi o kusursuz kaviste sallıyorlardı. Clive eğimli kaya parçasının tepesine varıp defter ve kalemini çıkardığında ezgiyi yeniden duyar gibi oldu. Tam olarak hüzünlü bir ezgi değildi bu. İçinde mutluluk da vardı, olasılıklara iyimser bir yaklaşım getiriyordu. Yüreklilik.

Arkasının geleceği umuduyla kulağına gelen ezginin parçalarını karalamaya başladığı sırada bir başka ses duydu; hayali bir ses değildi bu, kuş çığlığı da değildi, mırıldanan bir insan sesiydi. İşine öyle kaptırmıştı ki kendini, başını kaldırıp ne olduğuna bakma isteğini bastırmaya çalıştı, ama beceremedi. Bir metre yükseklikte duran kaya parçasının üzerinden aşağı baktığında küçücük bir göl gördü, bir su birikintisinden biraz daha büyüktü. Gölün uzak kıyısını saran çimenler üzerinde da-

ha önce hızla yürürken gördüğü mavili kadın duruyordu. Karşısında, giysilerinden havadan sudan konuşmayacak bir tip olduğu anlaşılan bir adam vardı, adam alçak, tekdüze bir ses tonuyla konuşuyordu. Yüzü çıkık burunlu hayvanlarınki gibi ince ve uzundu. Eskimiş bir yünlü ceket, gri flanel bir pantolon giymişti, başında düz bir bez şapka vardı, boynuna kirli beyaz bir bez parçası sarılıydı. Tepelerdeki çiftçilerden biriydi olasılıkla ya da yürümekten nefret etmesine karşın kadını görmek için yukarılara tırmanmış bir arkadaştı. Clive'm gözünde canlandırdığı gizli buluşmaydı bu.

Tam anlamıyla sürpriz olan bu karşılaşma, kayalıklar arasındaki bu canlı görüntüler yalnızca onun için oradaydılar sanki. Bu insanlar Clive'ın anlamını çıkarması gereken bir tabloyu oluşturan oyunculardı sanki, ciddi değildiler, yalnızca onun kendilerini izlediğini bilmezlikten geliyorlardı. Her ne yapıyorlarsa, Clive'ın ilk aklına gelen düşünce bir neon lambasının ışığı kadar netti: Burada değilim.

Hızla eğildi ve bıraktığı yerden notlarını yazmayı sürdürdü. Kafasındakileri şimdi kâğıda dökebilirse daha sonra sırt üzerindeki uzak bir noktaya giderek gerisi üzerinde çalışabilirdi. Kadının sesini duymazlıktan geldi. Şimdiden bir dakika öncesinin netliğini yakalamak güçleşmişti. Bir süre boş yere çabaladı, sonra yeniden aynı şey gerçekleşti, o üstü kapalı esin, kafasında çok açıktı, ama dikkati dağıldığı anda bulanıklaşıyordu. Notaları hızla bir karalıyor, bir siliyordu, ama kadının sesinin ani bir çığlığa dönüştüğünü duyduğu an elleri donup kaldı.

Bunun bir hata olduğunu biliyordu, yazmayı bırakmamalıydı, ama kayanın üzerinden aşağıya dikti gözlerini. Kadının yüzü Clive'ın bulunduğu yöne dönmüştü.

Onun otuzlu yaşların sonlarında olduğunu kestirdi Clive. Küçük ve esmer, erkek çocuğu gibi bir yüzü vardı, saçları siyah ve kıvırcıktı. Kadın ve adam birbirlerini tanıyor olmalıydılar ki, tartışıyorlardı –bir tür aile kavgasıydı herhalde bu. Kadın çantasını yere koymuş, ayakları ayrık, elleri belinde, başı hafifçe arkada, bir savunma duruşuna geçmişti. Adam kadına doğru bir adım atarak onu dirseğinden yakaladı. Kadın kolunu sertçe sallayarak adamın elinden kurtardı. Sonra bağırarak bir şey söyledi ve çantasını kaldırıp omzuna asmaya çalıştı. Ama adam da çantayı tutmuş çekiyordu. Birkaç saniye boğuşarak çantayı çekiştirdiler. Sonunda adam çantayı kaptı, aşağılayıcı bir hareketle, yalnızca bileğini sallayarak gölün içine attı, çanta aşağı yukarı dalgalanarak sulara gömüldü.

Kadın suya doğru hızla iki adım attı, sonra vazgeçti. Arkasını döndüğünde adam onun kolunu yakalamak için bir girişimde daha bulundu. Bütün bu olanlar sırasında konuşuyorlar, kavga ediyorlardı, ama sesleri kesik kesik geliyordu Clive'm kulağına. Yamuk kaya parçasının üzerinde bir elinin parmakları arasında kurşunkalemi, öteki elinde defteri ile uzanıp yatmış olan Clive iç çekti. Araya girmeli miydi? Onların yanına varacağı an şu olasılıkları ortaya çıkaracaktı: Adam kaçabilir, kadın kendisini borçlu hissedebilirdi, birlikte Seatoller'ın yanından ana yola inebilirlerdi. Bu en düşük olasılık bile Clive'm o kolayca incinecek esinini yok ederdi. Daha yüksek bir olasılıkla adam saldırganlığını Clive'a yönlendirir ve kadın da çaresiz bakakalırdı. Ya da bu durumdan hoşnut olarak birbirlerine kenetlenir ve olaya karışma kabalığında bulunduğu için Clive'a saldırabilirlerdi.

Kadın yeniden çığlık attı ve kayanın üzerinde yatan Clive gözlerini kapadı. Çok değerli bir şey, küçük bir değerli taş ellerinden kayıp gidiyordu. Başka bir seçeneği daha olmuştu: Oraya tırmanmak yerine Sty Head'e doğru inip okul öğrencilerinin yanından geçerek Scafell Pike'a çıkan Corridor Route'u izlemiş olsaydı, burada yaşanan şey her neyse kendi akışında sürüp gidecekti. Bu o insanların yazgısıydı. Kendisinin de yazgısıydı, o cevher, o ezgi. Bunun öneminin ağırlığını hissediyordu üzerinde. O kadar çok şey bağlıydı ki o ezgiye: Senfoni, kutlama, kendi saygınlığı, kederli yüzyılın neşeye övgüsü. Kulağına gelen yarım ezginin bu ağırlığı kaldırabileceğinden kuşkusu yoktu. Bu ezginin yalınlığında bir yaşama damgasını vuracak bir yapıtın etkileme gücü yatmaktaydı. Keşfedilmeyi bekleyen şeyin yalnızca bir müzik yapıtı olmadığından da kuşkusu yoktu; rahatsız edilinceye dek yapmakta olduğu iş o yapıtı *yaratmaktı*; bir kuşun çığlığından yola çıkmış, yaratıcı bir beynin üretkenlik sırasında içinde bulunduğu o uyanık eylemsizlikten yararlanıyordu. Oysa şimdi yapması gereken seçim üzerinde baskı yaratıyordu: Ya aşağıya gidip korunmaya gereksinimi varsa kadını koruyacaktı ya da Glamara'nın kenarından sürünerek uzaklaşıp çalışmasını sürdüreceği yeni bir korunaklı yer bulacaktı, hâlâ parçayı unutmadıysa elbette. Burada hiçbir şey yapmadan duramazdı.

Öfkeli bir ses duyunca gözlerini açtı ve kendini yukarı çekerek yeniden aşağıya baktı. Adam kadının bileğini tutmuş onu gölün kıyısından sürükleyerek Clive'ın tam aşağısındaki dik kayanın önüne getirmeye çalışıyordu. Kadın boştaki eliyle yerleri eşeliyor, herhalde silah olarak kullanabileceği bir taş arıyordu, ama bu hareketi adamın onu daha kolay çekiştirmesini sağlıyordu. Kadı-

nın çantası gözden kaybolmuştu. Bu arada adam kadınla konuşuyordu, sesi yine alçalmış, o anlaşılmaz, tekdüze tona inmişti. Kadın aniden yakarış dolu bir inilti çıkardı ve Clive ne yapması gerektiğini anladı. Yavaşça aşağı doğru süzülürken duraksamasının gerçek olmadığını fark etti. Bu insanların varlığını hissettiği anda kararını vermişti zaten.

Düzlüğe indikten sonra hızla geldiği yolu izledi ve sırtın sol tarafından uzun bir tur atarak aşağı indi. Yirmi dakika sonra masa olarak kullanabileceği düz bir kaya parçası buldu ve üzerine eğilerek notaları karalamayı sürdürdü. Hemen hemen hiçbir şey kalmamıştı kafasında. Anımsamaya çalışıyordu, ama başka bir ses dikkatini dağıtıyordu. Yargılayıcı içsel bir ses: sonucu ne olursa olsun –şiddet, şiddet tehdidi, utanarak özür dilemek zorunda kalması, ya da son nokta olarak, polise ifade vermesi– o çifte yaklaşmış olsaydı, mesleği için yaşamsal önem taşıyan bir an yok edilmiş olacaktı. Ruhsal bir dalgalanma ezgiyi silip götürürdü. Sırtın eni ve üzerinden geçen patikaların çokluğu düşünüldüğünde, onları kaçırması da olasıydı. Orada değildi sanki. Değildi. Müziğinin içindeydi o. Kendi yazgısı o insanların yazgısından farklıydı. Onu ilgilendirmiyordu yaşanan. Onun işi müziğiydi ve güç bir işti, ama o kimseden yardım beklemiyordu.

Sonunda kendisini yatıştırmayı başardı ve olayları başa alarak anımsamaya çalıştı. Kuş çığlığının üç notası vardı, pikolo için tersine sıralanmışlardı, üst üste binen, uzayan notalar vardı...

Orada bir saat kadar çömelerek not almayı sürdürdü. Sonra defteri cebine koyup hızla yürümeye başladı, sırtın batı yakasını izledi ve çok geçmeden kayalıklara indi. Otele varması üç saat sürdü, o sırada yağmur yeni-

den yağmaya başladı. Orada kalışını iptal ederek çantasını toplayıp garson kızdan bir taksi çağırmasını istemek için bir başka nedendi bu. Lake District'ten istediğini almıştı. Trende yeniden çalışabilir, eve vardığında piyano için yazdığı o kutsal nota dizisini ve eşsiz armoniyi yeniden ele alabilir, güzelliğini ve hüznünü açığa çıkarabilirdi.

Otelin daracık barında taksi beklerken ileri geri yürüyüp arada sırada durarak gözlerini yeşil yapraklar arasında çömelmiş, doldurulmuş tilkiye dikmesine neden olan şey kesinlikle yaratma coşkusuydu. Aynı coşku onun birkaç kez yola çıkarak araba geldi mi, diye bakmasına da neden oldu. Vadiden ayrılmak için sabırsızlanıyordu. Taksinin geldiğini duyunca hemen kendini dışarı attı, çantasını arka koltuğa fırlattı ve sürücüye çabuk olmasını söyledi. Buradan uzaklaşmak istiyordu, trende olmak, Lakes'den uzağa, güneye doğru hızla yol almak istiyordu. Yeniden kentin anonimliğini, stüdyosuna kapanmayı istiyordu ve –bunu inceden inceye düşünmüştü– böyle hissetmesine neden olan şey coşkuydu, utanç değil.

özelkitaporu

1

Rose Garmony saat altı buçukta uyandı, daha gözlerini bile açmadan aklına ve diline üç çocuğun adları geldi: *Leonora*, *John*, *Candy*. Kocasını rahatsız etmemeye dikkat ederek yavaşça yataktan kalktı ve sabahlığına uzandı. Gece yatmadan önce notları yeniden okumuş, akşam üzeri Candy'nin ana-babasıyla tanışmıştı. Öteki iki olay sıradandı: Yer fıstığının soluk borusuna kaçması ve akciğer irininin boşaltılması. Candy küçük, sessiz bir Orta Amerikalı kızdı, uzun süren bir hastalığın tatsız uğraşıları boyunca saçları annesi tarafından hep arkaya doğru taranarak kurdeleyle bağlanmıştı. Açık kalp ameliyatı en az üç saat, olasılıkla beş saat sürerdi, sonucun ne olacağı da belli değildi. Babasının Brixton'da bir marketi vardı, tanışmaya gelirken bir sepet ananas, mango ve üzüm getirmişti – acımasız bıçak tanrısının gönlünü almak için.

Bayan Garmony su ısıtıcısını doldurmak için yalınayak mutfağa girdiğinde bu meyvelerin kokusunun çevreye yayıldığını duydu. Su kaynarken dairenin dar koridorundan geçerek bürosuna gitti, notlara bir kez daha göz atmak için durdu, sonra çantasını topladı. Parti başkanını aradı, oturma odasında uyumakta olan kendi yetişkin oğluna bir not yazdı, sonra da çay yapmak üzere mutfağa döndü. Elinde fincanı mutfak penceresi-

ne gitti, tülleri aralamadan aşağıya, sokağa baktı. Lord North Sokağı'nın kaldırımında sekiz kişi saydı. Televizyon kameralarından ya da genel sekreterin göndermeye söz verdiği polislerden bir iz yoktu henüz. Ona kalsa Julian'ın burada değil, Carlton Gardens'daki kendi eski dairesinde kalmasını sağlardı. Bu insanlar birbirlerine rakip olmalıydılar, oysa bir yaz gecesinde bir barın kapısında toplanmış insanlar gibi rahatça sohbet ediyorlardı. Bir tanesi yere eğilmiş, alüminyum bir çubuğa bir şey yapıştırıyordu. Sonra ayağa kalkarak pencerelere göz attı, onu görmüş gibiydi. Kamera oynayarak ona doğru odaklandı. Tam yüzünü çekmek üzereyken Rose Garmony pencereden uzaklaştı ve giyinmek için üst kata çıktı.

On beş dakika sonra yeniden dışarıya göz attı, bu kez iki kat yukarıdaki oturma odasının penceresinden. Çocuk hastanesinde geçirilecek zor bir günün öncesinde tam da istediği gibi hissediyordu kendisini: Sakin, uyanık, işe başlamak için sabırsız. Önceki gece konukları olmamıştı, yemekte şarap içmemişti, yedi saat deliksiz uyumuştu. Bu ruh halini hiçbir şeyin bozmasına izin vermeyecekti, bu yüzden aşağıdaki topluluğa –şimdi dokuz kişi olmuşlardı– denetim altında tuttuğu bir merakla baktı. Adam uzayan çubuğunu kısaltmış, parmaklıklara dayamıştı. Ötekilerden biri elinde bir tepsi kahveyle Horseferry Road'daki dükkânların birinden geliyordu. Henüz bilmedikleri neyi öğrenmeyi umuyorlardı? Hele sabahın bu saatinde. Bu tür bir işten nasıl bir doyum alıyorlardı? Ve bu dedikodu avcıları nasıl oluyordu da küçük bir gen havuzundan çekip çıkarılmışçasına benziyorlardı birbirlerine? Deri ceketler giymiş bu uzun suratlı, gerdanlı, ısrarcı adamlar aynı yarı doğulu, yarı sosyetik şiveyle ve yine aynı yalvaran, saldırgan bir

sızlanma tonuyla konuşuyorlardı: "Buraya bakar mısınız, Bayan Garmony! Rose!"

Rose Garmony giyinmişti, çıkmaya hazırdı, kocasının çaymı ve gazetelerini karanlık yatak odasına götürdü. Yatağın ayakucunda duraksadı. Julian'm son günleri oldukça tatsız geçmişti, onu kötü bir güne daha uyandırmak konusunda gönülsüzdü. Dün gece Wiltshire'dan arabayla gelmişti, onun geç saatlere kadar oturup Bergman'm *Sihirli Flüt*'ünü izleyerek viski içtiğini de biliyordu. Sonra Molly Lane'in tüm mektuplarını çıkarmıştı ortaya, Julian'ın gülünç arzularını aptalca bir biçimde doyuran o mektupları. Tanrıya şükür olay sona ermişti, tanrıya şükür kadın ölmüştü. Mektuplar halının üzerine yayılmıştı, temizlikçi kadın gelmeden Julian'ın onları ortadan kaldırması gerekiyordu. Yastığın üzerinde başının tepesi görülüyordu yalnızca, elli iki yaşındaydı ve saçları hâlâ siyahtı. Kadın yavaşça karıştırdı kocasının saçlarını. Bazen hastaları yoklamaya gittiğinde bir hemşire bir çocuğu böyle saçını okşayarak uyandırırdı onun için. Evinde olmadığını, başını okşayanın annesi olmadığını fark eden küçük bir çocuğun gözlerindeki şaşkınlık anları her zaman etkilerdi Rose'u.

"Hayatım," diye fısıldadı.

Kışlık yorganın altından boğuk bir ses çıktı. "Dışarıdalar mı?"

"Dokuz tanesi."

"Kahretsin."

"Hemen çıkmam gerek. Seni ararım. Bunu al."

Julian yüzünü kaplayan örtüleri sıyırdı ve doğruldu. "Elbette. Küçük kız. Candy. İyi şanslar."

Rose fincanı onun eline tutuştururken birbirlerinin dudaklarına bir öpücük kondurdular. Sonra Rose sessizce odadan çıkıp aşağıya inerek hastanedeki sekreterine

telefon açtı. Holde üzerine kalın bir yün palto geçirdi, aynadaki görüntüsünü kontrol etti, tam çantasını, anahtarlarını ve eşarbını almak üzereyken karar değiştirip yukarı çıktı. Julian tahmin ettiği durumdaydı, sırtüstü yatmış, kolları iki yana açık kestiriyordu, çay da bir yığın yazışmanın yanında soğumaktaydı. Geçen hafta yaşanan kriz sırasında bu yazışmaları okumaya zamanı olmamıştı, yarın, yani cuma günü de fotoğraflar yayınlanacaktı. Rose'un hastanedeki vakaları ona anlatma olanağı ya da isteği olmamıştı; adları akılda tutmanın politikacılara özgü eski bir numara olduğunu biliyordu, yine de Julian'ın bu çabayı göstermiş olması etkilemişti onu. Hafifçe kocasının eline vurdu ve fısıldadı.

"Julian."

"Ah Tanrım," dedi Julain gözlerini açmadan. "İlk toplantı sekiz buçukta. Yılanların arasından geçmeliyim."

Rose çaresiz ana babaları yatıştırmak için kullandığı ses tonuyla konuştu: yavaş, hafif, kaygı vermeyen, şen bir ses tonuydu bu. "Her şey düzelecek, her şey yoluna girecek."

Julian ona gülümsedi, kesinlikle inanmamıştı duyduklarına. Rose onun kulağına eğilerek konuştu. "Bana güven."

Aşağıda bir kez daha aynaya baktı. Paltosunun bütün düğmelerini ilikledi ve eşarbı yüzünün yarısını örtecek biçimde sardı başına. Çantasını alarak daireden çıktı. Apartmanın giriş kapısına geldiğinde elini tokmağa atarak kapıyı açıp hızla arabasına koşmaya hazırlanmak için durdu.

"Hey! Rosy! Bu taraftan! Üzgün bir bakış lütfen, Bayan Garmony."

2

Aynı sıralarda üç mil batıda Vernon Halliday düşlerden uyanıyor, sonra yeniden düşlere dalıyordu. Koşmayla ilgili düşlerdi bunlar ya da koşmayla ilgili anıların hayali bir biçimde canlanmasıydı; donuk kırmızı halılarla kaplı koridorlardan bir toplantı odasına doğru koşuyordu, geç kalmıştı, yine geç kalmıştı, apaçık bir saygısızlık göstergesi olacak kadar geç kalmıştı, önceki toplantıdan sonrakine koşuyordu. Öğle yemeğinden önce daha yedi toplantıya katılması gerekiyordu, görünüşte yürüyor, içindense son hızla koşuyordu. Bir haftadan beri öfkeli dilbilgisi uzmanlarının ve *The Judge*'ın kuşkucu yönetim kurulunun, çalışanlarının, avukatlarının ve kendi avukatlarının, George Lane'in adamlarının ve Basın Konseyi'nin, canlı televizyon yayını izleyicilerinin önünde ve anılmaya değmez nitelikte sayısız radyo stüdyosunda düşüncelerini savunuyordu. Vernon, Clive'la yaptığı konuşmada olduğu gibi, fotoğrafların basılması için kamu çıkarı savlarını ileri sürmüştü, ancak daha derli toplu, daha geniş çaplı, daha hızlı, daha belirgin ve kararlı bir anlatımla gerçekleştirmişti bunu: Çoğalmalı örnekler, dilimli şemalar, sütunlu grafikler, sayı tabloları ve eski uygulamaları kullanarak. Ama daha çok koşuyordu, kalabalık caddelerde arabaların arasında zikzak çizerek taksilere doğru koşuyordu, taksi-

lerden inip mermer lobilerden asansörlere, asansörlerden çıkıp yokuş yukarı çıkarak gücünü tüketen, onu yavaşlatan, daha da geç kalmasına neden olan koridorlar boyunca koşuyordu. Kısa bir süre için uyandı ve karısı Mandy'nin yataktan kalkmış olduğunu fark etti; sonra yeniden kapandı gözleri, yeniden oradaydı, kırmızı bir halının üzerinden akan su, kan ya da gözyaşlarının içinde koşturuyordu, halı bir amfitiyatroya getirdi onu, savlarını kanıtlamak için bir kürsüye tırmandı, çevresinde sekoya ağaçları gibi yükselen bir sessizlik vardı; karanlığın içinde düzinelerce başka yöne bakan göz vardı, kalabalığın arasından Molly'e benzeyen birisi uzaklaşmaktaydı, ama Vernon ona seslendiğinde yanıt vermedi.

Sonunda tam olarak uyandı, sabah seslerinin dinginliği içerisinde buldu kendini –kuşların şarkıları, mutfaktan gelen belli belirsiz radyo sesi, bir dolap kapağının yavaşça kapatılması. Örtüleri üzerinden itti ve sırtüstü, çırılçıplak yattı, merkezi olarak ısıtılan havanın göğsündeki ıslaklığı kuruttuğunu hissetti. Düşleri geçirmiş olduğu haftanın hızla değişen karelere bölünmesinden oluşmuştu yalnızca; hızı ve duygusal gereksinimleri –bilinçaltının düşünmeden hareket eden partizan eğilimleriyle– iyice vurgulanmıştı, ancak oyun planı, onu aklını yitirmekten alıkoyan gerekçelerin gelişen mantığı dışarıda bırakılmıştı. Yarın yani cuma günü haber yayınlanacaktı, olayı canlı tutmak için bir fotoğraf pazartesiye bırakılacaktı. Bu haber canlıydı, kımıldayan bacakları vardı ve Garmony'den daha hızlı koşuyordu. Mahkeme emrinin kaldırılmasından bu yana geçen günler boyunca *The Judge*, Garmony öyküsünün izini sürmüştü, halkın merakını ateşleyip ince ayarını yapmışlardı, böylece kimsenin görmediği fotoğraflar siyasal

kültürde bir ikon haline gelmişlerdi; meclisten barlara kadar her yerde, hiçbir oyuncunun, hakkında bir düşünce sahibi olmamaya katlanamayacağı genel bir tartışma konusu olmuşlardı. Gazete mahkeme savaşlarına, hükümetteki dost meslektaşların soğuk desteğine, Başbakan'ın telaşlı gevelemesine, ana muhalefet liderlerinin 'ciddi kaygılarına', büyük adamların derin düşüncelerine yer vermişti. *The Judge*, fotoğrafların yayınlanmasına karşı çıkanların suçlamalarına sayfalarını açmış, televizyonda özel yaşantı yasasının gerekliliği üzerine bir tartışmanın sponsorluğunu üstlenmişti.

Uyuşmayan görüşlere karşın *The Judge*'ın iyi bir amaç uğruna savaşan düzgün bir gazete olduğuna, gereğinden uzun bir süredir yönetimde olan hükümetin gerek maddi, gerek manevi, gerekse cinsel açılardan yozlaşmış olduğuna, aşağılık bir insan olan Julian Garmony'nin de bu durumun tipik bir örneği olduğuna ve hemen kurban edilmesi gerektiğine ilişkin bir ortak kanı oluşuyordu. Bir hafta içinde satışlar yüz bin adetlik bir yükseliş göstermişti; Genel Yayın Yönetmeni yazı işleri müdürlerinin protestolarıyla değil, sessizlikleriyle başa çıkmaya çalışıyordu, içten içe hepsi onun fotoğrafları yayınlamasını istiyordu, ama buna ilkeli bir biçimde karşı koyduklarının tutanaklara geçirilmesi koşuluyla. Vernon tartışmayı kazanıyordu çünkü alt kademelerdeki gazeteciler de dahil olmak üzere herkes bir taşla iki kuş vurabileceklerini görüyordu artık –gazeteleri kurtulacak, vicdanları lekesiz kalacaktı.

Vernon gerindi, titredi, esnedi. İlk toplantıya yetmiş beş dakika vardı, birazdan kalkıp tıraş olacak, duş alacaktı, ama henüz değil, günün tek huzurlu anına sıkı sıkıya sarılmaktaydı şimdi. Çıplak bedeni çarşafın üzerindeydi, başıboş yatak örtüleri ayak bileğine dolanmış-

tı, bu yaşında henüz şişip yaygınlaşmamış olan göbeğinin, görülmesini engellemediği cinsel organı, uzaktaki yaz bulutları gibi cinselliğe ilişkin düşünceler getiriyordu aklına. Ama Mandy işe gitmek için çıkmak üzereydi, Avam Kamarası'nda çalışan son arkadaşı Dana da salı gününe kadar yurtdışındaydı. Yan tarafma yatarak kendini tatmin edip etmek istemediğini, bunun onu bekleyen işler için kafasını boşaltmaya yarayıp yaramayacağını düşündü. Dalgınlık içinde birkaç kez organını ovuşturdu, sonra vazgeçti. Bugünlerde kafasını bu işe veremiyordu, zihni yeterince açık ve boş değildi, bunu yapmak da tuhaf bir biçimde modası geçmiş ve olanaksız geliyordu ona, iki sopayı birbirine sürterek ateş yakmaya çalışmak gibi.

Ayrıca, Vernon'un yaşantısında son zamanlarda üzerinde kafa yorulacak çok şey vardı, gerçek dünyaya ilişkin öyle çok şey vardı ki onu heyecanlandıran, fantezilerin bunlarla yarışması oldukça güçtü. Ne söylemiş olduğu, ne söyleyeceği, söylenenin nasıl onaylandığı, sonraki adım, başarının çorap söküğü gibi gelen sonuçları... Haftanın gittikçe artan hızı içerisinde her saat Vernon'a elindeki güçlerin ve potansiyelinin yeni yönlerini gösteriyordu; inandırma ve planlama yetenekleri sonuç vermeye başladıkça kendisini büyük ve cömert görüyordu, biraz acımasız olabilirdi, ama özünde iyiydi, tek başına akıntıya karşı koyabiliyordu, çağdaşlarının çok ötesinde bir görüş açısına sahipti, ülkesinin yazgısını biçimlendirmek üzere olduğunun ve bu sorumluluğu taşıyabileceğinin farkındaydı. Taşımaktan da öte, bu ağırlığa *gereksinim* duyuyordu, tanrı vergisi yetenekleriyle başka kimsenin sırtlayamayacağı o yükü sırtlamalıydı. George gerçek kimliğini bir aracının arkasına gizleyerek fotoğrafları piyasaya sürdüğünde başka kim

böylesine kararlılıkla hareket edebilirdi? Sekiz başka gazete teklif verdiğinde Vernon başlangıç bedelinin dört katını vererek işi bağlamıştı. Kısa süre önce kafasının uyuşması ve varolmama duyumlarının içinde çıldırma ve ölüm korkuları uyandırmış olması şimdi Vernon'a tuhaf geliyordu. Molly'nin cenaze töreni onu tedirgin etmişti. Şimdi kendi varlığı ve amacı onu tam anlamıyla dolduruyordu. Haberi ne kadar gerçekse, kendisi de o kadar gerçekti.

Ama bir küçük ayrıntı onun katıksız bir mutluluk yaşamasına engel oluyordu: Clive. Kafasında sık sık konuşuyordu onunla, savlarını güçlendiriyor, o gece söylemiş olması gereken şeyleri ekliyordu konuşmaya, bunu yaptıkça neredeyse üste çıkarak arkadaşını yendiğine inandırıyordu kendini, tıpkı yönetim kurulundaki dinozorlara karşı kazandığı zaferler gibi. Ama o tartışmadan beri hiç konuşmamışlardı ve fotoğrafların yayınlanma günü yaklaştıkça Vernon'un kaygıları da artıyordu. Clive düşüncelere mi dalmıştı, öfkeli miydi, kendini stüdyosuna mı kilitlemişti, işlerine dalmış dışarıda olup bitenden habersiz miydi? Hafta boyunca Vernon birkaç kez onu aramak için boş bir an yakalamayı düşünmüştü. Ama Clive'dan gelecek yeni bir saldırının onu bekleyen toplantılarda dengesini bozacağından korkuyordu. Vernon'un gözü yatağın yanında, kıvrılıp bükülmüş yastıkların ötesinde durmakta olan telefona ilişti ve ona doğru bir hamle yaptı. Henüz gerçekleşmemiş şeylere ilişkin düşüncelerin onu yeniden bir ödleğe çevirmesine izin vermemek en iyisiydi. Bu dostluğu kurtarmalıydı. En iyisi bunu sakin olduğu bir zamanda yapmaktı. Saat bir kere çalmıştı yalnızca, henüz sekizi çeyrek geçiyordu. Daha çok erkendi. Kesinlikle öyleydi, Clive'ın el yordamıyla uzanıp sağa sola çarparak ahizeyi kaldırma-

ya uğraşması da açılmamış bir uykunun uyuşukluğunun göstergesiydi.

"Clive? Benim, Vernon."

"Ne?"

"Vernon. Seni uyandırdım. Affedersin."

"Hayır, hayır. Önemli değil. Ben de burada öylece durmuş düşünüyordum..."

Clive yatakta doğrulurken çarşafların hışırtısı duyuldu ahizede. Neden uykuya ilişkin bu kadar sık yalan söylerdik telefonda? Savunmasızlığımızı örtmek için mi? Clive yeniden konuşmaya başladığında, sesi biraz önceki kadar kalın değildi artık.

"Seni aramak istiyordum, ama haftaya Amsterdam'da provalarım var. O kadar yoğun bir tempoda çalışıyorum ki."

"Ben de," dedi Vernon. "Bu hafta boş bir anım olmadı. Bak, şu fotoğraflarla ilgili konuşmak istiyordum seninle."

Bir sessizlik oldu. "Ah, evet. Onlar. Sanırım yayınlıyorsun."

"Bu konuda birçok görüş aldım ve ortak görüş yayınlanmalarından yanaydı. Yarınki gazetede çıkacak."

Clive yavaşça boğazını temizledi. Sesi fazlasıyla rahatlamış gibiydi. "Peki, ben düşüncemi söyledim. Farklı olmayı kabul etmeliyiz yalnızca."

"Bunun aramızı bozmasını istemem," dedi Vernon.

"Elbette istemeyiz."

Konuşma başka konulara kaydı. Doğal olarak Vernon geçirmiş olduğu haftanın ayrıntılı bir özetini verdi. Clive da ona geceleri nasıl çalışarak geçirdiğinden, senfonide nasıl ilerlemeler kaydettiğinden ve Lake District'e yürüyüşe gitmenin nasıl iyi bir fikir olduğundan söz etti.

"Ah, evet," dedi Vernon. "Orası nasıldı?"

"Allen Crags denen yerde yürüyordum. Orada beklediğim şey gerçekleşti, katıksız bir esinle, ezgi geliverdi..."

O sırada Vernon telefonun uyarı sinyalini duyarak öteki hatta başka birinin beklemekte olduğunu fark etti. Sinyal iki üç kereden sonra sustu. İşyerinden birisi arıyordu. Herhalde Frank Dibben'dı bu. Bu en son, en önemli gün hızlanmaya başlıyordu. Çırılçıplak yatağın kenarında oturup kol saatinin ve çalar saatin gösterdiği saatleri karşılaştırdı. Clive ona kızmamıştı, yani sorun yoktu, şimdi kalkıp işe koyulma zamanıydı.

".... olduğum yerde beni göremiyorlardı, olay kötü görünüyordu ama bir karar vermek zorundaydım..."

"Hı hı," diyordu Vernon, yaklaşık her yarım dakikada bir. Telefonun gerilmiş kordonunun tam ucunda tek ayağının üzerinde durmuş öteki ayağıyla bir yığının arasından temiz çamaşır almaya çalışıyordu. Duştan vazgeçmişti. Tıraştan da.

"... ve adam kadını öldüresiye dövecek olabilirdi. Ama yine de..."

"Hı hı."

Ahizeyi kafasıyla omzu arasında sıkıştırmış, bir gömleği gürültü yapmadan selofan kabından çıkarmaya çalışıyordu. Temizleyiciler her düğmeyi can sıkıntısından mı yoksa sadistlik olsun diye mi ilikliyorlardı?

"... yarım mil öteye gidip bir kaya parçası buldum, onu masa gibi kullandım..."

Uyarı sinyali yeniden çaldığında Vernon pantolonunu giymekle uğraşıyordu. "Haklısın," dedi. "Taştan bir masa. Kim olsa böyle yapardı. Ama Clive, işe geç kalıyorum. Hemen çıkmak zorundayım. Yarın bir şeyler içelim mi birlikte?"

"Ah, peki. Olur, işten sonra uğra."

3

Vernon gazetenin ona verdiği küçük arabanın arka koltuğundan kendisini güçlükle çıkardıktan sonra buruşuk takım elbisesini düzeltmek için Judge Binası'nın önündeki kaldırımda durdu. Lobinin siyah ve kızıl renkli mermerleri üzerinde telaşla ilerlerken, asansörün kapısında bekleyen Dibben'ı gördü. Frank yirmi sekizinci yaş gününde dış haberler müdür yardımcısı olmuştu. Dört yıl ve üç genel yayın yönetmeni sonra hâlâ oradaydı, yılmak bilmeyen yapısı söylentilere konu oluyordu. Çelimsiz ve hırslı görünümü nedeniyle ona Cassius diyorlardı, ama bu ona yapılmış bir haksızlıktı: Gözleri karaydı, yüzü uzun ve solgundu, sakalı hafifçe uzamıştı ve gürdü, bu haliyle bir polis hücresinde sorgulama yapan dedektifleri andırıyordu, ama biraz içine kapanık olsa da davranışları kibardı, çekici, sivri bir zekâsı vardı. Vernon her zaman üzerinde fazla kafa yormadan nefret etmişti ondan, ama Garmony kargaşasının ilk günlerinde Frank ile görüş birliğine varmışlardı. Sendikanın Vernon'a güvensizlik oyu vermesini izleyen, yani Vernon'un Clive ile atışmasından bir sonraki akşam genç adam akşam karanlığında Vernon'un sokakta ilerleyen kambur bedenini görerek yanına yaklaşmış, omzuna dokunarak birlikte bir içki içmeyi önermişti. Dibben'ın ses tonunda insanı ikna edici bir şey vardı.

Yolun kenarında Vernon'un bilmediği bir bara girdiler, kırmızı yırtık kadife ve bulanık sigara dumanıyla kaplı bir yerdi burası, geride, kocaman bir müzik kutusunun arkasındaki bir bölmeye oturdular. Cin tonik etkisi altında Frank patronuna işlerin gidişatından duyduğu sakin öfkeyi kustu. Önceki akşamki güvensizlik oyu, yakınmaları ve düşmanlıkları yıllar öncesine giden o bilinen kuşkuluların yönlendirmeleriyle verilmişti ve Frank iş yükünü öne sürerek toplantıya katılmamıştı. Aynı duyguları paylaşan başkaları da vardı, *The Judge*'ın ilginçliğinin artmasını, canlanmasını ve Garmony'i nallamak gibi yürekli bir girişimde bulunmasını destekleyenler vardı, ama her türlü kayırma ve terfi dilbilgisi uzmanları tarafından gerçekleştiriliyordu. Eski gardiyanlar gazetenin otuz yaşın altında bir kitleye de seslendiğini görmektense batmasını görmeyi yeğliyorlardı. Büyük puntoları, yaşam bölümünü, sağlık ekini, dedikodu sütununu, bilgisayar tombalasını, dert köşesini, kraliyet ailesi ile ilgili rahatsızlık verici haberleri ve popüler müziği çoktan püskürtmüşlerdi. Şimdi *The Judge*'ı kurtarabilecek olan tek kişiye dikmişlerdi gözlerini. Çahşanlardan daha genç olanlar Vernon'u destekliyorlardı, ama sesleri duyulmuyordu. Kimse ilk ortaya atılan ve vurulan kişi olmak istemiyordu.

Ayağa kalkınca kendisini birdenbire hafiflemiş hisseden Vernon bara giderek birer içki daha aldı. Alt kadrosunu dinlemeye ve onları yetiştirmeye başlamanın kesinlikle zamanı gelmişti. Masaya döndüğünde Frank bir sigara yaktı ve dumanın oturdukları bölmeden dışarı uçması için kibarca iskemlesini çevirdi. İçkisini alıp konuşmayı sürdürdü. Fotoğrafları görmemişti elbette, ama onları yayınlamanın doğru olduğunu biliyordu. Vernon'u desteklemek istiyordu, hatta daha da fazlasını

yapmak istiyordu. İşe yaramak istiyordu, bu yüzden onun destekçisi gibi görünmesi doğru olmazdı. Izin isteyerek yemek tezgâhına gitti, sosis ve patates ısmarladı, Vernon tek odalı bir ev ya da bir stüdyo canlandırdı gözünde, dış haberler müdür yardımcısını bekleyen bir kız yoktu burada.

Frank yeniden yerine oturduğunda telaşla, "Seninle iletişim kurabilirim. Onların ne söylediğini sana haber verebilirim. Gerçek desteği nerede bulabileceğini söylerim. Ama ilgisiz, tarafsız görünmem gerekir. Bu seni rahatsız eder mi?"

Vernon düşüncelerini kendisine sakladı. Daha fazla bilgi sahibi olmadan kendine bir ofis ajanı tutmayacak kadar deneyimliydi bu işte. Konuşmayı Garmony'nin politikalarına çevirdi, hoş sayılabilir bir yarım saat boyunca bu politikalara karşı duydukları küçümsemeyi karşılıklı olarak dile getirdiler. Ama üç gün sonra, Vernon insanların kendisine ateşle karşı çıkmasından duyduğu şaşkınlıkla koridorlarda koşmaya ve –az da olsa– bocalamaya başladığında, Dibben ile yine aynı bara gitti, aynı bölmede otururlarken ona fotoğrafları gösterdi. Etki yüreklendiriciydi. Frank hiç yorum yapmadan, yalnızca başını sallayarak her fotoğrafa biraz uzaktan baktı. Sonra onları yeniden zarfa koyarak alçak sesle "İnanılmaz," dedi. "Adamın ikiyüzlülüğü inanılmaz."

Bir an düşünceli bir sessizlik oldu, sonra Frank konuşmayı sürdürdü. "Bunu yapmalısın. Onların seni durdurmasına izin vermemelisin. Bu onun başbakanlık şansını yok eder. Onu tam anlamıyla bitirir. Vernon, gerçekten yardım etmek istiyorum."

Genç personelin desteği hiçbir zaman Frank'in ileri sürdüğü kadar belirgin olmadı, ama *The Judge*'ı yatıştırmaya çalışmakla geçen günlerde hangi sözlerin hedefi

vurduğunu bilmek son derece değerliydi Vernon için. Müzik kutusunun arkasındaki buluşma aracılığıyla Vernon muhalefetin neden ve nasıl bölünmeye başladığını, ne zaman düşüncelerini dile getirmesi gerektiğini öğrendi. Olumlu görüşlerin oluşturulması ve uygulamaya geçirilmesinde dilbilgisi uzmanları arasından kimi dışarıda bırakıp kimin üzerinde çalışacağını biliyordu. Bu konuda kendine ait iyi önerileri olan Frank'ten fikir de alabiliyordu. En önemlisi Vernon'un konuşabileceği birinin olmasıydı, kendisiyle aynı tarihi görev bilincini ve coşkusunu taşıyan, işin ciddi doğasını içgüdüsel olarak algılayan ve herkes eleştiriye dalmışken onu yüreklendirmeye çalışan bir insanın olmasıydı.

Yönetim kurulunda yönetim direktörünün de bulunması, giriş yazılarının yazılması, tirajın yükselmesi ve çahşanlar arasında sessiz ama acımasız bir coşkunun belirmesiyle, Frank ile gerçekleştirilen buluşmalar da gereksizleşmişti. Ama Vernon onun bağlılığını ödüllendirmek istiyordu, ona Lettuce'in işini, yani haber müdürlüğünü vermeyi aklına koymuştu. Lettuce siyam ikizleri haberini hazırlamakta ayak diredığinden beri göz hapsindeydi. Satranç eki de onun ölüm fermanı olmuştu.

O gün, haberin yayınlanma gününden önceki perşembe sabahında, Vernon ve çavuşu eski püskü bir asansörle dördüncü kata çıktılar. Üniversite yıllarında oyunculuk yaptığı günler geldi Vernon'un aklına, son provalarda avuçlarında biriken teri, bağırsaklarına giren krampları anımsadı. Sabah toplantısı sona erdiğinde bütün yazı işleri müdürleri, gazeteciler ve bunların dışındaki bir sürü kişi fotoğrafları görmüş olacaktı. İlk baskı beşi çeyrek geçe baskıya girecekti, ama Garmony'nin elbisesi ve şuh bakışlarının yeni Croydon tesislerindeki

çelik silindirlerde ateşli bir bulanık görüntüye dönüşmesi dokuz buçuktan önce gerçekleşmeyecekti. Amaç rakiplerin sonraki baskılarında resimleri kullanmalarını önlemekti. Dağıtım kamyonları saat on birde yola çıkacaktı. O saatten sonra da geri dönüş olmayacaktı.

"Gazeteleri gördün mü," dedi Vernon.

"Harika."

O gün bütün gazeteler, afişler ve yazılı basın konuyla ilgili haberler yayınlamak zorunda kalmışlardı. Her başlıkta, araştırmalar sonucu ortaya çıkarılmış her yeni bakış açısında o gönülsüzlüğü, çekememezliği görmek olasıydı. *Independent* on farklı ülkedeki özel yaşantı yasalarına ilişkin yavan bir yazı yayınlamıştı. *Telegraph*'da bir psikolog travestilik üzerine budalaca yorumlar yapıyordu; *Guardian*, J. Edgar Hoover'ın gece elbisesiyle çekilmiş bir fotoğrafı eşliğinde toplumsal yaşamda transvestiler üzerine iki tam sayfalık alaycı ve öğretici bir yazı yayınlamıştı. Bu gazetelerin hiçbiri *The Judge*'dan söz edememişti. *Mirror* ve *Sun*, Wiltshire'daki çiftliğinde olan Garmony ile ilgili haberler hazırlamışlardı. Her iki gazete de Dışişleri Bakanı ve oğlunun karanlık bir ambara girerken uzaktan çekilmiş, benzer bulanık resimlerini yaymlamıştı. Dev kapılar ardına kadar açıktı, ışığm Garmony'nin yalnızca omuzlarına vurması ve kollarının karanlıkta kalması, belirsizliğe doğru kaybolmakta olan bir adamı getiriyordu akla.

İkinci ve üçüncü katlar arasında Frank bir düğmeye basıp kaldırma mekanizmasını durdurarak asansörün Vernon'un yüreğini hoplatan korkunç bir sarsıntıyla hareketsiz kalmasını sağladı. Pirinç ve maundan yapılmış süslü kutu şaftın üzerinde sallanırken gıcırdadı. Daha önce de böyle bir iki kısa konuşma yapmışlardı. Edi-

tör korkusunu saklayarak kayıtsız gibi görünmeye çalıştı.

"Kısa keseceğim," dedi Frank. "McDonald toplantıda kısa bir konuşma yapacak. Ne haksız olduklarını itiraf edecek, ne de seni bağışladıklarını. Ama her yerden tebrikler yağıyor ve mademki bu işi yapacağız, birlikte yapalım diyecek."

"Güzel," dedi Vernon. "Bu çok zevkli olacak. Genel yayın yönetmeni yardımcısının çaktırmadan özür dilemeye çalışmasını dinlemek."

"Başkaları da ona katılabilir, alkış bile tutabilirler. Sence sakıncası yoksa ben bu aşamada arka planda kalıp kendimi göstermemek istiyorum."

Vernon unutulmuş bir kasın istemsizce kasılması gibi kısa süren, belli belirsiz bir içsel rahatsızlık duydu. Hem güvensizlik hem de merak uyanmıştı içinde, ama artık herhangi bir şey yapmak için çok geçti, bu yüzden, "Elbette. Senin varlığın benim için gerekli. Önümüzdeki birkaç gün çok önemli," dedi.

Frank düğmeye bastı ve bir an hiçbir şey olmadı. Daha sonra asansör önce birkaç santimetre aşağı kaydı, ardından ani bir hareketle yükselmeye başladı.

Jean, akordeon biçimli kapıların arkasında her zamanki gibi mektup, faks ve bildiri notları arasında kaybolmuştu.

"Altı numaralı toplantı odasında bekliyorlar sizi."

İlk toplantı ücretleri yükseltmenin tam zamanı olduğunu düşünen reklam müdürü ve onun ekibiyleydi. Vernon beklemek istiyordu. Koridorda hızla ilerlerken –düşlerindeki gibi kırmızı bir halıyla kaplı koridorda– sayfa düzeni bölümünden iki kişi onlara katıldı, Vernon Frank'in uzaklaştığını fark etti. İlk sayfadaki fotoğrafı küçülterek daha uzun bir yazıya yer verilmesi ko-

nusunda baskılar vardı, ama Vernon isteğinde kararlıydı. Ölüm ilanları müdürü Mann; Skelton dolap büyüklüğündeki odasından yan yan koşarak çıktı ve Vernon geçerken eline birkaç sayfa daktilo yazısı tutuşturdu. Garmony'nin kendini öldürmesi durumunda yayınlayacakları ilandı bu. Okur mektupları editörü de toplantıdan önce Vernon ile biraz konuşabilmek umuduyla gruba katıldı. Gazeteye mektup yağmasını bekliyordu ve tam sayfa koparmanın peşindeydi. Vernon altı numaralı toplantı odasına doğru hızla ilerlerken yeniden kendisi olmuştu; büyük, cömert, acımasız ve iyi. Başkaları bu durumda üzerlerinde korkunç bir baskı olduğunu hissederlerdi, ama o üzerinde her şeyi kolaylaştırıcı bir hafiflik hissediyordu, bir ışık, bir yeterlilik ve ustalık parıltısı vardı üzerinde; o sağlam elleriyle politik bedenin organlarından kanseri koparıp atmak üzereydi, Garmony'nin istifasını izleyen yazıda kullanmak istediği benzetme buydu. İkiyüzlülük ortaya çıkarılacak, ülke Avrupa'nın bir parçası olmayı sürdürecek, idam cezası ve zorunlu askerlik bir manyağın hayali olarak kalacak, sosyal yardım bir biçimde sürecek, küresel çevre korunmuş olacaktı; Vernon'un içinden şarkı söylemek geldi.

Bunu yapmadı, ama sonraki iki saat, karışık seslerden oluşan ve düşüncelerinin bir yansıması olan bir koronun övgüleri eşliğinde, her aryayı kendisinin söylediği eğlenceli bir operanın bütün canlılığını taşıyacaktı. Sonra saat on bir oldu ve olağan bir sabah toplantısı için Vernon'un odasına gelen insan sayısından çok daha fazlası içeri doluştu. Yazı işleri müdürleri, yardımcıları, muhabirler bütün iskemleleri doldurmuş, duvarlarda dayanacak hiçbir boşluk bırakmamış, bütün pencere içlerine ve kaloriferlerin üstüne tünemişlerdi. Odaya sığ-

mayanlar kapının dışında toplanmışlardı. Vernon iskemlesine yerleşirken konuşmalar kesildi. Hiçbir giriş konuşması yapmadan her zamanki gibi sırasıyla günlük işlerden söz etti keyifle, önce birkaç dakika başarısızlık değerlendirmesi, sonra da listelerin gözden geçirilmesi. Bugün elbette ön sayfa haberi için pazarlık olmayacaktı. Vernon'un yaptığı tek değişiklik sırayı tersine çevirerek iç haberler ve politikayı sona bırakmaktı. Spor editöründe Atlanta Olimpiyatları üzerine bir haber ve İngiliz masa tenisi çiftler takımlarının durumuna ilişkin bir yergi yazısı vardı. Daha önce sabah toplantısına hiçbir zaman yetişememiş olan edebiyat haberleri müdürü yemek üzerine bir romanla ilgili olarak öyle uyku getirici ve abartılı bir konuşma yaptı ki, Vernon araya girmek zorunda kaldı. Sanat haberlerinde bir fon krizi vardı, Lettice O'Hara sonunda Hollanda tıp skandalıyla ilgili haberi hazırlamıştı, ayrıca –günün anlamına uygun olarak– sanayi kirliliğinin erkek balıkları nasıl dişiye çevirdiğiyle ilgili bir haber de vardı.

Dış haberler müdürü konuşmaya başladığında, dikkatler bir noktada toplanmaya başladı. Avrupalı dışişleri bakanlarının katıldığı bir toplantı gerçekleşecekti ve hemen istifa etmezse Garmony de orada olacaktı. İstifa olasılığı ortaya atılınca odada bir heyecan uğultusu yükseldi. Vernon politika haberleri müdürü Harley Straw'a söz verdi, o da geçmişte gerçekleşmiş benzer istifalarla ilgili uzun bir konuşma yaptı. Son zamanlarda bu tür olaylar pek olmuyordu, soyu tükenmekte olan bir yöntemdi bu kesinlikle. Kişisel dostluk ve bağlılıkta güçlü, siyasal içgüdülerdeyse zayıf olan Başbakan, istifası kaçınılmaz olana kadar Garmony'i bırakmayacaktı. Bu da işi uzatacak, bu durum yalnızca *The Judge*'a yarayacaktı.

Vernon'un çağrısı üzerine dağıtım müdürü son on yedi yılın en iyi satış rakamlarının doğruluğunu onayladı. Bunun duyulmasıyla odadaki uğultu gürültüye dönüştü ve Jean'in dışarıdaki ofisine doluşmuş kızgın gazeteciler birbirlerinin üzerine binince bir itiş kakış oldu. Vernon masaya vurarak sessizlik sağlamaya çalıştı. İç haberler müdürü Jeremy Ball konuşacaktı, Jeremy konuşurken sesini yükseltmek zorunda kaldı, on yaşında bir erkek çocuğu cinayet suçundan yargılanıyordu; Lakeland tecavüzcüsü bir haftada ikinci kez bir kadına tecavüz etmiş ve önceki akşam bir adam tutuklanmıştı; Cornwall sahili açıklarında denize petrol dökülmüştü, ama kimse bu konularla ilgilenmiyordu, bu topluluğu susturabilecek tek konu vardı, Ball da sonunda ondan söz etti: O günkü başyazıda, bir piskoposun *Church Times*'a mektup yazarak, *The Judge*'ı hedef aldığı Garmony konusuyla ilgili saldırıya yanıt verilmeliydi, meclisteki bir komitenin o akşamüstü yapacağı toplantıya yer verilmeliydi. Garmony'nin partisinin Wiltshire'daki bölge merkezinin penceresine bir tuğla fırlatılmıştı. Bu haberi gürültülü bir alkış izledi, sonra Vernon'un yardımcısı Grant McDonald'ın sözlerine başlamasıyla odayı yeniden bir sessizlik kapladı.

McDonald *The Judge*'ın eskilerindendi, yüzü hiçbir zaman inceltmediği o gülünç kızıl sakalının arkasında kaybolmuş iri bir adamdı. İskoçyalı olmanın tadını çıkarmaya bayılıyordu, gazete için düzenlediği Burns gecesinde İskoç eteği giymiş, ofisteki yeni yıl partisinde de gayda çalmaya çalışarak korna sesleri çıkarmıştı. Vernon, McDonald'ın hiçbir zaman Muswell Hill'in kuzeyine geçmemiş olduğundan kuşkulanıyordu. McDonald dışarıya karşı patronuna vermesi gereken desteği vermiş ancak baş başa kaldıklarında olaya karşı kuşkucu bir

yaklaşım sergilemişti. Her nasılsa bütün bina bu kuşkulardan haberdar gibiydi, bu yüzden onu can kulağıyla dinliyorlardı şimdi. Alçak bir sesle homurdanırcasına konuşmaya başladı, bu da çevredeki sessizliğin artmasına neden oldu.

"Artık bunu söyleyebilir ve sizi şaşırtabilirim, ama en başından beri bu konuya ilişkin küçük kuşkularım vardı..."

Bu samimiyetsiz giriş herkesi yüksek sesle gülmeye itti. Bu sahtekârlık Vernon'u heyecanlandırdı, konu zengin, karmaşık ve entrikalıydı. Üzerinde silik hiyeroglifler bulunan dövülmüş, cilalı bir altın tabakası geliverdi aklına.

McDonald kuşkularını sıralamayı sürdürdü – özel yaşam, magazin gazeteciliği yöntemleri, gizli gündemler, vb. Sonra konuşmasının ana noktasına gelerek sesini yükseltti. Frank'in verdiği bilgi doğru çıkmıştı.

"Ama yıllar içinde bu işte –çok kereler olmasa da– kendi görüşlerinizi geri plana itmeniz gereken zamanlar olduğunu öğrendim. Vernon, davasını tutkuyla ve güçlü bir gazetecilik içgüdüsüyle savundu, şu anda bu binada yaşanan bir duygu, gazetenin ivedilikle yerine getirmesi gereken bir iş var, bu beni eskilere, olayları nasıl anlatacağımızı bildiğimiz o haftada üç gün yazdığımız zamanlara götürüyor. Bugün satış rakamları kendi adlarına konuşuyor zaten, –kamu vicdanına dokunmuş bulunmaktayız. Böylece..." Grant Vernon'a dönerek gülümsedi. "Yeniden yükseliyoruz ve bunu sana borçluyuz. Vernon, çok teşekkür ederiz."

Gürültülü alkışın ardından başkaları da kutlama sözleriyle araya girdiler. Vernon kollarını kavuşturmuş ciddi bir ifadeyle oturuyordu, gözlerini masanın kapla-

ması üzerindeki damarlara dikmişti. Gülümsemek istiyordu, ancak bu doğru olmazdı.

Yönetim Direktörü Tony Montano'nun kimin ne söylediğini, kimin orada olduğunu dikkatle not ettiğini keyifle gözlemledi. Onu bir kenara çekip, iskemlesinde elleri cebinde oturan, yüzünü ekşiterek başını sağa sola sallayan Dibben ile ilgili gerçeği ona söylemek gerekecekti.

Vernon odanın arka tarafındakilerin kendisini görebilmesi için ayağa kalkarak teşekkürlere karşılık verdi. Odadaki çoğu insanın bir ara fotoğrafların basılmasına karşı olduğunu bildiğini dile getirdi. Ancak bundan da hoşnuttu, çünkü gazetecilik bazı yönlerden bilim adamlığını andırıyordu: En iyi fikirler akılcı karşıt görüşlere direnen ve bununla güçlenen fikirlerdi. Bu ince benzetme yürekten bir alkış kopardı, demek ki utanacak bir şey yoktu, yukarıdan bir ceza da inmeyecekti. Alkışlar dindiğinde Vernon kalabalığın arasından güçlükle geçerek duvara asılı bir beyaz tahtanın önüne gelmişti. Beyaz boş bir kâğıt yaprağını tutan bantı çekip çıkardı ve ortaya ertesi günün ön sayfasının iki kat büyütülmüş bir örneği çıktı.

Fotoğraf sekiz kolon kaplıyor, gazetenin adının altından başlayarak sayfanın dörtte üçünü kaplayacak biçimde aşağı iniyordu. Sessizliğe bürünen oda düz kesimli elbiseyi, manken duruşu fantezisini, objektiften kaçar gibi yapan o kadınsı pozu, minik göğüsleri ve sanatsal bir biçimde açıkta bırakılmış sutyen askısını, elmacık kemikleri üzerindeki belli belirsiz makyajı, bu süslü görüntüyü tamamlayan ruju, hafifçe somurtan ağzı, herkes için tanıdık olan o yüzün o içten, yalvaran görüntüsünü hazmetti. Tam ortada, fotoğrafın altında, otuz iki punto büyüklüğünde, koyu harflerle tek bir tümce ya-

zılmıştı: Julian Garmony, Dışişleri Bakanı. Sayfada başka hiçbir şey yoktu.

Taşkın kalabalık artık tamamen yatışmıştı ve sessizlik yarım dakikadan fazla sürdü. Sonra Vernon boğazını temizledi, cumartesi ve pazartesi stratejisini açıklamaya başladı. Daha sonra kantinde bir gazetecinin ötekine söyleyeceği gibi, tanıdığınız birinin toplum önünde soyulup kırbaçlandığını görmek gibi bir şeydi bu. Maskesi düşürülmüş ve cezalandırılmış olarak. Buna karşın insanlar dağılarak masalarına dönmeye başladıklarında oluşmaya başlayan ve öğle sonrasında sağlamlaşan genel kanı, bunun en yüksek mesleki standartlarda bir çalışma olduğuydu. Bu ön sayfa, türünün bir klasiği olacak ve bir gün kesinlikle gazetecilik okullarında ders olarak okutulacaktı. Sayfanın görsel etkisi unutulmazdı, yalınlığı, çıplaklığı ve gücü. McDonald haklıydı –Vernon'un içgüdüsü şaşmazdı. Bütün metni ikinci sayfaya atarak haykıran bir manşet ya da uzun bir başlık atmayı reddetmişti. Elindekinin gücünün farkındaydı. Her şeyi fotoğrafın anlatmasını istemişti.

Son kişi de odasından çıkınca Vernon kapıyı kapadı, boğucu havadan kurtulmak için pencereleri ardına kadar açarak nemli mart havasını içeri aldı. Bir sonraki toplantısına beş dakika vardı ve düşünmesi gerekiyordu. Telefonla Jean'e rahatsız edilmek istemediğini söyledi. Kafasında bir düşünce dolanıp duruyordu – her şey yolundaydı, her şey yolundaydı. Ama bir şey vardı, önemli bir şey, değerlendirmesi gereken yeni bir bilgi vardı ama sonra dikkati dağılmış, unutmuştu, benzer bir sürü başka şeyin arasında kaybolmuştu. Bir sözdü bu, söylenenlerin arasında onu şaşırtan bir bölümdü. O anda karşılık vereydi keşke.

Okuldaoku

Unuttuğu şey akşam üzeri yeniden yalnız kalma fırsatını yakalayıncaya kadar aklına gelmedi. Beyaz tahtanın yanında durmuş, yaşamış olduğu o kısa süreli şaşkınlığı yeniden yaşamaya çalışıyordu. Gözlerini kapadı ve olay dizisine göre sabah toplantısını, söylenen her şeyi anımsamaya çalıştı. Ama düşüncelerini bu konu üzerinde toplayamadı ve yine kafası dağıldı. Her şey yolundaydı, her şey yolundaydı. Onu rahatsız eden bu küçük şey de olmasa kendisine sarılıp masanın üzerinde dans ediyor olurdu. Bu sabah yaşadığı duygu gibiydi bu da, yatakta yatmış başarılarını düşünürken yaşadığı mutluluk Clive'ın onaylamaması yüzünden yarım kalmıştı.

İşte aklına gelmişti Clive. Arkadaşının adını anar anmaz unuttuğu şeyi de anımsamıştı. Odanın öbür ucundaki telefona doğru ilerledi. Kolay anlaşılır ve beklenmedik bir şeydi bu.

"Jeremy? Biraz odama gelebilir misin?"

Jeremy Ball bir dakika geçmeden oradaydı. Vernon onu oturtup sorular sormaya ve yer, tarih, zaman, bilinenler ve kuşku duyulanlarla ilgili notlar almaya başladı. Bir ara Ball telefonu kullanarak haberi hazırlayan muhabirden ayrıntılara ilişkin bilgi aldı. Sonra iç haberler müdürü odadan çıkar çıkmaz Vernon özel hattından Clive'ı aradı. Telefon yine uzun sürede, gürültülü biçimde açıldı, yine yatak örtüsü sesleri ve ardından Clive'ın çatlak sesi duyuldu. Saat dördü geçiyordu, Clive'ın nesi vardı da bütün günü ergenlik bunalımındaymış gibi yatakta geçiriyordu?

"Oh, Vernon, ben de biraz–"

"Bak, bu sabah söylediğin bir şey. Sana bir şey sormalıyım. Lake District'te olduğun gün hangisiydi?"

"Geçen hafta."

"Clive, bu önemli. Hangi gün?"

Clive yatakta doğrulmaya çalışırken bir homurtu ve gacırdama duyuldu.

"Cuma olsa gerek. Neden...?"

"Gördüğün adam –hayır, dur. Ne zaman Allen Crags'deydin?"

"Bir civarı sanırım."

"Dinle. Hani şu bir kadına saldırırken gördüğün adam var ya, kadına yardım etmemeye karar vermiştin– işte o adam Lakeland tecavüzcüsü."

"Hiç duymadım böyle birini."

"Sen hiç gazete okumaz mısın? Geçen yıl sekiz kadına saldırdı, bunların çoğu da yürüyüş yapıyordu. Nasıl olduysa bu defaki kurtuldu."

"Bu iyi."

"Hayır, değil. İki gün önce bir başkasına saldırdı. Dün de tutuklandı."

"O zaman sorun yok."

"Hayır, var. O kadına yardım etmek istemedin. Güzel. Ama eğer hemen karakola gitmiş olsaydın, öteki kadının başına bir şey gelmezdi."

Clive bunu hazmedinceye ya da kendini toparlayıncaya kadar biraz zaman geçti. Artık tamamen uyanmış ve sesi de kalınlaşmıştı.

"Öyle olması gerekmez, ama önemli değil. Neden sesini yükseltiyorsun Vernon? Yine manik günlerinden birini mi yaşıyorsun? Ne istiyorsun?"

"Hemen polise gidip onlara gördüklerini anlatmanı istiyorum."

"Hayatta yapmam."

"Bu adamın kimliğini belirleyebilirsin."

"Ben bir senfoniyi bitirmeye uğraşıyorum–"

"Hayır uğraşmıyorsun, lanet olası. Yataktasın."

"Bu seni ilgilendirmez."

"Bu çok çirkin. Polise git, Clive. Bu senin ahlaki görevin."

Duyulabilir bir soluk alışı bir düşünce sessizliği izledi, sonra "Bana ahlaki görevden mi söz ediyorsun? Sen mi? Dünyada bu kadar insan varken sen?" dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

"Fotoğraflar demek istiyorum. Molly'nin mezarında kemiklerini sızlatman demek istiyorum."

Molly'nin varolmayan mezarından böyle çirkin biçimde söz edilmesi kavgada herkesin ağzına geleni söylediği o dönülmez noktaya varılmasına neden olmuştu. Vernon arkadaşının sözünü kesti. "Seni hiç bir şey bilmiyorsun Clive. Senin ayrıcalıklı bir yaşantım var hiç bir şeyle ilgili bir bok bilmiyorsun."

"Sen biliyorsun demek! Bir adamı işinden etmek. Ucuz gazetecilik yapmak. Kendinle nasıl yaşıyorsun sen?"

"Ne dersen de. Kavrayış gücünü yitiriyorsun sen. Polise gitmezsen ben onları arayıp neler gördüğünü söyleyeceğim. Tecavüz girişiminde suç ortaklığı etmiş olacaksın."

"Delirdin mi sen? Beni nasıl tehdit edersin?"

"Bazı şeyler senfonilerden önemlidir. Bunlara insan denir."

"Bu insanlar tirajlar kadar önemli midir, Vernon?"

"Polise git."

"Cehenneme git."

"Sen git."

Vernon'un odasının kapısı birdenbire açıldı ve kaygıyla kıvranan Jean belirdi. "Özel konuşmanızı böldüğüm için üzgünüm, Bay Halliday," dedi. "Ama sanırım televizyonu açmalısınız. Bayan Julian Garmony bir basın toplantısı yapıyor. Kanal 1'de."

4

Parti yöneticileri konuyu enine boyuna değerlendirdikten sonra mantıklı kararlar aldılar. Bunlardan biri o sabah kameraları ünlü bir çocuk hastanesine sokarak, Bayan Garmony'nin Candy adında dokuz yaşındaki zenci bir kız çocuğuna açık kalp ameliyatı yaptıktan sonra yorgun, ama mutlu olarak ameliyathaneden çıkışını görüntülemelerini sağlamaktı. Cerrah arkasında saygılı hemşireler ve stajyerlerle günlük hasta ziyaretlerini yaparken ve onu çok sevdikleri açıkça anlaşılan çocuklar ona sarılırken de görüntülendi. Sonra hastane otoparkında Bayan Garmony ve küçük kızın ebeveyni arasında yaşanan gözü yaşlı bir buluşma çekilmişti kısaca. Vernon telefonu çarparak kapatıp masasındaki kâğıtlar arasında uzaktan kumandayı boş yere aradıktan sonra odanın bir köşesinde yukarıya monte edilmiş ekrana doğru bir hamle yaptı. Ağlayan baba yarım düzine ananası cerrahın kollarına yığarken, görüntünün üzerinden bir ses, tıbbi hiyerarşide bu kadar yükselen bir insana doktor demenin uygun olamayacağını söylüyordu. O insan sizin Bayan Garmony'nizdi.

Yüreği hâlâ küt küt atan Vernon olayı izlemek için masasına döndü, Jean de odadan parmak ucunda çıkarak kapıyı kapadı. Şimdi Wiltshire'daydık, yüksek bir yerden, uzanıp giden çıplak tepeler arasında süzülen kü-

çük bir dereye bakıyorduk. Sıcak bir çiftlik evi ağaçlara yaslanmıştı, anlatım Garmony olayının o tanıdık gelişimini dile getirirken, kamera yavaşça evin önündeki çimenlikte, ön kapının hemen yanındaki çalılıkların orada yeni doğmuş kuzusuna bakan bir koyuna odaklandı. Rose'un hastanedeki işi biter bitmez Garmony'leri iki yetişkin çocukları Annabel ve Ned ile uzun bir hafta sonu için çiftlik evlerine göndermek de parti kararlarından biriydi. Vernon şimdi bütün aileyi görüyordu, beş parmaklıklı kapının üzerinden kameraya bakıyorlardı; örülmüş yünlü giysiler ve muşamba pardösüler giymişlerdi, yanlarında çoban köpekleri Milly ve Annabel'in sevgiyle kucakladığı 'British Short Hair' cinsi, ailenin kedisi Brian vardı. Bu fotoğraf için verilmiş bir pozdu, ancak Dışişleri Bakanı kimsenin alışık olmadığı biçimde arka plandaydı, koyun gibi duruyordu, olayın merkezi karısıydı çünkü. Vernon, Garmony'nin çökmüş olduğunun farkındaydı, ama olayın sunuluş biçimi, o katıksız profesyonellik karşısında onaylarcasına başını sallamaktan alamadı kendini.

Konuşma kesildi ve gerçek sesler duyulur oldu, motorlu kameraların çatırtıları, vınlamalar ve görünmeyen insanların yakınma dolu sesleri duyuldu. Görüntünün eğilip titremesinden bir itiş kakış olduğu anlaşılıyordu. Vernon bir an gökyüzünü gördü, sonra kameramanın ayaklarını, sonra da turuncu bir bant. Sirkin bütün üyeleri orada, bir çizginin arkasında toplanmış olmalıydı. Sonunda objektif Bayan Garmony'yi bularak durdu, kadın boğazını temizledi ve konuşmaya hazırlandı. Elinde bir şey vardı, ama söyleyeceklerini ondan okumayacaktı, çünkü notlara bakmadan konuşacak özgüveni vardı. Herkesin dikkatini toplaması için biraz durdu, sonra kısaca evliliğinin öyküsünü anlattı; Guildhall'daki

günlerinden, konser piyanisti olma düşlerinden, Julian'ın yoksul ve serüvensever bir genç olduğundan söz etti. Bunlar çok çalışarak geçen zor günlerdi, Güney Londra'da oturdukları tek odalı daire, Annabel'in doğumu, kendisinin tıp okumaya karar vermesi, Julian'ın güçlü desteği, Fulham'in daha az tercih edilen uç bölgesinde ilk evlerini satın almaları, Ned'in doğumu, Julian'ın baroda giderek artan başarısı, kendisinin ilk stajyerliği gibi şeylerden söz etti. Kadının ses tonu kaygısız, hatta samimiydi, konuşmanın etkileme gücü onun toplumsal sınıfından ya da bir bakan eşi olmasından değil, kendi mesleğindeki tanınmışlığından kaynaklanıyordu. Julian'ın mesleğinde elde ettiği başarıdan duyduğu gururu, birbirlerinin başarılarını ve yenilgilerini nasıl paylaştıklarını, eğlenceye, disipline ve en önemlisi dürüstlüğe nasıl önem verdiklerini anlattı.

Sonra durdu ve kendi kendine gülermiş gibi gülümsedi. Başlangıçta Julian ona kendisiyle ilgili bir şey anlatmıştı, oldukça şaşırtıcı, hatta sarsıcı bir şeydi bu. Ama sevgilerinin yok edemeyeceği bir şey değildi, yıllar içinde kadın bu özelliği sevmeye ve ona saygıyla bakmaya başlamıştı, çünkü kocasının kişiliğinin ayrılmaz bir parçasıydı bu. Birbirlerine duydukları güven sonsuzdu. Julian'ın bu olağandışı özelliği bir sır da değildi, kısa süre önce yaşama veda eden aile dostu Molly Lane bir keresinde eğlence olsun diye bazı resimler çekmişti. Bayan Garmony beyaz karton bir dosyayı ortaya çıkarırken Annabel babasını yanağından öptü ve burnunda bir küpe olduğu görünen Ned eğilerek babasının koluna elini koydu.

"Aman Tanrım," dedi Vernon. "Bu bizi mahvedecek."

Kadın fotoğrafları çıkardı, ilkini herkesin görebilmesi için havaya kaldırdı. Bu resim Vernon'un gazetesinin ön sayfasını kaplayacak manken duruşuydu. Kamera resme odaklanırken titredi ve çizginin arkasında bağrışmalar ve itişmeler oldu. Bayan Garmony gürültünün dinmesini bekledi. Sonra sakin bir sesle, güya politik bir gündemi olan bir gazetenin bu fotoğrafı ve başkalarını ertesi gün yayınlamayı ve kocasını görevden uzaklaştırmayı amaçladığını belirtti. Söyleyecek tek şeyi vardı: Gazete amacına ulaşamayacaktı, çünkü sevgi düşmanlıktan daha büyük bir güçtü.

Artık sıra bozulmuştu ve magazinciler öne doğru atıldılar. Parmaklıklı kapının arkasında çocuklar babalarının kollarına girmişlerdi, anneleri de kuru kalabalığın karşısında yüzüne dayalı mikrofonlardan etkilenmeden dimdik duruyordu. Vernon iskemlesinden düşmek üzereydi. Hayır, diyordu Bayan Garmony, olayı açıklığa kavuşturduğu, dedikoduların asılsız olduğunu ortaya koyduğu için mutluydu. Molly Lane yalnızca bir aile dostuydu ve Garmony ailesi onu her zaman sevgiyle anacaktı. Vernon televizyonu kapatmak için yürürken cerraha, *The Judge* gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni'ne söylemek istediği herhangi bir şey olup olmadığını sordular. Evet, dedi, söyleyecek bir şeyi vardı ve kadın ona baktı, Vernon televizyonun önünde dondu kaldı.

"Bay Halliday, siz bir şantajcının kafa yapısına ve bir pirenin ahlak anlayışına sahipsiniz."

Vernon acı dolu bir hayranlıkla soluğunu tuttu, çünkü sesli bir ısırığı duyar duymaz tanırdı. Soru planlanmıştı, yanıtı da hazırdı. Ne eksiksiz bir sanatsal ustahktı bu!

Kadın daha fazlasını da söyleyecekti, ama Vernon elini uzatarak televizyonu kapatmayı başardı.

5

O akşam üzeri saat beş sularında Molly'nin fotoğrafları için pazarlığa girişmiş öteki gazetelerin genel yayın yönetmenleri Vernon'un gazetesindeki eksikliğin değişen zamana ayak uyduramamak olduğunu anladılar. Cuma sabahı bir ön sayfa yazısında yer aldığı gibi, "Yaşadığımız on yılın bir öncekinden farklı olduğu *The Judge*'ın gözünden kaçmış gibi. O zamanlar kendimizi geliştirmek en önemli sözcüktü, ama hırs ve açgözlülük kötü gerçeklerdi. Artık daha mantıklı, sevecen, anlayışlı bir çağda yaşıyoruz, artık kişilerin özel ve zararsız seçimleri her ne kadar kamuya duyurulsa da onların kendilerini ilgilendiren bir konu olarak kalıyor. Ortada kamu çıkarını etkileyen bir durum yoksa şantajcılara ve kendinden emin ifşacılara da yer olmuyor, gazete sıradan bir pirenin ahlak anlayışından kuşku duymasa da dün söylenenler..." Ve benzerleri.

Gazete başlıkları yarı 'şantajcı' yarı 'pire' sözcüklerinden oluşuyordu, çoğu Vernon'un Basın Birliği şöleninde üzerinde buruşmuş bir ceketle çakırkeyif göründüğü bir resmini kullanmışlardı. Cuma günü öğleden sonra Pembe Travestiler Birliği'nin iki bin üyesi yüksek topuklu ayakkabılarıyla *The Judge* binasının önüne yürüdüler, gazetenin bir utanç kaynağı olan ön sayfasını havada tutuyor ve alaycı, tiz bir sesle şarkılar söylüyorlardı. Aynı sıralarda meclis fırsattan yararlanarak Dışiş-

leri Bakanı'na ezici bir çoğunlukla güvenoyu veriyordu. Başbakan birdenbire eski dostunu savunma yüreklilığini buldu kendinde. Hafta sonunda *The Judge*'ın aşırı ileri gittiği ve iğrenç bir gazete olduğu, 'Pire' Vernon Halliday'in bir alçak olduğu ve hemen kurban edilmesi gerektiği yönünde büyük bir görüş birliği oluşuverdi. *Sundays* gazetesinin magazin bölümü meslek sahibi olan, kocasının konumu için savaşan 'yeni destekleyici eş' olgusunu ele alıyordu. Başyazılar Bayan Garmony'nin konuşmasının göz ardı edilen birkaç bölümüne eğiliyorlardı, 'Sevgi düşmanlıktan daha büyük bir güçtür' gibi. *The Judge*'da ise üst düzey çalışanlar çekincelerinde haklı olduklarının ortaya çıkmasından hoşnuttular, aynı duyguyu birçok gazeteci Grant McDonald'm kantinde, kuşkuları dikkate alınmaymca bağlılığını sürdürmek için elinden geleni yaptığını söylemesi üzerine de yaşadı. Pazartesi günü herkes kendisinin nasıl kuşkulanmış olduğunu, ama her şeye karşın bağlılığım sürdürmeye çalıştığını anımsamaya başlamıştı.

Pazartesi öğleden sonra acil olarak toplanan *The Judge*'ın yönetim kurulu için konu daha karmaşıktı. Gerçekte oldukça güç bir durumdaydılar. Daha geçen çarşamba oy birliğiyle destekledikleri kişiyi nasıl işten atarlardı?

İki saat dönüp dolaşıp aynı şeyleri konuştuktan sonra sonunda George Lane iyi bir fikir öne sürdü.

"Bakın, bu fotoğrafları satın almakta yanlış olan bir şey yoktu. Hatta bunları iyi bir fiyata aldığını bile duydum. Hayır, Halliday'in hatası Rose Garmony'nin basın toplantısını görür görmez ön sayfayı baskıdan çekmemekti. Değişiklik yapacak çok zamanı vardı. Son baskıda yayınlanacaktı bu. İşi sürdürmek çok hatalıydı. Cuma günü gazete çok komik görünüyordu. Rüzgârın estiği yönü görerek vazgeçmesi gerekiyordu. Bana sorarsanız bu ciddi anlamda başarısız bir karardı."

6

Ertesi gün Genel Yayın Yönetmeni yazı işleri müdürleriyle yapılan durgun bir toplantıya başkanlık etti. Tony Montano sessiz bir gözlemci olarak bir kenarda oturuyordu.

"Artık daha sıradan yazılar yayınlasak iyi olur. Ucuz yazılar, herkes böyle yapıyor. Yani orta düzeyde zekâya sahip birini alıp, bu kişi kadın olur herhalde, ona önemsiz konularla ilgili yazılar yazdıralım. Hani vardır ya öyle tipler. Bir partiye gider ve birinin adını anımsayamaz. Bunun üzerine bin iki yüz sözcük yazar."

"Boş irdelemeler yani."

"Tam değil. İrdeleme fazla entelektüel kaçar. Boş sohbetler diyelim."

"Video kamerası çalışmayanlar. Popom çok mu büyük?" diye yardımcı oldu Lettice.

"İyi. Öyle yapalım." Editör kıpırdandı ve parmaklarını havada oynatarak fikir almak istediğini belirtti.

"Kobay faresi alma yöntemleri."

"Akşamdan kalma erkekler."

"Beyazlaşan kıllar."

"Her zaman kırık tekerlekli market arabasını seçenler."

"Harika. Hoşuma gitti bu. Harvey? Grant?"

"Eee, tükenmez kalem kaybedenler. Nereye gidiyor bu kalemler?"

"Eşimin dilinin dişindeki küçük delikten çıkmamasını nasıl sağlayabilirim?"

"Harika," dedi Frank. "Hepinize teşekkür ederim. Yarın arkasını getiririz."

1

Sabahın erken saatlerinde, alacakaranlığın hafif coşkusundan sonra bütün Londra gürültüyle işe doğru yol alırken ve yorgunluk sonunda Clive'in yaratıcı coşkusunu bastırmışken, onun piyanonun başından kalkarak kapıya doğru ayaklarını sürüyerek ilerlediği, stüdyonun ışıklarını kapadığı, çabalarını çevreleyen o güzel karmaşaya yeniden baktığı ve bir kez daha o gelip geçici düşüncenin aklına geldiği anlar olurdu. Dünyada hiç kimseyle paylaşmayacağı, günlüğünde bile söz edemeyeceği bir kuşkunun önemsiz bir parçasıydı bu düşünce ve onu tanımlayan ana sözcüğü beyninde gönülsüzce oluşturuyordu Clive. Bu düşünce en yalın biçimiyle kendisinin bir 'dahi' olduğunu söylemenin pek de ileri gitmek sayılamayacağıydı.

Bir dahi. Kulaklarında suçlulukla karışık bir duyguyla bu sözcüğü duyuyorsa da, dudaklarından çıkmasına izin veremiyordu. Boş bir adam değildi o. Bir dahiydi. Bu terim aşırı kullanım enflasyonuna uğramışsa da kesinlikle belirli bir başarı düzeyini, görüşlerin ötesindeki tartışılmaz bir üstün dereceyi anlatıyordu. Sayıca azdı dahiler. Kendi ülkesinden Shakespeare vardı elbette, sonra Darwin ve Newton'ın öyle oldukları söylenirdi. Biraz da Purcell'in. Britten da tam olarak olmasa da

bu sınıfa sokulabilirdi belki. Ama buralardan Beethoven gibi biri çıkmamıştı.

Kendisiyle ilgili olarak bu sezgiye kapıldığında –ve Lake District'ten döndüğünden beri üç dört kez olmuştu bu– dünya büyüyor, durağanlaşıyor ve mart sabahının gri-mavi ışığında piyanosu, klavyesi, tabaklar, fincanlar, Molly'nin koltuğu, yontulmuş, yuvarlanmış hatlara bürünüyordu; gençliğinde Meskalin kullandığında da çevresindeki şeyler benzer bir görünüm alırdı: Kabarık ve hacimli, zararsız bir belirginlikle durur du her şey yerinde. Yatağına gitmek üzere terk edeceği stüdyoya bakarken onu bir belgeselde görüntüleneceği biçimiyle gördü; meraklı dünyaya bir büyük yapıtın nasıl doğduğunu gösterecek olan bir belgesel olurdu bu. Bunun tam tersi de gözlerinde canlanıyordu: Üzerinden dökülen kirli beyaz tişörtü, göbeğinin üzerinde zorla kapanan kot pantolonu, yorgunluktan kararmış, kanlanmış gözleri ve saçı başı birbirine karışmış görüntüsüyle yiğitçe kapının önünde duran sevimli besteci. Bunlar daha önce hiç yaşamadığı türden keyifli yaratıcı boşalma anlarıydı gerçekten; o anlarda neredeyse sanrılara kapılır, işinin başından kalkıp aşağıya, yatak odasına süzülerek ayakkabılarını fırlatıp hastalıklı bir uyuşukluk, bir boşluk, bir tür ölüm olan düşsüz bir uykuya dalmak üzere örtülerin altına giriverirdi.

Akşamüstü geç bir saatte uyandı, ayakkabılarını giydi ve kahyanın onun için bıraktığı soğuk yemek tabağındakileri yemek için mutfağa indi. Bir şişe şarap açtı ve şişeyi alıp stüdyoya çıktı, burada dolu bir kahve termosu bulacak ve geceye doğru yeni bir yolculuğa çıkacaktı. Senfoniyi bitirmesi gereken tarih, arkasında bir yerde usulca yaklaşan bir canavar gibi bekliyordu onu. Bir hafta sonra Amsterdam'da iki günlük bir prova için

Guilo Bo ve İngiliz Senfoni Orkestrası ile bir araya gelecek ve bundan iki gün sonra Birmingham Serbest Ticaret Merkezi'nde gala gerçekleşecekti. Binyılın sonuna daha yıllar olduğu göz önüne alınmca bu baskının oldukça yersiz olduğu ortadaydı. Senfoninin ilk üç ana bölümünün temiz kopyaları teslim edilmiş ve orkestrasyonlar yazılmıştı. Son bölümü almak için sekreteri birkaç kez aramıştı, bir grup kopyalayıcı da yapıt üzerinde çalışıyordu. Artık geriye dönüp bakacak zaman yoktu, tek yapacağı çalışmayı sürdürüp sonraki haftaya kadar parçayı bitirebilmeyi ummaktı. Durumundan yakınsa da yüreğindeki bu baskı onu etkilemiyordu, çünkü onun böyle çalışması gerekiyordu, yapıtını o harika sona erdirebilmek için gösterdiği o üstün çabalar içinde yitip giderek. O çok eski taş basamakları tırmanmıştı, ses demetleri sis gibi eriyip gitmiş, ilk yalnız belirtisi bir trombon için yazılmış kasvetli notalardan oluşan Clive'ın yeni ezgisi dolambaçlı bir armoninin zengin orkestral dokuları çevresinde toplanmıştı, sonra bir daha dönmemek üzere kıvrılarak boşluğa uzanan uyumsuzluk ve fırıl fırıl dönen çeşitlemeler bir birleşme sürecinde dizilerek tersten görülen bir patlama gibi, geometrik bir durağanlık noktasına doğru, içe doğru akıyordu; sonra yine trombon, sonra bir devin soluk alması gibi bastırılmış bir kreşendo, hızlanarak bir dalga, olağanüstü hızda bir ses tsunamisi gibi patlayan ve sonra şahlanıp yükselen, en sonunda baş döndürücü bir kırılma ve çarpmayla aşağı doğru inerek do minörün sert zemininde paramparça olan ezginin son kez anıtsal biçimde yinelenmesi (bir ilginç ve henüz bulunamamış değişiklikle). Geride kalanlar sonsuz boşlukta çözülme ve huzur vaat eden, sürüp giden bas notalardı. Sonra kırk beş sa-

niye süren bir dekreşendo ve dört ölçüye yayılan sessizlik. Son.

Neredeyse bitmişti. Perşembe sabahına uzanan çarşamba gecesinde Clive dekreşendoyu gözden geçirip kusursuzlaştırdı. Şu anda tek yapması gereken notalarda birkaç sayfa geriye, o tantanalı yinelenmeye dönerek armonileri çeşitlendirmekti belki, ya da ezginin kendisini, ya da notaların ana kıyısına açılan bir senkop, bir tür ritmik dip akıntısı geliştirmekti. Clive'a göre bu çeşitleme yapıtın son bölümünün vazgeçilmez bir parçası olmuştu, geleceğin belirsizliğini akla getirmeliydi. Artık tanıdık olan ezgi hafifçe ama belirgin bir biçimde değiştirilerek son kez geri döndüğünde dinleyicide bir güvensizlik duygusu uyandırmalıydı; bildiğimiz şeylere sıkı sıkı tutunamamız gerektiğine ilişkin bir uyarıydı.

Perşembe sabahı Clive yatağında bunları düşünerek uykuya dalmak üzereyken Vernon telefonla aradı. Bu arama rahatlatıcı oldu. Clive döndüğünden beri Vernon'un aramak istemişti ama işe dalmıştı ve Garmony, fotoğraflar ve *The Judge* ona güçlükle anımsadığı bir filmdeki ikincil olaylar gibi uzak geliyordu. Tek bildiği kimseyle tartışmak istemediğiydi, hele en eski dostlarından biriyle. Vernon konuşmayı kısa keserek ertesi akşam içki içmek için uğramak isteyince Clive o zamana kadar çalışmasını tamamlamış olabileceğini düşündü. Yinelenen ezgideki önemli değişiklikleri yazmış olacaktı, çünkü bu iş en fazla bir gecesini alırdı. Son sayfaları da teslim ettikten sonra birkaç arkadaşını davet ederek bir kutlama partisi düzenleyebilirdi. Uykuya dalarken aklından geçen hoş düşünceler bunlardı. İki dakika gibi gelen bir süre sonra Vernon'un onu uyandırarak zorbalıkla sorgulamaya çalışması bu düşüncelerden uzaklaştırmıştı onu.

"Hemen polise gidip onlara gördüklerini anlatmanı istiyorum."

Clive'ı sarsarak onu gerçek dünyaya döndüren cümle bu olmuştu. Bir tünelden geçerek aydınlığa çıkmıştı. Aslında aklına gelen şey Penrith'e yaptığı tren yolculuğuydu, o yarı unutulmuş sezgiler ve buruk tatlar. Birbirlerine söyledikleri her söz durumu kötüleştirmiş, birbirine karşı yeniden kibar davranmalarına fırsat bırakmamıştı. Molly'nin anısını canlandırarak –Molly'nin mezarında kemiklerini sızlatman demek istiyorum–; Clive bir öfke selinin bedenini yıkamasına izin vermiş ve Vernon haddini aşarak onu polise gitmekle tehdit ettiği zaman soluğunu tutarak üzerindeki örtüleri tekmelemiş, ayağında çoraplarıyla başucundaki masanın yanında durarak kaba sözlerden oluşan alışverişin bitmesini beklemişti. Kendisi telefonu Vernon'un yüzüne kapatmak üzereyken aynı şeyi Vernon yapmıştı. Clive ayakkabılarını bağlamakla uğraşmadan öfkeyle küfrederek merdivenlerden aşağı koşmuştu. Saat henüz beş bile olmamıştı, ama o bir içki içecekti, bir içkiyi hak ediyordu ve onu engellemeye kalkışan olursa yumruğu yiyecekti. Neyse ki çevrede kimse yoktu. Bol cinli bir cin tonik hazırladı, bulaşıklığın yanında durarak içine buz ve limon eklemediği içkisini içerken Vernon'un zorbalığını düşündü. *Zorbalık!* Bir yandan da arkadaşı olduğunu sandığı o alçak herife göndermek istediği mektubu oluşturuyordu kafasında. O iğrenç günlük işleri, o aşağılık alaycı kurnaz kafa, o yaltakçı, otlakçı, iki yüzlü edilgen, saldırgan yaratık. Yaratmanın ne olduğunu bilmeyen, çünkü yaşamı boyunca asla iyi bir şey yapmamış ve yapanlara karşı yalnızca nefret besleyen Vernon Halliday! Ahlak anlayışı o küçük köylü korkaklığından oluşuyordu, üstelik de gırtlağına kadar pis-

liğe batmıştı, aslında tüm yaşamı pislik üzerine kuruluydu: Rezil zevklerini tatmin etmek için Molly'nin anısını zedelemek, Garmony gibi savunmasız bir salağı mahvetmek, paçavra basının nefret uyandıran yöntemlerini devreye sokmak ve bu arada kendi kendine ve kendisini dinleyen herkese –işin büyüleyici yanı da buydu zaten– görevini yaptığını ve yüksek bir ülkü peşinde olduğunu söylemek gibi mutluluklar edinmişti. O bir kaçıktı, hastaydı, var olmayı hak etmiyordu.

Bu mutfak lanetlemeleri Clive'a ikinci ve üçüncü kadehleri de içirdi. Deneyimlerinden öfkeyle yollanan bir mektubun düşmanın eline verilen bir silahtan başka bir şey olmadığını biliyordu. İleride size karşı kullanılmak üzere bozulmadan saklanan bir zehir. Ama Clive hemen şu anda bir şey yazmak istiyordu, çünkü bir hafta sonra bu kadar güçlü duygular hissetmiyor olabilirdi. Kısa ve öz bir yazıyla bir kart yollamaya karar verdi, kartı yollamadan önce bir gün bekletecekti. *Bana gözdağı vermen beni dehşete düşürüyor. Gazeteciliğin de öyle. Kovulmayı hak ediyorsun. Clive.* Bir şişe Chablis açtı ve dolaptaki sebzeli somonu dikkate almaksızın üst kata çıktı, çalışmaya kararlıydı. Bir gün Vermon Halliday'den geriye hiçbir şey kalmayacak, ama Clive Linley müziğiyle yaşayacaktı. Çalışma – sessiz, kararlı, zafer kazanan bir çalışma– bir tür öç alma sayılabilirdi. Ama öfke insanın kendini işine vermesine pek yardımcı olmazdı, tıpkı üç kadeh cin ve bir şişe şarap gibi; üç saat sonra Clive elinde bir kurşunkalem ve asık bir suratla çalışır gibi eğilmiş, piyanonun üzerindeki notalara bakıyordu, ama yalnızca beyninde bir laterna müziği eşliğinde hızla dönüp duran parlak düşünce atlıkarıncasını ve süslü sırıklar üzerinde aşağı yukarı gidip gelen küçük yapma atları görüyor ve duyuyordu. İşte yine geliyor-

lardı. Zorbalık! Polis! Molly! Yalancı sofu herif! Ahlak anlayışı ha? Gırtlağına kadar pisliğe batmış. *Zorbalık!* Peki ya Molly?

Saat dokuz buçukta ayağa kalkarak kendini toparlamaya, biraz kırmızı şarap içmeye ve sonra işine dönmeye karar verdi. O güzel ezgisi, ona ait olan o yapıt, kâğıtlar üzerinde bir güzel değişiklik için onun dikkatini bekliyordu; o da buradaydı, canlıydı, enerjisi odaklanmıştı ve bu değişikliği gerçekleştirmeye hazırdı. Aşağıda yeniden keşfettiği akşam yemeğinin başında oturup durdu, radyoda Fas'ta yaşayan göçebe Tuareg halkının tarihçesini dinledi, sonra üçüncü Bandol kadehini alarak evin içinde bir tur attı, bir antropolog gibi kendi varlığını inceledi. Bir haftadan fazla bir süredir oturma odasına girmemişti, şimdi bu kocaman odanın içinde dolanıyor, sanki ilk kez görür gibi tabloları, fotoğrafları inceliyor, mobilyalara elini sürüyor ve şöminenin üstündeki rafta duran nesneleri inceliyordu. Bütün yaşamı buradaydı, ne zengin bir yaşamdı! Bu eşyaların en ucuzunu almak için bile harcanan para beyninde sesleri canlandırarak, notaları birbirinin önüne koyarak kazanılmıştı. Buradaki her şey Clive'ın hayal gücünün eseriydi, hepsinin orada olmasını o istemişti, kimsenin yardımını almamıştı. Kadehi kafasına dikerek kendi başarısına içti, sonra yemek odasındaki turuna başlamadan önce mutfağa dönerek içkisini tazeledi. Saat on bir buçukta yeniden notaların başındaydı, ama notalar yerlerinde duramıyorlardı artık, böylece sarhoş olduğunu kabullenmek zorunda kaldı Clive, kim böyle ihanetleri sevmezdi ki? Kütüphanenin üzerinde yarım şişe viski vardı, şişeyi Molly'nin iskemlesine götürdü, zaten müzik setinde Ravel çalıyordu. Geceye ilişkin son anısı uzaktan kumandayı kaldırarak sete doğru tutması oldu.

Sabaha karşı yüzünde yamulmuş bir kulaklıkla ve ağzında, Tuareg'lerin tek kuyruklu piyanosunu sırtlayıp bir çölü emekleyerek geçmesi hakkında gördüğü düşlerden kaynaklanan korkunç bir susuzlukla uyandı. Banyodaki lavabodan su içti ve yatağa girerek saatlerce uzandı, karanlıkta gözleri açık yatıyordu, bitkindi, susuzluktan kurumuştu ve tetikteydi, bir kez daha atlıkarmcasıyla baş başa kalmaya zorlanmıştı. *Boğazına kadar pislik? Ahlak anlayışı! Molly?*

Sabahın ortasında kısa uykusundan uyandığında başına gelenin ne olduğunu anladı, yaratıcılık furyası sona ermişti. Bunun nedeni yorgun ve akşamdan kalma olması değildi yalnızca. Piyanonun başına oturup çeşitleme üzerine bir iki deneme yaptıktan sonra yalnızca bu parçanın değil, bütün bölümün silinip gittiğini fark etti. Ansızın büyü bozuluvermişti. Senfoninin kendisini çok fazla düşünmemeye çalıştı. Sekreteri son sayfaları aldırmak için telefon ettiğinde konuşmayı kısa kesti ve sonra onu arayıp özür dilemek zorunda kaldı. Kafasını boşaltmak ve Vernon'a yazdığı kartı postaya vermek için yürüyüşe çıktı, kart bugün bir ılımlılık harikası gibi görünüyordu. Yolda durup bir *The Judge* aldı, tüm dikkatini işine verebilmek için bir süredir gazete okumuyordu, televizyon ve radyodaki haberleri de izlemiyordu, bu yüzden gelişmeleri kaçırmıştı.

Evde, gazeteyi mutfak masasının üzerinde açtığı zaman gördüklerinin onda bir şok etkisi yaratması da doğaldı. Garmony kılık değiştirip Molly'e poz vermişti, Molly de bir zamanlar sıcak olan elleriyle fotoğraf makinesini tutmuş, Clive'ın şimdi gördüğü şeyi canlı gözlerle görüntülemişti. Ama ön sayfa bir utanç sayfasıydı, yalnızca bir adamın özel bir anını gözler önüne serdiği için değil, gazete bu olayla bu kadar böbürlendiği ve

güçlü haber kaynaklarıyla övündüğü için. Sanki bir suç oluşturacak siyasal bir entrikayı su yüzüne çıkarmışlardı, ya da Dışişleri Bakanlığı'nda masa altında bir ceset bulmuşlardı. Ne kadar dünyadan uzak, çarpık yargılardı bunlar, ne kadar sıradandılar. Bu kadar acımasız olmaya çalışmaları da ne kadar saçmaydı. O abartılı, aşağılayıcı karikatür, çocuksu oyunlarıyla kadın giysilerine bürünen lider, paniğe kapılmış zavallıları rahatlatan o talihsiz adam, az kişinin karşı çıkacağı ikili bir kimlik, giyinmek, soyunmak. Aynı düşünce yeniden uyandı: Vernon yalnızca tiksinti uyandıran biri olamazdı, aynı zamanda bir kaçık da olmalıydı. Ama bu gerçek, Clive'ın ondan tiksinmesini engellemezdi.

Clive'ın sarhoşluk duygusu bütün hafta sonu sürdü, pazartesi gününe de sarktı; sabahları kalkmak pek kolay olmuyordu ve geçmeyen mide bulantısı da acılı düşünceler için uygun bir fon oluşturuyordu. Çalışmalar durmuştu. Eskiden tatlı bir meyve olan yaratıcılığı şimdi kuru bir dala dönüşmüştü. Kopyalayıcılar da notaların son on iki sayfasını almak için sabırsızlanıyorlardı. Orkestra şefi Clive'ı üç kez telefonla aradı, telaşını gösterinemeye çalışırken sesi titriyordu. Konser salonu gelecek cumadan başlayarak iki günlük prova için yüksek bir ücretle tutulmuştu; Clive'in fazladan istediği vurmalı çalgıcılar ve akordeoncu da ayarlanmıştı. Giulio Bo yapıtın kapanışını görmek için sabırsızlanıyordu, Birmingham için bütün ayarlamalar yapılmıştı. Eğer perşembe gününe kadar notalar tamamlanmış olarak Amsterdam'a varmazsa orkestra şefi kendini en yakın kanala atarak intihar etmek zorunda kalırdı. Kendisininkinden daha büyük bir acı içinde kıvranan birinin varlığını görmek rahatlatıcıydı, ama Clive yine de sayfaları vermeye yanaşmıyordu. O önemli çeşitlemeyi bek-

liyordu hâlâ ve giderek yapıtının bütünlüğünün de bu parçaya bağlı olacağına inanmaya başlamıştı.

Bu elbette yıkıcı bir inançtı. Artık stüdyoya girdiğinde gördüğü dağınıklık içini daraltıyordu, nota taslağının başına oturduğunda –daha genç, daha özgüvenli ve yetenekli bir adamın yazısıydı gördüğü– çalışamadığı için Vernon'u suçluyor, kızgınlığı yeniden iki katına çıkıyordu. Kafası tamamen dağılmıştı. Bir aptal yüzünden. Anlaşılan o en büyük yapıtı, bir yaşam boyu süren çalışmalarının doruğunu oluşturacak o yapıtı yaratamayacaktı. Bu senfoni dinleyicisine daha önce bestelediği *her şeyi* nasıl dinleyeceğini, nasıl duyacağını öğretmeyi amaçlıyordu, ama onun dehasının kanıtı, imzası olacak şey bozulmuştu, o büyüklüğü elinden kaçırmıştı. Çünkü Clive, bir daha bu çapta bir beste yapmaya kalkışmayacağını biliyordu, bu iş için fazla yorgun, fazla tükenmiş ve yaşlıydı.

Pazar günü oturma odasında tembel tembel oturdu ve cuma günkü *The Judge*'ın geri kalan haberlerini okudu. Dünya her zamanki karmaşıklığını korumaktaydı: Balıklar cinsiyet değiştiriyordu, Hollanda'da tıp diploması almış bazı ahlaksızlar size zahmet veren anne babanızı öldürerek yasal bir hizmet sunuyorlardı. Ne ilginç. Tek gerekli olan yaşlı insanın imzasını taklit etmeniz ve birkaç bin dolardı. Clive akşam üzeri Hyde Park'ın çevresinde uzun bir yürüyüş yaptı ve bu haber üzerine uzun uzadıya düşündü. Vernon ile kendisine belirli yükümlülükler getiren bir anlaşma yapmıştı. Belki biraz araştırma yapmalıydı. Pazartesi çahşma bahanesiyle harcandı, bütün gün kendini kandırarak çalışır gibi yaptı, akşam olunca bundan vazgeçti. Aklına hiçbir parlak fikir gelmemişti. Senfoninin yanına bile yanaştırmamalıydılar onu, bunu hak etmiyordu.

Salı sabahı orkestra şefi tarafından uyandırıldı, adam telefonda Clive'a bağırıyordu. Cuma günü provalar başlıyordu ve hâlâ ellerinde tamamlanmış notalar yoktu. O sabahın ilerleyen saatlerinde Clive telefonda bir arkadaşından beklenmedik haberi aldı. Vernon istifa etmek zorunda bırakılmıştı. Clive hemen gazete almak için dışarı çıktı. Cuma günkü *The Judge*'dan beri bir şey okumamış, bir haber duymamıştı, yoksa gazetenin kendi Genel Yayın Yönetmeni'ne karşı aldığı tavırdan haberdar olurdu. Yemek odasına bir fincan kahve götürerek gazeteleri orada okudu. Acımasızca da olsa Vernon'un davranışına ilişkin görüşleri başkalarınca da onaylandığı için bu durum hoşuna gitmişti. Vernon'a karşı görevini yerine getirmiş, onu uyarmaya çalışmıştı, ama Vernon ona kulak asmamıştı. Clive, üç tane incitici ve suçlayıcı yazı okuduktan sonra pencereye giderek bahçedeki elma ağaçlarının yanında büyümüş fulya kümelerine baktı. Kendini daha iyi hissettiğini gizleyemezdi. İlkbahar başlıyordu. Yakında saatler ileri alınacaktı. Nisan ayında, senfoninin galasından sonra New York'a giderek Susie Marcellan'ı ziyaret edecekti. Sonra California'ya geçecekti, Palo Alto müzik festivalinde bir yapıtı çalınacaktı. Şu anda yeni bir ritimle parmağını kalorifere vurduğunun farkındaydı ve ruh halinde, anahtarda bir değişiklik canlandırdı gözünde, değişen armoniler ve denetimsiz bir orkestra davulunun sesinin arkasında sürüp giden bir nota vardı. Arkasına dönüp koşarak odadan çıktı. Bir fikir gelmişti aklına, küçücük bir fikir, onu kaçırmadan piyanoya ulaşmalıydı.

Stüdyoda kitapları ve eski notaları yere atarak kendine bir alan açtı, bir çizgili sayfa ve sivri uçlu bir kurşunkalem aldı, kapı zili aşağıdan çalındığında henüz yalnızca bir sol anahtarı çizebilmişti. Eli dondu kaldı, Cli-

ve bekledi. Zil yeniden çaldı. Aşağı inmeyecekti, hele şu anda, tam çeşitlemeyi ortaya çıkarmak üzereyken. Kapıyı çalan eski bir maden işçisi olduğunu söyleyerek ütü tahtaları için örtüler satmayan çalışan biri olmalıydı kesinlikle. Kapı zili yeniden çaldı, sonra bir sessizlik oldu. Gitmişti. Bir an aklındaki o küçük fikir kaybolur gibi oldu. Sonra yeniden belirdi, tam bir akorun çizgisini çizmek üzereyken telefon çaldı. Telefonun sesini kapatmış olmalıydı aslında. O sinirle ahizeyi kaldırdı.

"Bay Linley?"

"Evet."

"Polis. Suç Araştırma Dairesi. Kapınızın önündeyiz. Biraz konuşabilir miyiz?"

"Ah, bakın. Yarım saat sonra gelseniz olmaz mı?"

"Korkarım olmaz. Size birkaç soru sormalıyız. Manchester'da bir iki kimlik belirleme çalışmasına katılmanızı isteyebiliriz. Bir şüphelinin yakalanması için. Bir iki günden fazla zamanınızı almaz. Lütfen kapıyı açar mısınız, Bay Linley?.."

özelkitaporum

2

İşe yetişme telaşı içindeki Mandy, gardırobun bir kapısını açık bırakmıştı, kapının üzerindeki ayna Vernon'un bedeninin dar ve dikey bir parçasını görmesine neden oluyordu: Sırtı yastıklara dayalıydı, Mandy'nin getirdiği kahve fincanı göbeğinin üzerinde duruyordu, tıraşsız yüzü yatak odasının loşluğunda mavimsi beyaz bir renkte görünüyordu, mektuplar, gereksiz yazışmalar ve gazeteler yanına yayılmıştı – bu tam bir işsizlik tablosuydu. İşsizlik. Ansızın ekonomi sayfalarında yer alan o sözcüğün anlamını kavramıştı. Bu salı sabahı önünde onu bekleyen bir sürü işsiz saat vardı, bu süre içinde dün gerçekleşen görevden alınmasına ilişkin içinde kalmış bütün ince alaylar, aşağılanmalar üzerine kara kara düşünecek fırsatı olacaktı. Örneğin, mektubun her şeyden habersiz bir müdür tarafından odasına getirilmesi, bu kişinin Vernon'un zamanında işten atılmaktan kurtardığı o ağlamaklı okuma özürlü kadın olması. Sonra mektubun kibarca istifasını rica ederek karşılığında bir yıllık maaşını ödemeyi önermesi. Vernon'un sözleşmesine de belli belirsiz değiniliyordu, Vernon yöneticilerin bu yolla, işi zora koşması ve onları kendisini kovmaya zorlaması halinde hiçbir mali hak talep edemeyeceğini anlatmaya çalıştıklarını düşündü. Mektup her durumda o günün Vernon'un son iş günü olacağını ve yö-

netim kurulunun onu parlak Yayın Yönetmenliği dönemi için tebrik ettiğini, gelecekteki planlarında ona başarılar dilediğini belirten kibar sözlerle sona eriyordu. İşte bu kadardı. Şimdi gitmeliydi, altı rakamlı düşük bir ücret alsa da almasa da gidebilirdi.

İstifa mektubunda Vernon tirajın yüz binden fazla bir artış göstermiş olduğunu belirtmişti. Yalnızca sayının sıfırlarını yazmak bile ona acı vermişti. Odasından çıkarak zarfı Jean'e uzattığı zaman kadın onun gözlerine bakamamıştı. Eşyalarını toplamak üzere masasına döndüğünde bina meraklı bir sessizliğe bürünmüştü. İş yaşantısına ait içgüdüleri ona herkesin olaydan haberdar olduğunu söylüyordu. Yanına gelip dostluk gösterisinde bulunmak isteyen olabilir düşüncesiyle odasının kapısını açık bıraktı. Toplaması gereken eşyalar evrak çantasına kolayca sığdı – Mandy ve çocukların çerçeveli bir fotoğrafı, Dana'nın Avam Kamarası kâğıtlarına yazmış olduğu birkaç pornografik mektup. Görünen oydu ki, kimse içeri gelip öfkeli duygularını onunla paylaşmaya niyetli değildi. Gömlekli iş arkadaşlarından oluşan gürültülü bir kalabalık onu eski yöntemle uğurlamayacaktı. Güzel, öyleyse gidiyordu. Jean'i arayarak sürücüye aşağı indiğini söylemesini istedi. Jean biraz sonra onu arayarak artık bir sürücüsü olmadığını söyledi.

Vernon paltosunu giydi, çantasını aldı ve odasından dışarı çıktı. Jean kendine yapacak acil bir iş bularak ortadan kaybolmuştu, Vernon asansöre gidene kadar kimseye rastlamadı. Onu uğurlayan tek kişi alt kattaki kapı görevlisiydi, Vernon'a yerini alacak kişinin kim olduğunu da o haber verdi: Bay Dibben, efendim. Vernon kafasını olabilecek en az ölçüde eğerek bunu zaten biliyormuş gibi davranmayı başardı. *The Judge* binasından çıktığında yağmur yağıyordu. Bir taksi çevirmek için elini

kaldırdı, sonra yanında çok az para olduğunu anımsadı. Metroya bindi ve eve kadar kalan yarım millik yolu da bardaktan boşanırcasına yağan yağmur altında yürüyerek tamamladı. Eve varır varmaz viskiye sarıldı, Mandy geldiğinde onunla kötü bir kavgaya girişti, oysa karısının tek yapmaya çalıştığı onu rahatlatmaktı.

Beynindeki taksimetre uğradığı hakaret ve aşağılanmaların hesabını tutarken, Vernon elindeki çayla koltuğa yığılmış oturuyordu. Frank Dibben'ın kalleşlik etmesi yetmezmiş gibi bütün çalışma arkadaşları da onu yalnız bırakmışlardı, bütün gazeteler onun görevden alınmasını kutluyorlardı, bütün ülkenin bir pirenin ezilmesini kutlaması yetmezmiş gibi Garmony hâlâ ortalıktaydı. Yatakta, hemen yanı başında, en eski arkadaşı tarafından, çalışmasını bölmektense karşısında bir kadına tecavüz edilmesini izlemeyi yeğleyen birisi tarafından yazılmış, Vernon'un başına gelenler karşısında duyduğu zevki dile getiren zehir zemberek bir kart durmaktaydı. Kesinlikle nefret dolu ve çıldırmış bir insandı Clive. Kin doluydu. Bu, savaş demekti. Peki öyleyse. Hiç duraksamadan savaşı başlatmalıydı. Çayını kafasına dikti, telefonun ahizesini kaldırdı ve Scotland Yard'daki bir arkadaşını aradı, suç masasında çalıştığı günlerden tanıdığı birisiydi bu. On beş dakika sonra bütün ayrıntılar aktarılmıştı, görev tamamlanmıştı, ama Vernon'un kafasında hâlâ düşünceler vardı, hâlâ tatmin olmuş değildi. Clive'ın yasalara aykırı davranmadığı anlaşılmıştı. Görevini yerine getirme zahmetine katlanmak zorunda bırakılacaktı, o kadar. Ama bundan fazlası da olmalıydı. Ödemesi gereken bedeller olmalıydı. Vernon bir saat daha yatakta bu konu üzerine düşünüp durdu, sonunda kalkıp giyindi, tıraş olmadı, sabahı evin içinde sıkıntıyla dolanıp durarak geçirdi, telefonlara da bakmadı. Avun-

tu olarak cuma günkü gazeteyi çıkardı ortaya. Gerçekte çok zekice oluşturulmuş bir ön sayfaydı bu. Herkes yanılmıştı. Gazetenin öteki haberleri de iyiydi, Lettice O'Hara Hollanda haberiyle onu gururlandırmıştı. Bir gün, özellikle eğer Garmony başbakan olur da ülke bir yıkıntı haline gelirse insanlar Vernon Halliday'i işinden ettiklerine pişman olacaklardı.

Ama bu avuntu kısa sürdü, çünkü gelecek henüz gelmemişti, henüz bugün yaşanıyordu ve Vernon kovulmuştu. İşyerinde olması gerekirken evindeydi. Utanç verici bir durumdaydı, üstelik de her şeye yeniden başlamak için çok yaşlıydı. Düşünceleri o nefret dolu kartpostala, göğsüne saplanan o bıçağa, yaralarına basılan tuza takılıp kaldığı için avuntusu da kısa sürdü; saatler ilerledikçe bu kart son yirmi dört saatte uğradığı irili ufaklı bütün hakaretlerin simgesi durumuna geldi. Clive'ın yolladığı o küçük mesaj işin bütün zehirini içinde barındırıyordu – onu suçlayanların körlüğünü, ikiyüzlülüğünü, öç hırsını ve en önemlisi; Vernon'un insanın en büyük kötülüğü olarak değerlendirdiği şeyi içine alıyordu: İhanet.

Deyimlerle son derece renklendirilmiş bir dil olan İngilizce'de yanlış anlaşılmaların olması kaçınılmazdır. Vurgunun bir hece geriye alınmasıyla bir eylem bir ada, bir iş bir nesneye dönüşebilir. Bunu reddederseniz doğru olmadığına inandığınız bir şeyi söylemekte ısrar etmiş olursunuz, bu da bir çöp yığınına düşmek demektir. Clive, perşembe günü yazarak cuma günü postaladığı kartta *kovulmayı* hak ediyorsun diyordu. Vernon salı günü, yani işten çıkarıldıktan sonra bu karta baktığında aynı cümleyi kovulmayı *hak ediyorsun* vurgulamasıyla okuyordu. Kart pazartesi günü gelmiş olsa, onu daha farklı bir gözle okuyabilirdi. Yazgılarının komik yü-

züydü bu, birinci sınıf bir posta pulu iki adamın da sorununu çözerdi. Öte yandan başka çıkış yolları yoktu belki de, hem trajedilerinin doğası da buydu. Eğer öyleyse, Vernon daha sonraki saatlerde acılarını kalbine gömmeli, kısa süre önce arkadaşıyla yaptığı anlaşma ve bu anlaşmanın kendisine yüklediği sorumluluklar üzerine kafa yormalıydı. Çünkü Clive kesinlikle aklını yitirmişti ve bu konuda bir şey yapılması gerekiyordu. Vernon bütün dünyanın kendisine kötü davrandığı, yaşamının paramparça olduğu sırada ona herkesten daha kötü davranan kişinin en eski dostu olmasını hazmedememiş, bunun bağışlanmaz bir şey olduğunu düşünerek kararını vermişti. Dostunun böyle davranması çılgıncaydı da aynı zamanda.

Bazen bir haksızlık üzerine fazla kafa yoran insanlarda öç hırsı bir tür yükümlülük duygusuyla karışır. Saatler geçti, Vernon *The Judge*'ı birkaç kez eline alarak Hollanda'daki tıp skandalıyla ilgili haberi tekrar tekrar okudu. Daha sonra, gün içinde, kendisi de birkaç telefon ederek konuya ilişkin küçük bir araştırma yaptı. Mutfakta oturup kahve içerek umutlarının yıkılışını izler ve barışma bahanesiyle Clive'ı arayarak kendini Amsterdam'a davet ettirme fikrini değerlendirirken, işsiz saatler birbirini izledi.

3

Her şey yolunda mıydı? Unuttuğu bir şey var mıydı? Gerçekten yasal mıydı bu? Manchester Havaalanı'nın kuzey ucunda, donuk sisin içerisinde bekleyen Boeing 757'nin içinde bu sorulara yanıt arıyordu Clive. Havanın açması bekleniyor, pilot kalkış sırasındaki yerini kaybetmek istemiyordu, bu nedenle yolcular sessizliğe gömülmüş oturuyorlar, servis masasındaki içkilerden içerek oyalanıyorlardı. Gün ortasıydı ve Clive kahve, konyak ve bir parça çikolata istemişti. Boş bir sırada pencere kenarında oturuyordu, sis bulutunun arahğından başka uçakların da birbirlerinin içine girmiş dağınık sıralar halinde beklemede olduklarını görebiliyordu, ruhsuz ve kaba bir görüntüleri vardı; küçük beyinlerin altında incecik gözler, basık, gelişmemiş kollar, kalkık, kararmış kuyruklar. Bu yaratıklar kesinlikle dost olamazlardı birbirleriyle.

Sorusuna yanıtı olumluydu, araştırma ve planlamaları kusursuzdu. İstediği şey olacaktı, çok büyük bir coşku duyuyordu içinde. Elini kaldırarak, havalı mavi şapkasıyla gülümseyen ve kendisinin ikinci bir içki alma kararından özellikle hoşlanarak bu isteği yerine getirmenin ayrıcalığını hisseden kıza işaret etti. Yaşadığı onca şeyi, onu bekleyen sıkıntıları, olayların artık kesinlikle baş döndürücü bir hızla gelişeceğini düşününce

kendini o kadar da kötü hissetmiyordu. Provanın ilk birkaç saatini kaçıracaktı, ama bir orkestranın yeni bir yapıtı çözmesi her zaman olayh olurdu. İlk günü kaçırmak mantıklı bile olabilirdi. Bankası çantasında on bin Amerikan doları taşımasının yasaya aykırı olmadığını belirtmişti, Schiphol Havaalanı'nda bir açıklama yapmak zorunda kalmayacaktı. Manchester Karakolu'nda da işi iyi idare etmişti, ona saygılı davranmışlardı; hatta insana canlılık veren o ortama ve bir zamanlar birlikte iyi çalışmalar gerçekleştirdiği, güçlüklerle savaşan o adamlara karşı nostaljik duygular da belirmişti içinde.

Euston'dan Manchester'a giderken adım başı Vernon'a söven Clive, içi kararmış bir halde tren istasyonundan karakola gittiğinde Başmüfettiş girişe kadar gelerek büyük besteciyi karşıladı. Clive'ın Londra'dan kalkıp kendilerine yardımcı olmak için oralara gelmesinden duyduğu hoşnutluğu dile getirdi. Gerçekte, kimse onun daha önce gelmemiş olmasından rahatsız olmuş gibi görünmüyordu. Yalnızca –bazılarının dediğine göre– bu olayda onun yardımını alıyor olmaktan fazlasıyla mutluydular. Clive ifade verirken iki müfettiş, insanın önünde gözdağı verircesine bekleyen bir teslim tarihi varken bir senfoni bestelemenin ne kadar zor bir şey olduğunu anladılar ya da böyle söylediler. O kayanın arkasına eğilmişken korkunç bir ikilem içinde kalmış olmalıydı. O önemli ezgiyi bestelerken karşılaşılan her türlü güçlüğü anlamaya can atar gibiydiler. Ezgiyi mırıldanır mıydı onlara? Elbette. Arada sırada ikisinden biri şöyle bir şey söylüyordu: Şimdi bu adamı ne kadar gördüğünüze dönelim. Bir süre sonra Başmüfettişin Açık Öğretim Fakültesi'nde İngiliz Dili eğitimi aldığı ve Blake'e karşı özel bir merakı olduğu ortaya çıktı. Kantinde domuz jambonlu sandviçlerini yedikleri sırada müfettiş

'Zehir Ağacı'nı ezbere bildiğini kanıtladı ve Clive da 1978 yılında o şiire yaptığı bestenin bir sonraki yıl Aldeburgh Festivali'nde Peter Pears tarafından ilk ve son kez çalındığından söz edebildi. Kantinde ayrıca birleştirilmiş iki iskemle üzerinde uyuyan altı aylık bir bebek vardı. Genç anne aşırı alkol aldığı için zemin kattaki bir hücrede kilitliydi. Clive ilk gün boyunca kadının ağlamaklı feryatlarının ve iniltilerinin merdiven boşluğunun sıvaları dökülen duvarlarında yankılandığını duydu.

Clive'in karakolun merkezi olan, suçluların bulunduğu bölüme girme izni vardı. Akşamın erken saatlerinde ifadesini yeniden gözden geçirmeye hazırlanırken görevli memurun önünde bir kavganın gerçekleşmesine tanık oldu. Kafası kazınmış terli bir delikanlı paltosunun altında penseler, temel anahtarları, bir testere ve bir balyozla bir evin arka bahçesinde gizlenirken yakalanmıştı. Hırsız olmadığını söyleyip duruyordu, içeri atılmaya niyeti yoktu. Memur ona tutuklanacağını söyleyince görevlilerden birinin suratına yumruk atarak öteki ikisi tarafından yere serildi, sonra bileklerine kelepçe takılarak götürüldü. Kimse olaydan pek etkilenmişe benzemiyordu hatta dudağı yarılan polis bile, ama yüreği ağzına gelen Clive elini deli gibi çarpan kalbinin üzerine bastırarak oturmak zorunda kaldı. Sonra bir devriye polisi, kimsenin uğramadığı bir barın otoparkında dolaşırken bulunan sessiz, beyaz yüzlü, dört yaşlarında bir erkek çocuğuyla içeri girdi. Bir süre sonra da gözü yaşlı bir İrlandalı aile çocuğu almaya geldi. Saldırgan bir babanın, saçlarını ağızlarına götürerek çiğneyen ikiz kızları sığınmak amacıyla içeri girdiler ve alışkanlıktan gelen şakacı sözlerle karşılandılar. Yüzünden kanlar akan bir kadın kocasından şikâyetçi oldu. Osteopo-

roz'dan iki büklüm olmuş tarih öncesinden kalma bir kadın gelini tarafından evinden atılmış ve gidecek bir yeri olmadığı için karakola gelmişti. Kamu yardım görevlileri gelip gidiyorlardı, çoğu suçlulara benziyordu ya da yardım ettikleri insanlar kadar acınacak durumdaydılar. Herkes sigara içiyordu. Floresan lambanın ışığında herkes hasta gibi görünüyordu. Plastik bardaklarda çok sıcak çaylar vardı, bağrışmalar ve o alışıldık, sıradan küfürler vardı, sıkılmış yumruklar ve kimsenin ciddiye almadığı tehditler vardı. Doğaları gereği çözülmeleri olanaksız sorunları olan kocaman mutsuz bir aileydiler. Clive tuğla rengi çayının arkasında büzülmüş oturuyordu. Onun dünyasında birinin sesini yükseltmesi pek rastlanan bir şey değildi, Clive tüm gece bitik bir coşkuyla çevreyi izledi. Gönüllü ya da gönülsüz olarak içeri gelen insanların her biri düşkün durumdaydı, Clive polisin temel görevinin yoksulluğun sayısız ve önceden kestirilemeyen sonuçlarıyla başa çıkmak olduğunu düşündü, bu görevi de kendisinin yapacağından çok daha fazla sabır ve çok daha büyük bir dayanıklılıkla yerine getiriyorlardı.

Bir zamanlar onlara domuzlar dediğini, 1967'de anarşiye üç aylık yakınlaşması sırasında bütün suçların onların başının altından çıktığını ve bir gün polise gerek olmayacağını savunduğunu anımsadı. Şimdi orada olduğu süre boyunca ona saygı ve incelik gösterilmişti. Bu polisler onu seviyor gibi görünüyorlardı ve Clive sahip olduğunu bilmediği bazı özelliklerini keşfediyordu sanki – ölçülü davranışlar, gösterişsiz bir alımlılık, belki biraz etkileme gücü. Ertesi sabah kimlik belirleme çalışmasına sıra geldiğinde, insanları hayal kırıklığına uğratmaktan çekiniyordu. Devriye arabalarının durduğu bir avluya çıktılar, orada bir duvarın önünde on iki adam

sıralanmıştı. Tam karşısında, sağdan üçüncü sırada duran adamı gördü, uzun ince yüzlü muhbir şapkalı adamı. Çok rahatlamıştı. Yeniden içeriye girdiklerinde müfettişlerden biri Clive'ın koluna yapışarak onu sıktı, ama bir şey söylemedi. Çevrede bastırılmış bir sevinç havası vardı, şimdi herkes onu daha da fazla seviyordu sanki. Artık bir takım olmuşlardı, Clive'da kilit tanık olarak rolünü kabullenmişti. Daha sonra ikinci bir deneme yapıldı. Bu kez adamların yarısında bez şapka vardı ve hepsi ince uzun yüzlüydü. Ama Clive oyuna gelmedi ve en sağda şapkasız duran adamı tanıdı. Yeniden içeriye girdiklerinde müfettişler bu ikinci sıralanmanın pek önemli olmadığını söylediler. Hatta yönetimle ilgili nedenlerden bunu bütünüyle geçersiz de sayabilirlerdi. Genel olarak Clive'ın amaca bağlılığına hayran kalmışlardı. Kendisini onurlu bir polis gibi hissediyordu. Havaalanı tarafına giden bir devriye arabası vardı. Onu da götürmelerini ister miydi?

Tam terminal binasının önünde arabadan indi. Polislerle vedalaşarak arka koltuktan inmek üzereyken, sürücü koltuğundaki polisin ikinci sıralamada yeniden teşhis ettiği adam olduğunu fark etti. Ama ne Clive ne de sürücü el sıkışırlarken bu konuda bir yorum yapmaya gerek duydular.

4

Schiphol havaalanına iki saat gecikmeyle indi Clive. Centraal İstasyonu'na giden trene bindi ve akşam üzerinin sisli, yumuşak ışığında oteline yürüdü. Ilk köprüden geçerken Amsterdam'ın ne kadar dingin ve uygar bir kent olduğunu anımsadı. Brouwersgracht boyunca yürümek için batıya doğru uzun bir tur attı. Bavulu çok hafifti nasıl olsa. Bir sokağın ortasından geçen bir su kütlesi görmek ne kadar rahatlatıcıydı. Ne kadar anlayışlı, açık düşünceli, yetişkin bir yerdi burası: O güzel tuğla ve oymah keresteden yapılmış depolar zevkli dairelere dönüştürülmüşlerdi, o gösterişsiz Van Gogh köprüleri, sokaklara dökülmüş o ünlü mobilyalar, arkalarına kendi boylarındaki çocuklarını oturtmuş, bisikletler üzerinde gezen o zeki, sakin görünümlü Hollandalılar. Dükkân sahipleri profesörleri, çöpçüler caz müzisyenlerini andırıyorlardı. Daha akla uygun biçimde düzenlenmiş bir kent olamazdı. Yol boyunca yürürken, Vernon'u ve senfoniyi düşündü. Yapıtı tamamen yitip gitmiş miydi, yoksa yalnızca zedelenmiş miydi? Belki de yalnızca kendisinin anlayabileceği biçimde lekelenmişti. Gala onu çok korkutuyordu. Vernon ile ilgili planlar yaparken ona verdiği sözü yerine getiriyordu aslında. Vernon'un onunla barışmayı isteyerek Amsterdam'a gelmesi bir rastlantıdan öte bir kolaylık olmuştu

onun için. O dengesiz, kararmış yüreğinde yazgısını kabullenmişti demek ki. Kendisini Clive'a teslim ediyordu.

Clive bu düşüncelerle otele vardı, o akşamki davetin saat yedi buçukta başladığını öğrendi. Odasından daha önce ilişki kurduğu kişiyi aradı, iyi bir doktordu bu, plan yaptılar ve son kez belirtileri gözden geçirdiler: Önceden kestirilemeyen, tuhaf ve aşırı uyumsuz toplumdışı davranışlar, bütünüyle yitirilmiş mantık. Yıkıcılık eğilimleri, her şeye gücü yeteceğine ilişkin saplantılı bir inanç. Dağılmış bir kişilik. Önceden ilaç verme konusunu tartıştılar. Bunu nasıl başaracaklardı? Bir kadeh şampanya önerildi, Clive bunun o mutlu noktayı koymak için en uygun yöntem olduğuna karar verdi.

Provanın bitmesine hâlâ iki saat vardı, bu nedenle parayı bir zarfa koyarak resepsiyona bırakan Clive kapı görevlisinin kendisine bir taksi çevirmesini istedi, birkaç dakika sonra Concertgebouw'un sanatçıların kullandığı yan kapısındaydı. Kapı görevlisinin yanından geçip merdivenlere açılan kapıyı iterek içeri girdiğinde orkestranın sesi kulağına geldi. Son bölümü çalıyorlardı. Öyle olmalıydı. Yukarı çıkarken parçayı düzeltmeye başlamıştı bile, şu anda klarnetler değil kornolar duyuluyor olmalıydı, davullar da hafif çalınmalıydı. *Bu benim müziğim*. Sanki avcı kornolar onu çağırıyorlardı, onu yeniden kendisi olmaya çağırıyorlardı. Nasıl unutabilirdi? Adımlarını hızlandırdı. Bestesini duyabiliyordu. Kendini sunmaya gidiyordu. Yalnız geçen o geceler. O lanet basın. Allen Crags. Neden bütün akşam üzerini harcamış, neden bu anı geciktirmişti? Salonun çevresinden dolanan koridorda koşmamak için zor tuttu kendini. Bir kapıyı iterek açtı ve durdu.

Amaçladığı gibi orkestranın üstünde ve arkasında, vurmalı çalgıların tam arkasında kalan koltukların yanına çıkmıştı. Müzisyenler onu göremiyorlardı ama orkestra şefinin tam karşısındaydı. Ancak Giulio Bo'nun gözleri kapalıydı. Parmak uçlarında duruyor, boynunu öne, sol kolunu orkestraya doğru uzatıyordu. Titreyen parmakları yükselerek tatlılık ve bilgelikle yapıtın ilk tamamlanmış haline, yüzyılın sonunun 'Nessun dorma'sına, Clive'ın bir önceki gün müfettişlere mırıldandığı o ezgiye, kimliği belirsiz bir serseri uğruna feda ettiği ezgiyi çalan trombona uzanıyordu. Ve doğru çalınıyordu ezgi. Notalar bir kreşendo oluştururken, yaylı çalgılar bölümü yaylarını kaldırarak o kıvrılarak süzülen armonilerin ilk uzayan fısıltılarını çalmaya hazırlandılar. Clive sessizce bir koltuğa oturdu ve hafifçe kendinden geçtiğini hissetti. Trombonun eşliğine başka çalgılar da katıldıkça dokular çoğalıyor, uyumsuz notalar bulaşıcı bir hastalık gibi ortalığa yayılıyordu, ve küçük parçalar, hiçbir yere varmayacak çeşitlemeler kıvılcım gibi parlıyorlardı. Çarpışarak hızla büyüyen ses duvarına ilişkin ilk ezgiler, yükselmeye başlayan ve yakında yoluna çıkan her şeyi yok ederek kendisini baş notanın kaya yatağında parçalayacak olan tsunamiyi oluşturuyorlardı. Ama bu gerçekleşmeden önce orkestra şefi batonunu hafifçe kürsüye vurdu ve orkestra gönülsüzce, uyumsuz sesler çıkararak çalınayı durdurdu. Bo en son çalgının da susmasını bekledi, sonra ellerinin Clive'a doğru uzatarak seslendi.

"Maestro, hoş geldin!"

Clive ayağa kalkarken İngiliz Senfoni Orkestrası'nın bütün üyeleri başlarını ona doğru çevirdiler. Sahneye indiği sırada yayların nota sehpalarına dayanması sırasında çıkan tangırtı duyuldu. Bir trompet D majör

konçertosundan –Haydn'in değil, Clive'in– dört notalık bir alıntı yaptı. Avrupa kıtasında yaşamak ve Maestro olmak! Ne keyif. Giulio'ya sarıldı, baş kemancının elini sıktı, ellerini alçak gönüllülükle hafifçe kaldırıp eğilerek müzisyenlere gülümsedi, sonra orkestra şefine dönerek kulağına fısıldadı. Bugün orkestraya yapıtla ilgili bir konuşma yapmayacaktı. Yarın sabah herkes yorgunluğunu atınca yapacaktı. Şimdilik oturup dinlemekle yetinecekti. Klarnet, kornolar ve davulların *piano* çalınmasına ilişkin görüşlerini de ekledi.

"Evet, evet," dedi Giulio hemen. "Farkındayım."

Clive koltuğuna dönerken müzisyenlerin yüzlerindeki ciddi anlatımı gördü. Bütün gün çalışmışlardı. Oteldeki davet onlara iyi gelecekti kesinlikle. Prova sürdü, Bo az önce çalınan bölümü düzeltiyordu, orkestranın farklı bölümlerini ayrı ayrı dinliyor ve başka şeylerin yanı sıra legatolarda düzeltmeler yapılmasını istiyordu. Clive oturduğu yerden dikkatinin teknik ayrıntılarda yoğunlaşmasını önlemeye çalıştı. Şimdilik duyduğu şey müzikti yalnızca, düşüncenin şaşırtıcı bir biçimde sese dönüşmesiydi. Öne eğildi, gözlerini kapadı, Bo'nun çaldırdığı bölümlere verdi kendini. Bazen Clive bir parça üzerinde o kadar çok çalışırdı ki, temel amacından –duyusal ve soyut bir keyif yaratmak, titreşen havaya anlamı sonsuza dek ulaşılamayacak olan ve duygu ve zekânın kaynaştığı bir noktada insanı heveslendirerek asılı duran bir dilin çevirisini salmak– sapardı. Bazı nota dizilimleri ona yalnızca onları yazarken harcadığı çabayı anımsatıyordu. Bo bir sonraki bölüme geçmişti, bu bir *diminuendo*'dan çok büzüşerek yok olmayı andırıyordu. Müzik Clive'a stüdyosunun gün ağardığı sıradaki dağınıklığını, kendine ilişkin kuşkularını ve yürekli planını anımsattı. Büyüklük. Böyle düşünmekle aptallık

mı etmişti? Elbette insan bir noktada kendindeki değerlerin farkına varmalıydı, bu da elbette her zaman tuhaf gelirdi insana.

Şimdi yine trombon çalıyordu yarı bastırılmış dağınık bir kreşendo ezginin son bölümüne açıldı, gürültülü, tantanalı bir *tutti*'ydi bu bölüm. *Ama korkunç yavandı.* Clive yüzünü elleri arasına aldı. Kaygılanmakta haklıydı. Gerçekten de mahvolmuştu yapıt. Manchester'a gitmeden önce sayfaları olduğu gibi vermişti. Başka seçeneği yoktu. Şimdi o zaman yapmak üzere olduğu o ince değişikliği anımsayamıyordu. Bu, senfoninin zafer dolu bir mesaj verdiği an olmalıydı, gelecek yıkımdan önceki neşeli, insanca duyguların buluşması ânı olmalıydı. Ama böyle, yalnızca *fortissimo* bir yineleme biçiminde sunulunca kupkuru, şişirme bir anlatımdan, bir düşüşten başka bir şey olmuyordu, hatta bunun da ötesinde bir boşluk oluşturuyordu, yalnızca öç alarak doldurulabilecek bir boşluk.

Prova süresi sona ermek üzere olduğu için Bo orkestranın yapıtı sonuna kadar çalmasına izin verdi. Clive koltuğa yığılıp kalmıştı. Şu anda parça bütünüyle farklı geliyordu kulağına. Tema akorsuzluk dalgası içinde yayılıyor ve genişliyordu, sanki yirmi orkestra *la* notasını çalıyordu. Uyumsuz değildi sesler aslında. Her çalgı aynı notayı çalıyordu. Bir gayda borusundan çıkan bir sesti bu. Tamir edilmesi gereken dev bir gayda. Bir çalgıdan, bir bölümden ötekine fırlatılan *la* notasını duyabiliyordu yalnızca. Clive'ın yarattığı o kusursuz ses perdesi bir anda işkenceye dönüşmüştü. O *la* notası bir matkap gibi deşiyordu kafasını. Koşarak salondan çıkmak istedi, ama tam Giulio'nun görüş alanındaydı ve kendi provasını bitişe birkaç dakika kala terk etmesinin yankıları kimbilir nasıl olurdu. Bu yüzden koltuğuna

daha da gömülüp yüzüne dikkatini yapıtına toplamış gibi bir anlam oturttu ve dört ölçülük son sessizliğe kadar işkence çekti.

Clive'ın, orkestra şefinin sanatçıların kullandığı kapıda bekleyen Rolls Royce'uyla otele dönmesi kararlaştırıldı. Ancak Bo orkestra işleriyle ilgileniyordu, bu nedenle Clive Concertgebouw'un önünde, karanlıkta birkaç dakika yalnız kaldı. Van Baerlestraat'taki kalabalığın arasından geçti. İnsanlar şimdiden akşamki konser için gelmeye başlamışlardı. Schubert. (Dünya frengili Schubert'i yeterince dinlememiş miydi sanki?) Bir sokağın köşesinde durarak her zaman biraz puro dumanı ve ketçap kokan yumuşak Amsterdam havasını ciğerlerine çekti. Kendi notalarını yeterince iyi biliyordu, kaç tane *la* olduğunu, o bölümün nasıl çalınması gerektiğini. Bir şey işittiğini sanmıştı, bir hayal –ya da hayal kırıklığı– yaşamıştı. Çeşitlemenin yokluğu onun en büyük yapıtını mahvetmişti, yaptığı planları, olanak olursa tabii, uygulamaya koyma konusunda her zamankinden daha kararlıydı. İçindeki itici güç artık öfke, nefret, tiksinti ya da sözünü yerine getirme isteği değildi. Yapmak üzere olduğu şey kâğıt üzerinde doğruydu, yalın geometrinin doğru-yanlış kavramlarından arınmış kaçınılmazlığına sahipti; Clive hiçbir şey hissetmiyordu.

Arabada Bo ona bütün gün gerçekleştirdikleri çalışmayı anlattı, birçok bölüm kusursuz çalmıyordu, bir iki bölümse ertesi gün yeniden gözden geçirilmeliydi. Clive, yapıtının kusurlarının farkında olmasına karşın orkestra şefinin senfonisine yüce bir övgüde bulunmasını istiyordu, uygun bir soru sordu: "Sizce yapıt bir bütün oluşturuyor mu? Yapısal olarak, yani."

Bo öne eğilerek onları sürücü bölmesinden ayıran camı kapattı.

"Güzel, hepsi çok güzel. Aramızda kalsın ama..." Sesini alçalttı. "İkinci obuayı çalan genç kız çok güzel, ama kusursuz çalamıyor. Neyse ki ona kolay bir bölüm yazmışsınız. Çok güzel bir kız. Bu akşam benimle yemek yiyecek."

Kısa yolculuğun geri kalan bölümünde Bo, İngiliz Senfoni Orkestrası'nın sona ermek üzere olan Avrupa turnesini anlattı. Clive en son birlikte çalıştıkları zamanı anımsadı, *Senfonik Dervişler*'in yeniden çalınması sırasında.

"Ah evet," diye haykırdı Bo, araba otelin önünde durup kapı açılınca. "Anımsıyorum. Ne harika bir yapıttı o! Gençliğin yaratıcılığını yeniden yakalamak nasıl da güç, öyle değil mi, Maestro?"

Lobide ayrıldılar, Bo davette biraz boy göstermeye, Clive da resepsiyondan bir zarf almaya gitti. Kendisine Vernon'un yarım saat önce geldiği ve bir toplantıya gittiği bildirildi. Orkestra, dostlar ve basın için düzenlenen kokteyl otelin arka tarafındaki uzun, avizeli salonda gerçekleşmekteydi. Bir garson elinde bir tepsiyle kapıda duruyordu, Clive tepsiden Vernon ve kendisi için iki kadeh aldı. Sonra kimsenin olmadığı bir köşeye çekildi, burada pencerenin kenarındaki minderli bir koltuğa oturarak doktorun talimatını okudu ve içinde beyaz bir toz bulunan paketi açtı. Ara sıra kapıya doğru bakıyordu. Vernon hafta içinde daha önce onu arayarak polisleri üzerine saldığı için özür dilediğinde –aptallık ettim, işimin başımdan aşkın olması beni böyle davranmaya itti, kâbus gibi bir haftaydı–, işi olduğunu bahane ederek barışmalarının şerefine Amsterdam'a gelmeyi önerdiğinde, Clive ona nezaketle karşılık vermişti, yine de ahizeyi yerine koyarken elleri titremişti. Vernon'un şampanyasının içine hafifçe köpürerek dağılan o beyaz tozu serpiştirirken de titriyordu elleri. Clive küçük parma-

ğıyla bardağın kenarında biriken grimsi tabakayı sildi. Sonra ayağa kalkarak iki eline birer kadeh aldı. Vernon'unki sağda, kendininki solda. Bunu unutmamalıydı. Vernon sağdaydı. Yanlış yerdeydi gerçekte.

Müzisyenlerin, sanat yönetmenlerinin ve eleştirmenlerin uğultusu içinde ilerlerken Clive'ın aklına takılan bir soru vardı: Vernon'u doktor gelmeden önce bu içkiyi içmeye nasıl ikna edeceği. Başka bir şey almayıp bunu içmesini nasıl sağlayacaktı. Belki de en iyisi onu kapıda yakalamak ve tepsiye uzanmadan kadehi eline tutuşturmaktı. Sesleri oldukça yüksek çıkan nefesli çalgılar bölümü üyelerinin yanından geçerken Clive'ın bileklerine şampanya döküldü, o da davulcularla yarışırcasına şimdiden sarhoş olmuş basçıların yanından geçmemek için salonun öbür ucundan dolanmak zorunda kaldı. Sonunda aralarına flüt ve pikoloculari almış kemancılarm ölçülü dostluklarına vardı. Burada daha fazla kadın vardı, bu da yatıştırıcı bir etki yaratabilirdi. Sesleri hafifçe titreşen düetler ve triolar oluşturmuşlardı. Parfümleri havada hoş bir ağırlık oluşturuyordu. Bir yanda üç adam fısıldayarak Flaubert üzerine konuşuyordu. Clive, lobiye açılan ikili kapıyı rahatça görebileceği boş bir nokta buldu. Er ya da geç birisi gelip onunla konuşacaktı. Yaklaşan kişi o pislik Paul Lanark'tı, Clive'ı düşünen adamın Gorecki'si olarak tanımlayan, sonra sözünü geri alarak bunun tam tersini öne süren eleştirmen. Hâlâ Clive'ın yanına gelecek yüzü olması inanılmazdı.

"Ah, Linley. Bu kadehlerin biri bana mı?"

"Hayır. Lütfen hemen toz ol."

Lanark'a sağ elindeki içkiyi vermekten mutluluk duyabilirdi. Clive hafifçe arkasına döndü, ama eleştirmen sarhoştu ve kendisine bir eğlence arıyordu.

"Son yapıtınla ilgili söylenenleri duyuyorum. Gerçekten Binyıl Senfonisi mi adı?"

"Hayır. Basının uydurması bu ad," dedi Clive sertçe.

"Çok şey duyuyorum. Beethoven'den çaldıklarınla berbat bir şey çıkardığını söylüyorlar ortaya."

"Defol."

"Sanırım buna örnekleme diyorsun. Ya da postmodern alıntılama. Ama senin modernizmin öncesinde olman gerekmez miydi?"

"Hemen buradan gitmezsen o salak suratını dağıtacağım."

"O zaman bir elinin boşalması için kadehlerden birini bana ver."

"Clive kadehleri bırakacak bir yer bulmak için çevresine bakınırken, Vernon'un yüzünde kocaman bir gülümseyişle kendisine doğru geldiğini gördü. Ne yazık ki onun da elinde iki dolu kadeh vardı.

"Clive!"

"Vernon!"

"Ah," dedi Lanark alaycı bir övgüyle. "Pirenin ta kendisi."

"Bak," dedi Clive, "Senin için bir içki almıştım bile."

"Ben de senin için almıştım bir tane."

"O zaman..."

İkisi de ellerindeki kadehlerden birini Lanark'a verdiler. Sonra da öteki kadehleri birbirlerine uzatarak değiştirdiler."

"Şerefe!"

Vernon başını öne eğip Clive'a anlamlı bir bakış fırlatarak Lanark'a döndü.

"Kısa süre önce adınızı seçkin adlardan oluşan bir listede gördüm. Yargıçlar, polis müdürleri, iş dünyasının önde gelenleri, hükümet yöneticileri..."

Lanark zevkten kızardı. "Bütün bu kahramanlık öyküleri tam anlamıyla saçmalık."

"Öyle olmak zorunda. Wales'deki bir çocuk sığınma eviyle ilgiliydi. Birinci sınıf bir sübyancıymışsın. Oraya girip çıkarken altı kez görüntülenmişsin. Ben kovulmadan önce bununla ilgili bir haber yapmayı planlıyorduk, ama eminim başka biri bu işi üstlenecektir."

Lanark en az on saniye boyunca bir asker ciddiyetiyle hiç kımıldamadan dimdik durdu, dirsekleri bedenine yapışıktı, şampanya kadehleri ellerindeydi, dudaklarında uzak, donuk bir sırıtış vardı. Adamın gözlerinin büyümesi ve donuklaşması, sindirim borusundaki ters yöne hareket ve boğazının yukarı doğru şişmesi uyarı sinyalleriydi.

"Dikkat!" diye bağırdı Vernon. "Geri çekil!"

Lanark'ın midesinin kavisli bir yol izleyen içeriklerinden korunmayı güçlükle başarabildiler. Salon ansızın sessizliğe gömüldü. Sonra yayılan bir tiksinti dalgasıyla yaylı çalgılar bölümü, flütler ve pikololar, müzik eleştirmenini yalnız bir avizenin altında parlayan yapıtıyla –Oude Hoogstraat'da yemek öncesi atıştırılmış kızarmış patates ve mayonez– baş başa bırakarak nefesli çalgılara doğru aktı. Clive ve Vernon da kalabalıkla birlikte uzağa sürüklenmişlerdi, kapının yanına geldiklerinde kendilerini dışarıya, lobinin sessizliğine attılar. Duvar kıyısındaki bir bankın üzerine oturarak şampanyalarını yudumlamayı sürdürdüler.

"Dövmekten beter ettin onu," dedi Clive. "Doğru muydu söylediklerin?"

"Şu ana kadar ben de inanmıyordum doğruluğuna."

"Yeniden şerefe."

"Şerefe. Bak, söylediğimde ciddiydim. Gerçekten polisi üzerine saldığım için üzgünüm. Korkunç bir davranıştı. Koşulsuzca, ezilerek özür diliyorum."

"Boş ver. Ben de senin işine ve olanlara üzüldüm. Sen gerçekten işinin ustasıydın."

"O zaman el sıkışalım. Dost muyuz?"

"Dostuz."

Vernon kadehindeki içkiyi bitirdi, esnedi ve ayağa kalktı. "Bak, birlikte akşam yemeği yiyeceksek biraz kestirmek istiyorum. Kendimi çok bitkin hissediyorum."

"Güç bir hafta geçirdin. Ben de galiba banyo yapacağım. Bir saat sonra burada buluşalım mı?"

"Tamam."

Clive, Vernon'un resepsiyondan anahtarını almak için ayaklarını sürüyerek ilerleyişini izledi. Büyük merdivenlerin dibinde duran bir adam ve bir kadın Clive'ın bakışlarına karşılık vererek başlarını salladılar. Hemen Vernon'un peşinden merdivenleri çıktılar, Clive da lobide birkaç tur attı. Sonra kendi anahtarını alarak odasına gitti.

Birkaç dakika sonra banyoda üzerinde giysileri, yalmayak küvetin içine eğilmiş, deliği kapatan altın kaplamalı parlak tıkacı yerinden oynatmaya çalışıyordu. Aynı anda hem kaldırıp hem çevirmesi gerekiyordu ve bunu beceremiyordu. Bu arada alttan ısıtmalı mermer zemin tabanlarının altından tatlı bir yorgunluk yayıyordu bedenine. South Kensington'daki geceler, karakoldaki kargaşa, Concertgebouw'daki coşkulu övgüler, o da yorucu bir hafta geçirmişti. Öyleyse banyo yapmadan önce biraz kestirebilirdi. Yatak odasına geçti, pantolonunu çıkarıp attı, gömleğini gevşetti ve zevkle homurdanarak

kendini koskoca yatağa bırakıverdi. Altın rengi saten çarşaf bacaklarını okşuyordu, bitkin bir boyun eğme duygusuyla kendinden geçti. Her şey yolundaydı. Yakında Susie Macellan'ı görmek için New York'ta olacaktı ve o kilitlenmiş bölgesi yeniden canlanacaktı. O olağanüstü ipeksi ortamın içinde –lüks odanın havası bile ipeksiydi–, yatarken bacaklarını kımıldatmak durumunda kalsa bile zevkli bir beklentiyle kıvranıyor olacağını düşündü. Kafasına koyarsa bir hafta boyunca iş düşünmeyebilir, Susie'ye âşık olmaya zorlayabilirdi kendini. İyi bir tipti Susie, düzgün bir kızdı, vefalıydı, ona bağlanabilirdi. Bu düşünceyle ansızın onun bağlanılacak türden bir kişi olduğuna inanarak kıza karşı derin bir sevecenlik duydu ve yanağından bir damla yaş süzülerek kulağını gıdıkladı. Gözyaşını silme zahmetine katlanmadı. Gerek de kalmadı, çünkü odada ona doğru yürüyen biri vardı, Molly, Molly Lane! Hemen ardında da başka biri! O şımarık ağız, iri siyah gözler, yeni bir saç kesimi –kısa kestirmişti– tam da ona yakışır biçimdeydi. Ne harika bir kadın.

"Molly!" diye çatlak bir sesle seslenmeyi başardı Clive. "Kusura bakma kalkamıyorum..."

"Zavallı Clive."

"O kadar yorgunum ki..."

Molly serin elini Clive'ın alnına koydu. "Hayatım, sen bir dâhisin. Gerçekten sihirli bir senfoni bestelemişsin."

"Provaya mı geldin? Seni görmedim."

"Beni göremeyecek kadar meşgul ve büyüktün. Bak, seni tanıştırmak istediğim birisi var."

Clive Molly'nin sevgililerinin çoğunu tanımıştı, ama bunun kim olduğunu çıkaramadı.

Toplumsal ilişkilerde her zaman sergilediği ustalıkla Molly eğilerek Clive'ın kulağına fısıldadı:

"Onu tanıyorsun. Paul Lanark."

"Elbette. Sakallı olduğu için çıkaramadım."

"Clive tatlım, Paul senden imza almak istiyor, ama çok çekiniyor bunu söylemeye."

Clive Molly'nin istediği her şeyi yapmaya hazırdı, Lanark'ı da bu sıkıntıdan kurtaracaktı.

"Önemli değil, elbette veririm."

"Çok sevinirim," dedi Lanark kalemi ve kâğıdı ona doğru uzatırken.

"Gerçekten, benden istemekten çekinmemelisin." Clive adını karaladı.

"Sakıncası yoksa, şuraya da atabilir misin acaba?"

"Elbette atarım."

Yazı yazma çabası Clive'i yordu ve arkasına yaslanarak yatmak zorunda kaldı. Molly ona yine yaklaştı.

"Hayatım, sana biraz sitem edip konuyu kapatacağım. Ama o gün Lake District'te gerçekten yardımına gereksinimim vardı."

"Aman tanrım! Sen olduğunu anlamadım, Molly."

"Her zaman işine çok fazla önem verdin, belki de doğru olan buydu."

"Evet. Hayır. Yani, onun sen olduğunu bilseydim o ince suratlı herife gününü gösterirdim."

"Elbette gösterirdin." Molly elini onun bileğine koydu ve gözlerine bir el feneri tuttu. Ne kadındı!

"Kolum yanıyor," diye fısıldadı Clive.

"Zavallı Clive. Bu yüzden gömleğinin kolunu sıvıyorum, seni aptal şey. Şimdi Paul senin yapıtlarınla ilgili gerçekte ne düşündüğünü koluna dev bir iğne batırarak anlatacak."

Müzik eleştirmeni söyleneni yaptı, ve Clive'ın canı çok acıdı. Ne övgüydü ama. Ama Clive'ın yaşamı boyunca öğrendiği bir şey varsa, o da bir övgünün nasıl kabul edileceğiydi.

"Eh, çok teşekkür ederim,"dedi inildercesine tiz bir sesle. "Çok incesiniz. Ben pek övünülecek bir şey olduğunu düşünmüyorum, ama beğenmenize sevindim, çok teşekkür..."

Hollandalı doktor ve hemşirenin bakışları önünde başını kaldıran besteci, gözlerini kapamadan önce yastığından doğrularak bütün alçakgönüllülüğüyle selam vermeye çalıştı.

5

Vernon gün içerisinde ilk kez yalnız kalmıştı. Planı oldukça açıktı. Odanın kapısını kapadı, ayakkabılarını çıkarıp fırlattı, telefonunun sesini kapadı, masasındaki kâğıt ve kitapları yere atarak masanın üzerine uzandı. Sabah toplantısına hâlâ beş dakika vardı ve kısa bir uyku çekmenin bir zararı olmazdı. Daha önce de yapmıştı bunu, ve onun kendisini formda hissetmesi gazetenin de yararına olurdu. Masaya yerleşirken kendisinin *The Judge* binasının lobisinde dikilen büyük bir heykel olduğunu, canlandırdı gözünde. Granitten yontulmuş, kocaman, boylu boyunca uzanmış bir beden: Vernon Halliday, iş bitirici Genel Yayın Yönetmeni. Dinlenirken. Ama bu dinlenme geçiciydi, çünkü toplantı başlamak üzereydi ve insanlar –kahretsin– içeri doluşmaya başlamışlardı. Jean'e onları içeriye almamasını söyleseydi keşke. Öğle yemeklerinde publarda eski yayın yönetmenleriyle ilgili anlatılan öykülere bayılıyordu: Pategate'ten anımsayacağınız büyük V.T. Halliday sabah toplantılarını *masasının üzerinde yatarak* gerçekleştirirdi. İnsanlar bunu görmezden gelmek zorunda kalırlardı. Kimse bir şey söyleme yürekliliğini gösteremezdi. *Ayakkabılarını da çıkarırdı.* O günlerde küçük kibar insancıklardı hepsi. Ya da ne oldum delisi muhasebeciler. Ya da siyah takım elbiseli kadınlar. Bir büyük cin-tonik

Özkitapoğrubu

mi demiştiniz? Elbette o ünlü ön sayfayı V.T. hazırlamıştı. Yazıları ikinci sayfaya atarak *fotoğrafın her şeyi anlatmasını istemişti.* Gazetelerin önemli olduğu günlerde.

Başlayalım mı? Herkes buradaydı. Frank Dibben, yanında –ne hoş bir sürpriz– Molly Lane. Vernon iş ve özel yaşantılarını birbirine karıştırmamayı ilke edinmişti, bu nedenle Molly'e başıyla ciddi bir selam vermekle yetindi. Güzel kadındı ama. Saçlarını sarıya boyatmakla akıllılık etmişti. Vernon da onu işe almakla. Yalnızca Paris *Vogue* için yaptığı başarılı çalışmalara dayanarak almıştı onu işe. Büyük M.L.Lane. *Hiçbir zaman evini toplamazdı. Hiçbir zaman bulaşık yıkamazdı.*

Vernon başını eliyle desteklemeden başarısızlık değerlendirmesine girişti. Nasılsa, başının altında bir yastık belirivermişti. Dilbilgisi uzmanlarını sevindirecekti. Dibben'ın yazdığı bir yazıdan söze edecekti.

"Bunu daha önce de söyledim," dedi. "Yeniden söylüyorum. Her derde deva bir ilaç tek bir hastalık için kullanılamaz. Kanserin her derde deva ilacı denmez."

Frank Dibben Vernon'un yanına gelme küstahlığını gösterdi. "Sana katılmıyorum," dedi dış haberler müdür yardımcısı. "Kanserin birçok çeşidi vardır. Kanserin her derde deva ilacı çok güzel, hatta deyimleşmiş bir kullanımdır."

Frank'in boyu uzundu, ama Vernon korkmadığını göstermek için sırtüstü uzanmayı sürdürdü.

"Bunu bir daha gazetemde görmeyi istemiyorum," dedi dingin bir sesle.

"Anna benim söylemek istediğim şey bu değil," dedi Frank. "Giderlerimi imzalamanı istiyorum." Elinde bir kâğıt parçası ve bir kalem vardı.

Büyük F.S. Dibben. *Masraflarını bir sanat yapıtı olacak kadar yükseltmişti.*

Bu umulmadık bir istekti. Hem de toplantıda! Tartışma zahmetine girmek yerine Vernon eleştirilerin arkasını getirdi. Bu da Frank içindi, aynı habere ilişkindi.

"Bu tarih 1996, 1896 değil. *Yadsımak* demek istiyorsan, *inkâr etmek* sözünü kullanma." Molly'nin Dibben'ı savunmak için yaklaşması Vernon'u hayal kırıklığına uğrattı. Ama elbette! Molly ve Frank. Tahmin etmeliydi. Molly Vernon'un gömleğinin kolunu sıvıyordu, onunla olan kişisel ilişkisini yeni sevgilisinin çıkarlarını korumak için kullanıyordu. Vernon'un kulağına eğilerek fısıldadı.

"Hayatım, Frank'in borçları var. Bu paraya bize gerekli. Rue de Seine'de küçük, şirin bir daireye taşınıyoruz..."

Gerçekten güzel bir kadındı, ona hiçbir zaman karşı koyamamıştı zaten, kendisine mantar kızartmayı öğrettiği günden beri.

"Pekâlâ. Çabuk olun. Toplantıyı sürdürmeliyiz."

"İki yere atacaksın," dedi Frank. "Yukarıya ve aşağıya."

Vernon iki kez "V.T. Halliday, Genel Yayın Yönetmeni" yazdı ve bunu yapması sanki yarım saatini aldı. Sonunda imza atma işi bitince yorumlarını kaldığı yerden sürdürdü. Molly kolunu sıvıyordu, ama ona bunu neden yaptığını sormak konunun yeniden dağılmasına neden olacaktı. Dibben da hâlâ Vernon'un masasının yanında duruyordu. Şu anda ikisiyle de uğraşacak hali yoktu. Kafası çok karışıktı. Anlaşılması daha güç bir konuşma tarzı bulduğunda kalbi hızla atmaya başlamıştı.

"Orta Doğu'ya dönüyoruz. Bu gazete Arapları destekleyen bir çizgidedir. Ancak her iki tarafın da rezil davranışlarını kınamaktan çekinmeyeceğiz..."

Vernon kimseye kolundaki kavuruçu acıdan söz etmedi, belli belirsiz de olsa nerede olduğunu, şampanyasında konan şeyi ve bu ziyaretçilerin kim olduğunu anlamaya başlamıştı.

Konuşmasına ara vererek bir süre sessiz kaldı ve sonunda saygılı bir ses tonuyla mırıldandı: "Oyunbozan..."

VI

O hafta başbakan bakanlar kurulunda görev değişiklikleri yapmaya karar verdi. Garmony'den yana gelişen kamu desteğinin *The Judge*'ın yayınladığı fotoğraf yardımıyla oluştuğuna inanılıyordu. Eski Dışişleri Bakanı parti merkezinin koridorlarında ve komitede kasım ayındaki seçime ilişkin pek az coşku olduğunu fark etti; ülke genelinde duygu politikası, bağışlayıcılığı ya da anlayışı körüklemişti, ama politikacılar geleceğin liderinde böyle bir zayıflık görmek istemezlerdi. Garmony'nin yazgısı *The Judge*'ın Genel Yayın Yönetmeni'nin onun için biçtiği belirsizlikti. Julian Garmony, gazeteciler tarafından engellenmeden, yanında hiçbir kamu görevlisi olmadan havaalanındaki VIP salonuna girdi, eski konumu hâlâ buraya girmesine elveriyordu. George Lane'in barlardan birinde kendine içki koyduğunu gördü.

"Ah, Julian. Bana katılmaz mısın?"

İki adam Molly'nin cenazesinden beri birbirlerini görmemişlerdi, ölçülü bir tavırla el sıkıştılar. Garmony'nin kulağına fotoğrafları satan kişinin Lane olduğuna ilişkin söylentiler gelmişti, Lane, Garmony'nin olayın ne kadarını bildiğinden emin değildi. Garmony de, Lane'in Molly ile olan ilişkisi hakkındaki düşüncesini bilemiyordu. Lane, George'dan ne kadar nefret etti-

ğini, adamın anlayıp anlamadığını kestiremiyordu. Tabutlara eşlik ederek onları İngiltere'ye getirmek için birlikte Amsterdam'a yolculuk edeceklerdi. George, Hallidaylerin eski bir dostu ve Vernon'un *The Judge*'daki sponsoru olarak, Julian ise Clive'ın bakanlar kurulundaki avukatı olan Linley Trust'ın emriyle orada bulunuyordu. Vasiler eski Dışişleri Bakanı'nın orada bulunmasının bürokrasi işlemlerini kısaltarak cenazelerin ülkelerine daha kolay teslim edilmelerini sağlayacağını umuyorlardı.

İçkilerini alarak kalabalık salonun öteki ucuna ilerlediler –bu günlerde 'VIP'iydi anlaşılan– lavabolara açılan kapının yanında nispeten boş bir köşe buldular.

"Aramızdan ayrılanlara."

"Ayrılanlara."

Garmony bir saniye düşündü, sonra "Bak," dedi, "Madem bu işte birlikteyiz, o zaman şunu da aradan çıkaralım. Fotoğrafları veren sen miydin?"

George Lane güven kazanmak için duruşunu biraz daha dikleştirdi ve acılı bir ses tonuyla, "Bir işadamı olarak parti fonlarının sadık bir destekleyicisiydim ve pek çok katkıda bulundum. Benim bunda ne çıkarım olabilirdi ki? Resimler daha önceden Halliday'in elinde olmalı, uygun zamanı bekliyordu belki de."

"Telif hakkı için açık arttırmalar olduğunu duydum."

"Molly telif hakkını Linley'e vermişti. Bu işten bir şeyler kazanmış olabilir. Ben sormak istemedim."

Viskisini yudumlayan Garmony, *The Judge*'ın haber kaynaklarını gizlemek durumunda olduğunu düşündü. Lane yalan söylüyorsa, bunu iyi yapıyordu. Doğruyu söylüyorsa o zaman Linley ve bütün yapıtları cehennemin dibine gidebilirdi.

Uçuş çağrısı yapıldı. İki adam merdivenlerden inerek kendilerini bekleyen limuzine doğru ilerlerken, George elini Julian'ın koluna koydu ve "Biliyor musun, bence bu işi iyi atlattın," dedi.

"Gerçekten mi?" Garmony belli etmeden kolunu geri çekti.

"Kesinlikle. Birçok kişi çok daha küçük bir olayda kendini asardı."

Bir buçuk saat sonra Amsterdam sokaklarında Hollanda hükümetine ait bir arabayla yol alıyorlardı.

Uzun bir süredir konuşmadıkları için George kibarca, "Birmingham galasının ertelendiğini duydum," dedi.

"Gerçekte iptal edildi. Giulio Bo işe yaramaz herifin teki. İngiliz Senfoni Orkestrası üyelerinin yarısı senfoniyi çalmayı reddediyor. Anladığım kadarıyla yapıtın sonunda bir parça varmış, açıkça Beethoven'in Neşeye Övgü'sünün utanmaz bir kopyasıymış. Bir iki nota farkla."

"Kendini öldürmesine şaşmamalı."

Cenazeler Amsterdam Polis Müdürlüğü'nün bodrumundaki küçük bir morgda saklanıyordu. Garmony ve Lane beton merdivenden inerlerken, Garmony, Scotland Yard'ın altında benzer bir gizli oda olup olmadığını merak etti. Bunu öğrenme şansı artık kalmamıştı. Resmi kimlik belirlemelerini yaptılar. Eski Bakan Hollanda İçişleri Bakanlığı görevlileriyle bir görüşme yapmak için çekilerek George Lane'i eski dostlarının yüzlerini inceleyebilmesi için yalnız bıraktı. Şaşırtıcı derecede huzurlu görünüyorlardı. Vernon'un dudakları hafifçe ayrıktı, sanki ilginç bir şey söyleyecekken sözü yarıda kesilmiş gibiydi, Clive'da ise alkışlara boğulmuş mutlu bir adam havası vardı.

Kısa süre sonra Garmony ve Lane arabayla yeniden kent merkezine götürülüyorlardı. İki adam da düşüncelere dalmıştı.

"Biraz önce ilginç bir şey duydum," dedi Garmony. "Basın olayı yanlış anlamış. Hepimiz yanlış anlamışız. Bu ikili bir intihar değilmiş. Birbirlerini zehirlemişler. Kimbilir hangi maddeyle birbirlerini zehirlemişler. Bu karşılıklı bir cinayet."

"Aman tanrım!"

"Öğrendiğime göre burada ötanazi yasalarını kötüye kullanan dalavereci doktorlar varmış. Genellikle insanların yaşlı akrabalarını ortadan kaldırmak için para alıyorlarmış."

"Bu çok komik," dedi George. "Sanırım *The Judge* bu konuyla ilgili bir haber yayınlamıştı."

Başını çevirerek pencereden dışarıya baktı. Brouwersgracht'tan aşağıya doğru, yürüme hızında ilerliyorlardı. Ne hoş, düzenli bir cadde. Köşede olasılıkla uyuşturucu satan şık bir kafe vardı.

"Ah," diye iç çekti sonunda. "Hollandalılar ve o mantıklı yasaları."

"Haklısın," dedi Garmony. "İş mantıklı olmaya gelince biraz aşırıya kaçtıkları kesin."

Akşam üzeri İngiltere'ye döndüler, Heathrow'da cenaze işlerini halledip gümrükten geçtikten ve sadık sürücülerini gördükten sonra, Garmony ve Lane el sıkışarak ayrıldılar, Garmony ailesiyle biraz daha birlikte olabilmek için Wiltshire'a, Lane ise Mandy Halliday'i ziyarete gidiyordu.

George, birkaç dakika yürüyebilmek için Mandy'nin evinin bulunduğu sokağın ucunda indi arabadan. Vernon'un dul eşine ne söyleyeceğini planlaması gerekiyordu. Ama serin, yatıştırıcı akşam sisinin içinde, göste-

rişli Viktorya dönemi villaları ve baharın ilk çim biçme makinesi seslerinin arasından ilerlerken düşüncelerinin başka yöne çekildiğini fark etti: Garmony yenilmiş, sonra karısının basın toplantısında yalan söyleyerek ilişkiyi güzelce aklamasıyla durumu kurtarmıştı. Şimdi Vernon da yolundan çekilmişti, Clive da. Eski âşıklar açısından işler yolunda görünüyordu sonuçta. Molly için bir anma töreni düzenlemenin tam sırasıydı şimdi.

George, Hallidaylerin evine vardı, evin önündeki basamaklarda durdu. Mandy'i yıllardır tanıyordu. Harika bir kızdı. Gençliğinde oldukça vahşiydi. Belki de ona yemeğe çıkmayı önermek için çok da erken değildi.

Evet, bir anma töreni. Tören, St.James yerine St.Martin'de yapılmalıydı, çünkü burası kendi yayınladığı türde kitapları okuyan o saf tiplerin sevdiği bir yerdi. O zaman St. Martin'de yapılacaktı tören ve konuşmayı da yalnızca kendisi yapacaktı. Birbirlerini süzen eski sevgililer olmayacaktı bu törende. Gülümsedi, kapı zilini çalmak için elini kaldırdı, şimdiden büyük bir keyifle davetli listesi gibi çekici bir konu üzerine kafa yormaya başlamıştı.